

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXLIII. évfolyam • 2008. március

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

Kitüntetések március 15. alkalmából

Még soha ennyi kitüntetést március 15-én nem kaptak erdészek, mint az idén. Az FVM színháztermében Gögös Zoltán államtitkár nyújtotta át az erdészszakma kiválóságainak az elismeréseket, ami egyben a szakma megbecsülése is. Különösen örvendetes Káldy József, volt elnökünk rangos kitüntetése és Sárvári János munkájának – melyben Egyesületünk könyvtárának odaadó gondozása is benne van – elismerése. Őket önkényesen csak azért emeltem ki, mert Egyesületünk elmúlt évtizedében is kiemelkedő munkát végeztek.

Pápai Gábor

Az erdészet és a gyakorlati erdőgazdálkodás területén kifejtett több évtizedes, kiemelkedő munkája elismeréseként, a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetésben részesült **Káldy József**, a Mecseki Erdészeti Zrt. vezérigazgatója.

Pro Silva Hungariae díjat kapott **dr. Sárvári János** főtitkár (Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége), **Horváth Ferenc** vezérigazgató-helyettes (Zalaerdő Erdészeti Zrt.) és **Mocskonyi Zsigmond** ny. főosztályvezető (MgSzH Központ, Erdészeti Igazgatóság).

Életfa Emlékplakett elismerés ezüst fokozatát kapta **Frank László** nyugalmazott erdőmérnök.

Miniszeri Elismerő Oklevél kitüntetést kapott **Lengyel Ignác** erdőtervező (Bács-Kiskun megyei MgSzH, Erdészeti Igazgatóság), **Hornýák Endre** erdőfelügyelő (Heves megyei MgSzH, Erdészeti Igazgatóság), valamint **dr. Tibay György**

egyetemi tanácsos (SZIE Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar).

Valamennyi kitüntetett egyesületi tagnak szívből gratulálunk!

Balról: Horváth Ferenc, Frank László, Mocskonyi Zsigmond, dr. Sárvári János, dr. Tibay György, Gögös Zoltán és Káldy József. Fotó: ForestPress

Quo vadis magyar erdőgazdálkodás?

Az Országos Erdészeti Egyesület programjában kiemelt helyen szerepelteti az erdészeti ágazat jövőjének alakulását, benne az állami erdőgazdálkodás helyzetét. A megalakult Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-ben folyik a munka az állami erdőgazdálkodás átalakítását illetően. Egyesületünk személyes találkozók alkalmával igyekszik tájékozódni és érdekvédelmi tevékenységét kifejezni. E folyamat részeként 2008. február 14-én fogadta Benedek Fülöp vezérigazgató-helyettes dr. Pethő József elnököt és Ormos Balázs főtitkárt.

A megbeszélésen szóba került az állami erdőgazdálkodás átalakításának ténye. A munka folyik, melyhez egyesületünk is a kellő tájékozódás után alakítja ki javas-

latait. A vezérigazgató-helyettes tájékoztatta az egyesületi vezetőket, hogy a társaságok eredményesen gazdálkodtak és az ideai tervek szerint is hasonló, ha nem jobb eredmények várhatók. A társaságok ennek következtében több milliárdos nettó adóbefizetéssel segítik a nemzetgazdaság költségvetését. Kérte az együttműködést a civil szervezetek részéről,

egyesületünk támogatását is, hogy ebben az átalakuló gazdaságban az állami erdőgazdálkodás a legkedvezőbb helyzetbe kerüljön, hiszen a világot és hazánkat is sújtó klímaváltozás hatását az erdők jelentős mértékben képesek ellensúlyozni. Hazánkban az eredményes erdőgazdálkodás, az egységes erdőkezelés segítheti a közös munkát, melynek kialakításához előzetes és átgondolt hatástanulmányok szükségesek.

Egyesületünk vezetése érzi a történelmi lehetőséget és felelősséget és ennek megfelelően kezeli az ügyet, jelentették ki a jelenlévő egyesületi vezetők. Felajánlották együttműködésüket és ismételték, hogy egyesületi eszközeikkel mindent megtesznek, hogy az egységes állami erdőkezelés és egységes nemzeti erdészet kialakulhasson.

Ormos Balázs

A harmadik oldal

A magyar erdészet a rendszerváltás után 18 évvel újabb kibívások elé néz. Az Országos Erdészeti Egyesület pedig, mindezt érdekvédő szűrőjén átengedve jó irányba próbálja terehni. A végzett munkát – információs csatornáin – tagsága elé tárja. Lapozunk bele a mozgalmas, változásokat is hozó időszak eseménynaptárába.

A 2008-as év ünnepélyes keretét adja az erdészeti felsőoktatásunk 200 éves történetét felidéző – a NyME Erdőmérnöki Kara által szervezett – rendezvénysorozat, melynek fényébe a bolognai rendszerű erdőmérnökképzés árnyai vegyülnek.

Az erdészeti kutatás 110 éves eredményei előtt tisztelő ERTI rendezte debreceni Vándorgyűlésen szembesül majd tagságunk ezen fontos terület leszűkült lehetőségeivel.

Az FVM Természeti Erőforrások Főosztálya irányítása mellett mi is részesei vagyunk – a kor megváltozott körülményeibe igazítva – az erdőtvénymódosítás folyamatának, melynek továbbra is biztosítania kell az erdő védelmét és fenntarthatóságát.

Az Egyesület nagy figyelemmel és körültekintéssel közelíti a közel 1,2 millió hektár állami erdőterületen – szervezeteken, társaságokon keresztül – a vagyonkezelő tevékenységet végző Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. egységre, hatékonyságra, racionalitásra, valamint eltérő adottságok kiegyenlítésére irányuló törekvéséhez.

A KvVM „A Környezetügy középtávú stratégiája” c. vitaanyaga – az erdő érdekében és a társadalom javára – ismételten batározott állásfoglalásra készíti a 2 millió hektár erdőgazdálkodási terület tulajdonosait, kezelőit és az azokat képviselő szervezeteket, így az OEE-t is.

A fentiekben megjelenített erdészeti- oktatás, kutatás, batósági munka, erdővagyonkezelés, erdővédelem objektív megítélése vezet az eddig elért eredmények megtartására, új minőségi szintek elérésére. Végre törjön át a reálisan és szakszerűen gondolkodó erdész törekvése a jelenünk kétarcú, megalkuvó, közönyös és az anyagiasság mindenbatóságát megjelenítő egyéni érdek zsilipjén. Abogy a Meleagrina, a gyöngykapolyó kitermeli igazgyöngyeit, úgy mi is az összefogás erkölcsi erejével juttassuk érvényre a szakma fontos igazságait.

A nyilvánosság, így lapunk basábjai is, nyitva állnak minden tagtársunk szakmát erősítő megnyilvánulásai előtt.

Dr. Pethő József
az OEE elnöke

Tartalom

Állásfoglalás az egységes állami erdővagyon-kezelés koncepciójához74

Solymos Rezső:
Gondolatok az erdőmérnökképzés helyzetéről és jövőjéről75

Faller Gusztáv:
A selmeczi bányász- és erdész-akadémiának története.....79

Erdőmérnöki múlt, jelen, jövő
Interjú Náhlik András dékánal82

Andrési Pál:
A 2008-as év madara a kanalasgém85

Pápai Gábor:
200 éves jubileumi ünnepségsorozat
nyitórendezvénye86

Faragó Zoltán:
Vadászok Gödöllőn, Isaszegen ..88

Az ország legnagyobb akácgyölője.....90

Erdők Hete Debrecenben91

Lengyel Attila:
Magánerdős találkozó Litvániában92

MEGOSZ aktualitások94

Cseresznye-Farkas Melinda:
A vízgazdálkodási társulatokról94

Beliczay István:
Erdőtelepítési gond a fehér és a szürke nyárral95

Sipos Sándor:
Kiskunsági erdész klubnapok97

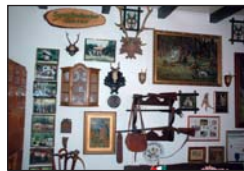
Híroldal • Híroldal • Híroldal • Híroldal.....98

Egyesületi hírek99

40 éves jubileumi emlékülés99

Tisztújítás a Szolnoki helyi csoportnál100

Erdészbál 2008, Visegrád.....103

Emlékfal Szulyovszky Lászlónak
a Nyíri Erdészház 1848-49-es
gyűjteményében104

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLIII. évfolyam 3. szám (március)

FŐSZERKESZTŐ: **PÁPAI GÁBOR** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **HARASZTI GYULA**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Bartha Dénes, Detrich Miklós, Lengyel László, Puskás Lajos, Sárvári János.

SZERKESZTŐSÉG: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon: 201 62 93, fax: 201 77 37 • Mobil: 06 30 97 15 255 • e-mail: erdlap@mtesz.hu
www.erdeszetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • FELELŐS KIADÓ: **DR. PETHŐ JÓZSEF** elnök

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2008. március 19.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Tavaszündér virágszönyegen érkezik. Fotó: Ormos Balázs.

Állásfoglalás az egységes állami erdővagyon-kezelés koncepciójához

Köztudott, hogy folyamatban van az Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. Erdészeti Igazgatóságán az egységes állami erdővagyon-kezelés koncepciójának kidolgozása. Az Országos Erdészeti Egyesület, mint szakmai érdekvédelmi szervezet, fontosnak tartja, hogy – a tagságtól beérkezett információk alapján – állást foglaljon az alapvető szakmapolitikai kérdésekben, segítve ezzel a koncepció kidolgozását.

Minden olyan javaslattal egyetértünk, mely

- az erdők fenntartható, közérdekű kezelését szolgálja,
- az erdők minőségének és értékének növelése mellett lehetővé teszi javaikhoz való hozzájutást,
- biztosítja a nemzetgazdaság számára a fát, mint megújítható nyersanyag- és energiaforrást,
- szolgálja az erdők védelmi és közjóléti funkcióinak megvalósítását,
- javítja az állami erdőgazdálkodás hatékonyabbá tételét,
- megőrzi az erdőgazdálkodásban hasznos tevékenységet végző mérnökök, technikusok, fizikai dolgozók és vállalkozók munkahelyét,
- mindezt önfinanszírozó rendszer keretében – több milliárd forintos nettó költségvetési befizetőként –, lényegében költségvetési támogatás nélkül valósítja meg.

A jelenlegi elsődleges feladatnak nem az erdészeti társaságok összevonását tartjuk, hanem az állami erdőgazdálkodás küldetésének világos megfogalmazását, a társaságok tartalékainak feltárását és egységes működésük kialakítását, gazdálkodásuk megerősítését.

Az állami erdőkezelés küldetésének tartjuk

- a kincstári erdők anyagi hozamainak, valamint szolgáltatásainak fenntartható, közhasznú kezelését;
- hozzájárulást a vidékfejlesztés céljaihoz,
- munkahelyek létrehozását és megtartását,
- a hatékony és gazdaságos állami erdővagyon-kezelés eredményeként pedig anyagi hozzájárulást a nemzeti célok megvalósításához.

Mindezt egy nemzeti erdőkezelési szervezet keretén belül tartjuk megvalósíthatónak, amely egységes szakmai és gazdasági működési rend kialakításával, a tartalékok feltárásával képes a magyar vidékfejlesztés állami erdőgazdálkodásra háruló feladatainak megoldására.

Ezen célok az állami erdőkezelő szervezet jelenlegi keretei között is megvalósíthatók, ezért az állami erdészeti társaságok összevonását sem indokoltak, sem időszerűnek nem tartjuk, mert

- az állami erdészeti társaságok mindegyike eredményesen gazdálkodik,
- költségvetési támogatás nélkül működnek, ugyanakkor befizetői a költségvetésnek,
- az összevonás a tartalékok feltárása ellen hatna, az összevont erdőgazdaságokban csökkenne a tartalékok feltárásának kényszere,
- közcélú feladataik megoldására jelen állapotokban képesek, alkalmasak a vidékfejlesztési feladatok, EU-s és kormányzati elvárások teljesítésére,
- az összevonások miatt hátrányos helyzetbe kerülő térségekben és önkormányzatoknál jelentős szakmai, társadalmi és politikai elégedetlenség lenne várható,
- az összevonások vidéki térségi foglalkoztatási feszültségeket okoznának elsősorban a felsőfokú képesítésű szakemberek körében, de hátrányosan érinthetik a képzetlen munkaerő foglalkoztatását és a közmunka-programok megvalósítását is,
- ugyanakkor példák bizonyítják, hogy a szervezeti összevonások leggyakrabban csak egyszeri költség-megtakarítást eredményeznek.

A szakmai szempontokat vizsgálva is szükségtelen a társaságok összevonása, hiszen

- az erdészeti hatóság valamennyi erdészeti társaság szakmai munkáját megalakulásuk óta folyamatosan éves mérlegbeszámolójában magas szintűnek értékelte,
- a társaságok jelentős térségi, vidékfejlesztési, közjóléti feladatokat is ellátnak (erdőtelepítés, közmunkaprogram, parkerdők, erdei vasutak, ököcentrumok, erdei iskolák stb.) a helyben élők megléte miatt,
- a szorosan vett erdőgazdálkodási munka mellett jelentős természetvédelmi tevékenységet is folytatnak, vagy kezelő feladataik keretében képesek az állami erdőkben természetvédelmi kötelezettségeik maradéktalan teljesítésére.

Az erdészeti társaságok jövőbeni stabilitásának biztosítása a jelenlegi szervezeti keretek között is megoldható. A földrajzi és természeti adottságokból adódó gazdálkodási különbségeket a cégcsoporton belüli differenciált vagyongazdálkodási díj alkalmazásával a tulajdonos saját hatáskörében kiegyenlítheti. Ezzel biztosítható a gyengébb adottságú, de a vidékfejlesztésben fontos szerepet betöltő társaságok gazdasági sebezhetőségének csökkentése.

Az állami erdőgazdálkodás 1970-es sok vitát kiváltó átszervezésének hatásai a mai napig is élen élnek az idősebb szakemberek emlékezetében. Kelő történelmi távlatból tekintve és elemezve a történéseket, meggyőződésünk, hogy a kormányzat a jövő erdőgazdálkodását meghatározó döntéseket csak alapos hatástanulmány birtokában hozhat meg.

Megfontolandónak tartjuk, hogy a Nemzeti Erdőprogram szellemében törvény szülessen az állami erdőkről és azok kezeléséről. Ennek előkészítése során vizsgálható meg egy közhasznú Nemzeti Erdőkezelő Szervezet kialakítása a jelenlegi állami erdőkezelői rendszer bázisán. Erre alapot ad, hogy a Vagyon törvény 100%-os, tartós állami vagyoni körbe sorolja az állami erdészeti társaságokat és az általuk kezelt erdővagyon is.

Budapest, 2008. március 19.

Országos Erdészeti Egyesület

Gondolatok az erdőmérnökképzés helyzetéről és jövőjéről

Az utóbbi évek folyamán hazánkban is számottevően változott a felsőoktatás szerkezete, bővültek a vele szemben támasztott követelmények. Az intézmények szervezetét különböző összevonások révén módosították. Felerosódott a nemzetközileg kialakult rendhez és módszerekhez való igazodás. Magyarországon is elkezdődött a felsőoktatási reform kidolgozása, vitája és jogszabályokba való foglalása. A cél az oktatás tartalmának, színvonalának a korszerűsítése volt. A 21. században várható oktatáspolitikai fejlesztéseket össze kívánták hangolni nemzetközi és hazai vonatkozásban egyaránt. Ez főleg az EU tagállamokat jellemezte. Az újabb tudományos eredmények és ismeretek sokasága helyet követelt az oktatásban. Nem volt kétséges, hogy a harmadik évezred kezdetén az alap- és az alkalmazott tudományok robbanásszerű kiterjedésének ott lesznek kedvező hatásai, ahol alkalmazzák őket. Ezek ismerete a felső szintű képzettség alapvető követelményeként jelentkezett a gazdasági versenyképességet növelni szándékozó világban. A társadalmi, gazdasági előrehaladás területén a szaktudás az első számú tényezővé lépett elő. B. Franklin(1706-1790) közel három évszázados megállapítása ma is időszerű:

„A tudományba való beruházásnak van mindig a legnagyobb kamata (hozadéka)”. Bármelyik tudományterületről is legyen szó, végeredményben a reformtörekvéseknek és irányelveknek a tudás alapú társadalom megteremtését, valamint jellemzőinek megerősítését kell szolgálni.

Erdőmérnökképzésünk és a felsőoktatási reform

Az oktatásfejlesztésből, a felsőoktatási reformból a hazai erdészeti szakoktatás sem maradhatott ki. Az elmúlt 200 év, amióta magyar nyelven folyik az erdészeti felsőoktatás, sem jelentett egy statikus állapotot. Ennek története folyamán mindenkor jellemző volt a kutatási eredmények hasznosítása, a korszerű biológiai, technikai és ökonómiai ismereteknek az oktatás tartalmába való folyamatos beépítése. A végső cél a gyakorlati hasznosítás. Sajnos az erdészettudomány művelésének területén az utóbbi évtizedek sem hazai, sem nemzetközi viszonylatban nem hoztak kedvező változásokat. Ezt mutatják a bibliometriai mutatók is (a tudományos kiadványok száma és értéke... stb.). Pedig a hagyományos témák felkarolásával együtt halaszthatatlan az erdészeti ismeretek innovatív továbbfejlesztése.

Valamennyi felsőoktatási intézményünkhöz hasonlóan az erdőmérnökképzésünk soron levő fejlesztése is az országos irányelvek és a nemzetközi tendenciák (helyzet) figyelembevételével kezdődött el. Ennek eredményeként született meg nemzetközi példák figyelembevételével a kettő, illetve a három fokozatú (erdészeti alapképzés: BSc, erdészeti mesterképzés: MSc, erdészeti to-

vábbképzés: doktori tudományos fokozat: PhD) felsőfokú képzés és továbbképzés rendszere (bolognai folyamat). Sokoldalú előkészítés után dolgozták ki a NYME illetékesei az alapképzetséget nyújtó BSc és erre építve az MSc, valamint a tudományos fokozatot jelentő PhD képzési és továbbképzési tartalmát, követelményeit. Ez *nagyon tömören* kifejezve azt jelenti, hogy a BSc képzettségű szakember az erdészettudomány alapkérdéseivel, az erdőművelés, az erdőhasználat, az erdővédelem, az erdőrendezés stb. gyakorlati ismereteivel rendelkezik és ezt a gyakorlatban alkalmazni tudja. Az MSc képzettségű szakember elvileg az erdészettudomány egészének birtokában felsőszintű irányító és tervező tevékenységre képes. A PhD fokozattal rendelkező a tudományos alkotó tevékenységre is alkalmas. A továbbiakban mindhárom érintve elsősorban az erdészeti *mesterképzés* kérdéseire fűznék néhány gondolatot. A PhD képzés a Doktori Iskolák létrehozásával már a korábbi években elkezdődött. Egyre többen rendelkeznek ezzel, a ma már egyetlen tudományos fokozattal. A kandidátusi fokozat megszűnt. Új és magas fokú akadémiai tudományos elismerésként lehet elnyerni „az MTA Doktora” címet, amellyel a megszűnt „tudomány Doktora” fokozat egyenértékű.

Az ide vonatkozó gondolatok továbbfűzése előtt ki kell hangsúlyozni, hogy

erdőmérnökképzésünk reformja nem azért szükséges, mert a jelenlegi „soproni” nem felel meg a szakmai követelményeknek. A „bolognai folyamat” áll a probléma középpontjában, amelynek lényeges következményei nemcsak az oktatásfejlesztésben, hanem a több fokozatú erdőmérnökképzés egész területén a megoldásra váró kérdések sorozatát tárják a szakma illetékesei elé. A törvényi előírások figyelembevételével feltétlenül meg kell őrizni és fejleszteni a továbbiakban is egyetemi képzésünk színvonalát, a multifunkcionális, tartamos erdőgazdálkodási ismeretek oktatását, erdészettudomány megfelelő szakemberelátását. Az erdészeti BSc és MSc oklevéllel rendelkezők lesznek szakmánk jövőbeni vezetői. Mindkét elnevezés még újszerűen hangzik.

Az *erdőmérnöki mester* szakot az alapképzetséget jelentő BSc után lehet megszerezni. Az természetes, hogy e témakört illetően egyetemünk Erdőmérnöki Karán végeztek illetékességből is meghatározó jelentőségű, körültekintő munkát. Itt elsősorban a mester szak létesítését illető színvonalas összeállításra gondolok, amellyel kapcsolatosan a MAB Szakbizottsága kedvezően foglalt állást. Ezt követően került sor 2007. november 30-án Sopronban egy jelentős szakmai vitára, amelyet a NYME Erdőmérnöki Kara az MTA Erdészeti Bizottságával együttesen rendezett. A vitailésen felkért hozzászólóként fejtettem ki a témakörhöz szorosabban és tágabban illeszkedő véleményemet, észrevételeimet és javaslataimat. Ezek az említett mesterszak létesítési kérelmének tartamát nyilván nem változtatják és változtathatják meg. Nem is ez volt a célom. Reményeim szerint azonban a reform megvalósítása során segítik a fejlesztést. Nem kell külön bizonyítani, hogy mennyire bonyolult és nagy körültekintést igénylő feladat az erdészeti alap- és a mesterszak különválása, és az ennek keretében végzett erdész szakemberek helyének meghatározása az erdészeti gyakorlatban, kutatásban és oktatásban. A továbbiakban ezek közül az általam legfontosabbaknak tartottakat emelem ki.

A reform alapvető feladata, hogy a két különböző szinten képzett erdészeti szakemberek, a jövőben is megfelelje-

* Akadémikus, kutatóprofesszor

nek a kor változó követelményeinek. Lényeges szempont a mester szakot illetően az, hogy a képzés során a tervezett erdőmérnök mester szak (MSc) megfelelően illeszkedjék az alapszak (BSc) képzési területéhez. Ezen a téren véleményem szerint megfelelő a „soproni” összehang. Összehasonlítva a mester szak törzsanyagának tervezett tantárgyait az eddigi egyetemi erdőmérnök-képzés tantárgyaival, azok közel azonosnak tekinthetők. Számottevő eltérés nincsen közöttük, és ez nem is szükséges. A tantárgyak felölelték eddig is és felölelik a tervezettek szerint azokat a szaktudományi részterületeket, amelyekre az erdőmérnöknek tevékenysége során szüksége van, vagy lehet a jövőben. Mindez nem jelenít meg az oktatás tartalmában statikus megmerevedést. Példaként említem az erdőművelés területén jelentkező követelmények változását. A jövő erdőművelője „ökoszisztéma menedzser” kell hogy legyen, ami számottevően többet jelent a faállományok ismereténél, létesítésének és nevelésének módjánál.

Döntő szempontnak kell tekinteni azt, hogy az erdészeti felsőoktatásnak változatlanul a három hatókörös modellre: a biológiai (ökológiai), a technikai és az ökonómiai alapokra kell épülnie: az erdőművelés, az erdőhasználat, az erdővédelem, az erdőrendezés, az erdőfeltárás kell, hogy a gerincét képezze úgy, hogy miként a környezetvédelem, a biológiai (ökológiai), technikai és ökonómiai szempontok valamennyi témakörben szerepeljenek.

Az erdőmérnök-képzés reformja befejezett tény (?)

A különböző szintű döntések szerint az eddigi okl. erdőmérnök-képzés nem folytatható. A döntés előkészítésében és meghozatalában az MTA Erdészeti Bizottsága nem vett részt. A kétszintű erdőmérnök-képzést, az erdőmérnöki mesterszak létesítését vitatni már nem valószínű, hogy lehet! Más szak keretei közé való beillesztése nem lehetséges! A szak önállósága nemzetközileg is jellemző. Ezt fenn kell tartani a jövőben is (ha már a jövőben nem lehetséges az eddigiek szerint okl. erdőmérnököket képezni, az erdőmérnöki mester szak az eddigiekhez viszonyítva lényeges tartalmi változást nem jelent).

Az agrártudományi egyetemi karon (Debrecen, Gyöngyös, Gödöllő), a korábbiakhoz hasonlóan jelenleg is van

szűk körű erdészeti oktatás, esetenként erdészeti szakirányként. Ez elősegítheti azt, hogy az agrármérnökök a gyakorlatban jó partnerei legyenek az erdőmérnököknek, **de semmi esetre sem helyettesítheti az erdőmérnöki mesterszakon történő képzést. Nem ez a helyzet a BSc szintű képzéssel.** Nincs kizárva, hogy más egyetemek a későbbiekben töreksenek majd erre is.

Indokolt hangsúlyozni azt is, hogy a NYME Erdőmérnöki Karán folytatott okleveles erdőmérnök-képzés a jelenben tervezett változtatások nélkül is nagyobb részben megfelelt a jövő követelményeinek. A mesterszak néven újszerűnek „vélt” erdőmérnök-képzés gyakorlatilag nem valószínű hogy sokkal többet jelent majd a „névtábla átfestése”-nél. Az indokolatlan változások szükségtelenek. **A szakmai keret megtartása mellett természetesen szükség van kellően indokolt tartalmi változtatásokra!** Tudatosítani kell azt is, hogy például a napjainkban joggal szerepeltetett üvegház hatást J.B. Fourier már 1824-ben jelezte. Arrhenius pedig 1896-ban figyelmeztetett a légkör CO₂ tartalmának növekedésére. A sokak által új-donságnak tartott „fenntarthatóság”-nak is az erdészeten „tartamosság” néven több évszázados múltja van. Ezekkel együtt figyelembe kell venni azt, hogy tartalmilag és módszereiben vitathatatlanul sokat fejlődött az okleveles erdőmérnök-képzés az elmúlt fél évszázad folyamán is. Az erdészettudomány további ismeretekkel gazdagodott, a szakemberekkel szemben támasztott követelmények bővültek és változtak. Az erdőmérnök mesterszak létesítése ezt a folyamatot természetesen nem gátolhatja. Az egyetemi oktatók várhatóan (közel) azonosak lesznek az eddigiekkel. A BSc és az MSc oktatásra való áttérés jelen ismereteink szerint még csak annyiban jelent napjainkban előrelépést, hogy igazodunk a nemzetközi „(t)rend”-hez. Közben a „kredit pontok” utáni hajszá keretében valószínűleg sérelmet szenvedhet egy két évszázados szakmai múlt, fejlődésre alapozott és a magyarországi erdőknek, erdészeten jól

megfelelő oktatási gyakorlat, az erdész-hivatás. Fellazul az egyetemi évfolyamok keretében létrejött, és egy életre szóló együttműködés, erdész-közösség és nem utolsó sorban az egyedülálló selmeci-soproni hagyományok. A magyarországi erdészet eredményes működése többek között a felsorolt jellemzők kedvező hatásának is köszönhető. Ez is hozzátartozik erdőmérnök-képzésünk sajátosságaihoz és jövőjéhez, amelyre az új típusú képzés során nagy figyelmet kell fordítani!

Kevés szó esik a reform kidolgozása során arról, hogy miként alakulhat erdőmérnökeink helyzete a „munkaerőpiacon”. Nemzetközileg tapasztalható a létszám-leépítés. Németországban például a végzős hallhatóknak csak a 10-15%-a tud elhelyezkedni a hagyományos „állás piac”-on. Egyes országokban úgy tartják, hogy a „bioenergia boom”-nak köszönhető kedvező változás.

A gazdasági, társadalmi és főleg a természetvédelmi célok változásával együtt kell visszatérni ismételtén a képzés céljára, amely szakmai és társadalmi szempontból egyaránt elfogadható és megvalósítható. Általános megfogalmazás szerint az erdőmérnök mesterszakon a BSc szintet már megszerzett olyan erdőmérnökök képzése (röviden) a cél, akik megfelelnek a jövőbeni erdészeti feladatoknak. A múltban is ez volt. A szakképzési és kimeneti követelményei meg-egyeznek az eddigi okl. erdőmérnök-képzés céljaival. Jóval korábbi években a PhD-képzés és részben az egy idegen nyelvet illető kommunikációs készség nem szerepelt még a célok között. Idegen nyelv oktatása már az 1940-es évek végén volt és a PhD-vel szemben egyetemi doktori címet szerezhettek az okl. erdőmérnökök. *Az idegen nyelvek ismerete kulcskérdés, minden eddiginél nagyobb hangsúllyal kell, hogy az oktatásban szerepeljen!* A közeljövőben az angol nyelv lesz az erdészeti tudományos publikációknak is a meghatározó nyelve. A magyar nyelvű publikációk értékelésére hazai szakkörökben lehet számítani. Ezt a tudományos utánpótlás nevelése során figyelembe kell venni.

Honlapjaink:

www.oee.hu

www.erdeszetilapok.hu

www.forestpress.hu

www.allamerdo.hu

www.erdo.hu

A *képzési célt* illetően kiegészítő és lényegesnek tartott észrevételem az, hogy a napjainkban sokszor szerepeltetett erdészeti fatermesztési, fahasználati szakkifejezések helyébe: *erdőművelési, erdőhasználati* szaktudományok kerüljenek. Ez tartalmi szűkítést, esetleg visszalépést jelentene. Azonos tartalmat azonos szakkifejezésekkel célszerű mindvégig jelölni. A korszerű erdőművelés lényegesen több a fatermesztésénél és ugyanez áll az erdőhasználatra is. Sajnálatosnak tartom, hogy ezen két átfogó szaktudományi területen nem kellő az egyetértés az erdőmérnök-képzésben sem. Rosszul értelmezett, áltudományos és önmagukat természetvédőknek kinevezett személyek túlzott mértékű szerepet követelnek maguknak anélkül, hogy kutatási eredményekkel vagy legalább néhány éves erdészeti gyakorlat tapasztalataival alá tudnák támasztani az erdőműveléssel, erdőhasználattal szemben megfogalmazott negatív észrevételeiket. Mindkét tantárgy oktatásánál, de főleg az *erdőhasználatnál* indokolatlanul nagy visszaesés tapasztalható, amelynek javítására most itt a lehetőség.

A reform, a gyakorlat és a nevelés
Feltétlenül ki kell jobban hangsúlyozni az „új mesterszak” létesítésekor az oktatók és a hallgatók *elegendő szakmai gyakorlatának* szükségességét. Ez úgy tűnik, hogy napjainkban nem kap kellő figyelmet nyilván azért sem, mert az érintett oktatók egy része nem dolgozott az erdészeti gyakorlatban. A NYME Erdőmérnöki Karán mindenkor jellemző volt a gyakorlattal való szoros kapcsolat. Ez a törekvés a jövőben sem hiányozhat! Az erdészeti szaktárgyak oktatói számára a gyakorlat jelentősége kiemelkedő.

A reform során tervezett erdőmérnök-képzés szintje összhangban van a képzés céljával és tartalmával. A szaknevének megválasztása helyesen történt, mert változatlan marad! Ennek megfelelően az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése is helyes. Indokolt az is, hogy választható szakirány a jövőben sem lesz!

Kevés szó esik napjainkban arról, hogy a képzés célja felsőfokú színvonalú oktatást-nevelést is igényel. **A nevelés** megnevezése a jövőben sem szerepel a célok között. Ezt feltehetően az illetékesek a középfokú képzés feladatának tekintik. Véleményem szerint a bármilyen szinten jól *képzett* erdőmérnök az oktatás során elsajátított szakismereteken túlmenően a szakmai *jól neveltség* ismérveivel is kell, hogy rendelkez-

zék. A szakmai jól neveltség kifejezésével csak a legritkábban találkozunk, amely a tanulmányok során tapasztalt jó példákon és a témával kapcsolatos ismereteken keresztül a szakma iránti elkötelezettség és végeredményben a hivatástudat (erdésszé válás) formájában alakul vagy alakulhat ki. Ritkán találkozunk a 21. század kezdetén ezzel a témával. Sokan romantikát, mások túlfűtött idealizmust látnak benne. Az ERDŐ és az erdősz pálya szeretetére a szaktudományokon és azok gyakorlati alkalmazásán keresztül kell a jövő erdész szakembereit is nevelni. Ide tartozik a *szakismeretek közlése (előadás, gyakorlat), a szakismeretek elsajátítása (vizsgák, számonkérés) és az ismeretekhez való személyes kötődés (szakmaszeretet)*. Jó volna, ha a képzési szint elbírálásakor ezek a szempontok átfogóan (komplex módon) érvényesülnének a jövőben (is). Mindezekhez kapcsolódik a „*jó szakmai gyakorlat*” kifejezés, amelynek alkalmazására ritkán kerül sor. Valójában a felsőfokú oktatás fejlesztése is ezt kell, hogy szolgálja

Az előzményként elfogadott alapszak (BSc), a tanulmányi előfeltételek, valamint a mesterképzés célja és tartalma egymással összhangban van. Ezekkel egyetértek. Jelentős az a gond: mibez kezd a szakma a BSc alapképzett erdésszel, vagy mit kezd, hogy tudja magát ezzel a képesítéssel hasznosítani a szakember az erdészetben, vagy a kapcsolódó területeken? Kiváló erdészeti technikumaink vannak, ahol a

mérnöki munkát követő feladatokat kellően ellátó szakembereket képeznek. Ez a kérdéscsoport ismételt átgondolásra is érdemes lenne. Felvethető a felelősség abból a szempontból, hogy a döntéshozóknak erkölcsi felelőssége is fennáll eme képzettséget választó hallgatókkal szemben is. Nem hiszem, hogy elfogadható lenne az a válasz: nemzetközileg is így van, nekünk is igazodni kell a két, illetve háromlépcsős felsőfokú képzéshez.

Megnyugtató, hogy az erdőmérnök mesterszak előtanulmányi feltételei (BSc), általánosan megalapozása, releváns ismeretkörei, valamint képzési és kimeneti követelményei biztosítják a korábbi egyetemi végzettségnek való megfelelést! (Ez így igaz, de miért van szükség akkor a többlepcsős képzésre?)

A tervezett reform szerint a korábbi egyetemi végzettségnek való jövőbeni megfelelés vitathatatlan. Az előző okl. erdőmérnök-, és a várható mester szakképzés között alig érzékelhető jelentős különbség. A különbségek inkább a szakkifejezésekben és azok értelmezésében tapasztalhatók. Jelentős eltérésre véleményem szerint sincsen szükség. Nagy szükség van viszont arra, hogy az egyetemi oktatók szakmai szemlélete lehetőleg közel álljon egymáshoz, hogy a hallgatók tanszékenként egymással ellentmondó szakmai állásfoglalásokat ne ismerjenek meg anélkül, hogy végül is egyértelmű, kellő eligazítást kapnának. Az egyetemi önállóság és tanszabadság keretében a felsőfokú ismeretekkel rendelkező szak-

125 éves az erdészeti szakoktatás Ásotthalmon Felhívás

**Az ásotthalmi Bedő Albert Középiskola, Erdészeti Szakiskola és Kollégium
2008. októberében ünnepelheti
alapításának 125. éves évfordulóját.**

A nagy múltú iskola egykori diákjaként negyven éve kiemelkedő szakmai tudással ballaghattam el, az iskolai évek meghatározóak voltak egész életemben. Életem derekán úgy érzem, hogy lehetőségeimhez mérten szeretném az öreg erdésziskolát támogatni. Erre most láttam elérkezettnek az időt. Az iskola 125. éves jubileumának méltóképpen történő megünnepléséhez és egy iskolatörténeti kiadványhoz nyilvánosan felajánlok 125 000 forintot. Egyúttal felhívással fordulok az erdésztszadalomhoz, magánszemélyekhez és cégekhez egyaránt, hogy lehetőségeik szerint támogassák hazánk legidősebb középfokú erdészeti tanintézményét.

A támogatásokat az Ásotthalmi Bedő Albert Alapítvány számlájára javasolom átutalni:

Mórahalom és Vidéke Takarékszövetkezet

56900020-10201161

számlaszámra.

Förster Gyula

1967-ben végzett szakiskolai diák
Sellye

embernek ismernie kell ugyan egy adott témakörrel kapcsolatos hazai és nemzetközi véleményeket (ismereteket), tudnia kell viszont azt is, hogy közülük melyik a helyes álláspont (irányelv), amelynek mentén haladnia kell! Kevésbé képzett, és gyakorlattal nem rendelkező oktatóink „többlettudásuk” újszerűnek vélt részét más, esetleg kapcsolódó területeken dolgozó szakértőktől nyerhetik, akik viszont az erdészetben soha nem dolgoztak, akik kutatási eredmény híján hipotéziseket gyártanak vagy fogadnak el és „ex katedra” kijelentéseikkel vezethetik (esetleg) félre az erdőmérnök-hallgatókat még a mester szak keretében is. Felmerülhet a kérdés, hogy ezek a problémák az erdőmérnöki mesterszakhoz tartoznak-e? Véleményem szerint, ha érdemben (az eddigiéknél is jobban) kívánjuk az erdőmérnökképzést működtetni, ezeket és a velük kapcsolatos kérdéseket (szakmai gyakorlat stb.) kell a szükséges módon és mértékben rendezni, továbbfejleszteni. Ez beilleszthető a reformba!

Az egyes tantárgyak súlya a dolog természeténél fogva nem azonos. Célszerű: *biológiai (ökológiai), technikai és ökonómiai szempontok alapján csoportosítani őket.* Ennek nem mond el lent az, hogy az erdőművelés, az erdővédelem, az erdőhasználat, az erdőrendezés stb. kiemelt hangsúlyt kell, hogy kapjon. Célszerű például az erdészeti ökonómiai ismeretek mellett jobban támogatni az erdészeti *ökológiai* ismeretek oktatását. Az erdészeti ökológia jelentősége meghatározó volt eddig is és a jövőben tovább növekszik. Ehhez illeszkednek a gyakorlatok. Az elméleti és gyakorlati képzés aránya megfelelő akkor, ha a gyakorlatokat kellően képzett, elegendő gyakorlattal rendelkező szakemberek vezetik, ha a gyakorlatok nem a „szükséges rossz, vagy kikapcsolódás” szintjén folynak. A gyakorlat szerepe a képzésben is kiemelkedő!

Az oktatással kapcsolatos elvárható minimális fejlesztési igénye-

Március

Későn kelnek a reggelek
De mikor a Nap ha lehet
Előbújik s meleg szelek
Kergetik az Öreg Telet

Megtépik fehér bundáját
Jól megrázzák nem cifrázzák
Vénségére beleremeg
Annak örül ha elmehet.

Feket István

ket meg kell fogalmazni. Példaként a teljesség igénye nélkül felsorolok néhányat:

- Az erdészet szaktárgyakat oktatók elegendő üzemi gyakorlattal is rendelkezzenek.

- Az előadásokat csak a vezető oktatók tarthassák, ezért meg kell teremteni számukra az ehhez a szükséges „szabad időt”.

- Az egyetemi oktatás kapjon mindenben elsőrendű szerepet és elismertséget úgy, hogy a „kutató egyetem” lényege fennmaradjon, de az egyetemi oktató elsőrendű kötelezettsége az OKTATÁS legyen.

- Kapjon az eddigiéknél nagyobb hangsúlyt az oktatók kiválasztásakor az emberi magatartás milyensége. Példamutató személyisége.

A számonkérés (vizsgáztatás) lehetőség szerint ne írásban, hanem hagyományosan, szóbeli módon történjen, hogy a hallgatónak az előadó- és kifejezőkészségét is lehessen bírálni.

Nem kedvező, hogy a jelenlegi 9 fő egyetemi tanár és a 7 fő egyetemi docens közül csak két akadémiai doktor és egy akadémiai levelező tag van. Ez a kép várhatóan a jövőben némileg javul. A probléma azonban ezáltal sem tekinthető megoldottnak. Gyorsabb előrehaladásra van ezen a téren is szükség.

Az erdőmérnöki mesterszak a munkaerőpiacon megfelelő, hasznosítható szakképzettséget ad. Sokoldalúságát meg kell őrizni! A mérnöki, műszaki képzettséget (képzést) a jövőben is fenn kell tartani!

A doktoranduszok és a reform

Az erdőmérnöki mesterszak megfelelő elméleti alapot ad a szakterületen a doktori képzési ciklusba való belépésre is. A gyakorlati alapot azonban már nem lehet elégségesnek elfogadni

A frissen végzett okl. erdőmérnök MSc a diploma megszerzését követően bevonul az illetékes tanszékre és elkezd foglalkozni választott témájával. Kiválóan vizsgázik, disszertációt készít és véd, de alig szerez tapasztalatot az erdészeti gyakorlatban. *Véleményem szerint a doktoranduszokat az első két évre erdészeti gyakorlatra kellene küldeni és azt követően kezdbetmék el az elméleti felkészülést. Jelenlegi módszerünk inkább az elméleti szakemberek képzését szolgálja. Az erdészet területén folyó doktorképzés gyakorlati oldalát ismételtlen ajánlatos volna áttekinteni, értékelni! Itt kell megemlíteni azt is, hogy az erdőmérnöki mesterszak a lehetőségekhez mérten tö-*

rekszik a kiemelkedően teljesítő hallgatók megfelelő előmeneteli lehetőségét megteremteni és foglalkozik a tehetség-gondozással.

A megnövekedett hallgatói létszám, az oktatáson kívüli egyéb oktatói elfoglaltságok sokasága alig teszi lehetővé, hogy a legjobb oktatók elegendő időt szánhassanak a kiemelkedő tehetségekkel való foglalkozásra. Számos kiváló oktató van, aki e téren a jelenleginél lényegesen többet tudna felmutatni, ha ehhez a szükséges előfeltételek rendelkezésére állnak. Súlyos gond ezenkívül a hallgatók hét végi eltávozása, hazautazása. Gyakorlatilag péntektől hétfőig szünetel „a tanulás és a tanítás”nem csak Sopronban, hanem országosan is..

Az eddigiekben szemelvényyszerűen kíséreltem meg az erdészeti felsőoktatással kapcsolatos gondolataim közül kiemelni azokat, amelyek talán a legidőszorúbbak. Az ismertetettek alapján csak a kialakult „kényszerhelyzetben” fogadható el az erdőmérnöki (MSc) mesterszak létesítése az erdőmérnök-képzési területben. A szak tudományági besorolása helyes: Agrártudományok tudományterület: Erdészeti és vadgazdálkodási tudományok tudományág.

Úgy tudom, hogy az eddigi 5 éves képzésre visszatérni aligha lehetséges annak ellenére, hogy ez lenne a jövőben is a helyes, amint említettem a keret tartalmának az egyidejű korszerűsítésével, módosításával, kiegészítésével!

Szakmai, erkölcsi (etikai) felelősségünk az erdészeti szakoktatás (felsőoktatás) fejlesztésének az elősegítése, támogatása. Az eddigiekben leírtakkal ezt kívántam jó szándékkal szolgálni. 60 évvel ezelőtt léptem be a soproni Egyetem kapuján. Hat évtizede figyelem érdeklődéssel erdőmérnökképzésünket és lehetőségeimhez mérten kapcsolódok be egyetemünk munkájába. **Eddigi tapasztalataimra építve most is remélem, hogy a jövő erdőmérnökei olyan képzettséggel fejezhetik be tanulmányaikat, amely megfelel a 21. század követelményeinek!**

***Tuskómentesítésre keresek vállalkozót kb. 50 ba-ra, Vajszló környékén
Tel.: 30/333-5602***

A selmeczi bányász- és erdész-akadémiának története

Faller Gusztáv,

magy. kir. bánya-tanácsos és akadémiai tanártól

Bevezetés

E sorok írója már két év előtt tett közzé egy értekezést a bányászati és kohászati évkönyvek 17-ik kötetében „Történeti jegyzetek a selmeczi bányászati és erdészeti akadémiáról” cím alatt, mely chronologikus rendben egész 1868-ig mindent magában foglal, a mi említésre méltót ez ügyben a helybeli irattárban találni lehetett. Csak később jutott szerzőnek tudomására, hogy a bécsi cs. és kir. pénzügyminiszteriumnál lovag Hauer Gyula pöbrami bányász-akadémiai tanártól az összes akadémiai ügyszerűségeket jegyzéke létezik, a melynek áttekintése valamint az illető ügyszerűsége ismételt és szorgos átvizsgálása nem csekély módosításokra és bővítésre adtak alkalmat a jelen kiadásban. Egyszersmind ki van egészítve az akadémia történetének vázlata és mellékelve mindazoknak névjegyzéke, kik az akadémia megnyitása óta az első évszázad végéig ezen intézeten tanultak.

Ha az életkort, mint természetes, nem a keresztségtől, hanem a születési naptól számítjuk, úgy a selmeczi akadémia 100 éves fennállásának ünnepét már 1868-ban kellett volna megülnünk, mert 1763-ban lett előbb a vegytan, két évvel később pedig a mennyiségváni tudományok számára egy-egy tanszék felállítva, és vetetett meg alapja a később emelt teljes bányász-akadémiának. Eleintén ugyancsak gyakorlati bányász-iskolának neveztetett, azonban már keletkezése óta magán visel egy felsőbb bányászati tanintézetnek jellegét, úgy hogy midőn az 1770-ben bányász-akadémia rangjára emeltetett, csak is a már megerősödött magzat részesült új keresztségben. Bármi ként legyen azonban, tény, hogy Selmecz szabad királyi bányavárosa mint a bányász- és erdész-akadémia székhelye 100 évnél tovább részesült azon szerencsében közelebb és távolabb eső vidékekről, ezer meg ezer tanulót fogadni falai közé, kik később mint természetvizsgálók, mint geológok, bányászok és kohászok, nemcsak Európának minden országaiban, hanem még idegen világrészekben is működtek. Sokan kitüntették

magukat közülök tetteik által a gyakorlati bányászat és kohászat terén, mások találmányaikkal, és nem kis számmal irodalmi működéseikkal, úgy hogy a selmeczi akadémia büszkén nézhet működésének eredményére, valamint fejlődésének történetére is, habár fennállása óta sok oly akadályokkal kellett küzdenie, melyek fejlődésében hátráltatták.

A következő rövid történeti vázlatnak feladata kimutatni intézetünknek fejlődését, szervezetét és működését a lefolyt évszázad alatt. Könnyebb áttekintés végett az három időszakra osztott, melynek mindegyike, a mint arról a t. olvasónak alkalmá lesz meggyőződnie, bizonyos jellemző mozzanattal bír.

Az első időszak 1763-1820-ig terjed.

Hogy az akadémia fejlődése a bányászati tudományok fejlődésével és terjedésével karöltve járt, az igen természetes, de hogy a tanrendszer oly gyakran szenvedett változást: azon méltán lehet csodálkozni; ugyanis többször megtörtént - hogy már megállapított tanszékek ismét eltöröltettek és a tantárgyak majd ilyen, majd olyan rendben, majd ezen

majd egy más tanár által tanítottak. Joggal lehet állítani, hogy ezen időszaknak némely phasisai a kísérletek, az ingadozás és határozatlanság jellegét viselik magukon. Ezen a tanrendszerben tapasztalható ingadozás, továbbá megfelelő helyiségeknek hiánya, a tanításnál elkerülhetetlenül szükségelt segédeszközök és gyűjtemények tökéletlensége, valamint a tudományok akkori állásához mérten is csekély száma a tanároknak, lehetnek főokai annak, hogy némely külföldi tudóst, kik akadémiainkat a mostani évszázad elején meglátogatták, ezen intézetnek állapota ki nem elégített.

A második időszaknak, mely 1820-1847-ig terjed, különösen első két tizedében nem lehet félreismereni a nyugodt, időszertint és sikerdús működést.

Ezen időszaknak utolsó tizedében azonban ismét érezhető lett a tanerők elégtelensége, és hogy a tanítás több irányban nem oly terjedelemben s oly modorban történik,

mint azt a tudományok akkori állása megkívánta; ez oknál fogva azon időszaknak végén két új tanszék állított fel, egyik a mineralógia, geognosia és paläontológia, a másik az ábrázoló mértan számára.

A 3-ik időszakban az akadémia újja szervezésétől 1846-ban egész a jelen korig a tanulási idő 4 évre terjesztetett ki, s a tanárok nemcsak az elméleti, hanem a gyakorlati kiképzést is maguk vezetik. A korszellem azon követelésének, hogy a bányászok és kohászok szakmaikkban szoros értelemben vett tudományos kiképzést nyerjenek és a gépészetben is alapos ismereteket szerezzenek, az előkészítő és szaktudományoknak czélszerű felosztása, a tanerők szaporítása és a gépészetnek rendes előadása, általánvéve egy rendszeres és logikai alapon nyugvó tanterv által lett segítve.

Első időszak

Az első tanszék alapítása.

A selmeczi akadémia alapítása előtt azon ifjak, kik a bányászatnak szentelték magukat, néhány kitünőbb bányá-

szati és kohászati tisztól nyertek kézművesi módra oktatást, és azon mystikus fény, melylyel ezen tisztviselők sok évi tapasztalásaikat körülvették, nem kevésbé nehezítette a növendékek kiképzését. Minden bányakerületnek volt bizonyos számú tisztjelöltje, kik később gyakornokoknak nevezettek. Ezek egyes jelesebb műszaki tisztviselők oldala mellé voltak rendelve, kiknek vezetése alatt gyakorlati kiképzetésüket több irányban nyerték, úgy mint: a bányászatban, az érczek előkészítésében, a kohászatban, erdőszetben és gazdaszatban. Ezen tisztjelöltek vagy gyakornokok, kiknek száma a különböző időszakokban különböző volt, bizonyos javadalmakban részesültek; így például 1725-ben a tisztjelöltek fizetésére (Intertenimente) a három magyar bányakamaránál összesen 1500 forint volt évenként kivette. A bányatisztjelöltek eleinte minden negyed évben, később évenként egyszer vizsgáltattak meg. A tiszt állomások, üresedés esetén, végleges betöltésig tisztjelöltek által láttattak el és csak oly tisztjelöltek nyerhettek műszaki tisztviselői állomásokat, kik abban tökéletesen jártasok voltak, sőt volt idő, midőn csak oly gyakornokok tarthattak igényt tisztviselői állomásokra, kik egy időig felügyelők teendőit végezték.

Már 1735-ben létezett Selmecezen egy bánya-iskola. Ugyanis az idézett esztendőben Lauern császári comissariusnak ajánlatára az alsó-magyarországi tisztjelöltek száma 26-ról 8-ra lett leszállítva, és ezek számára a bányaiskoláni tanítást illetőleg egy instructio dolgoztatott ki, megállapított azon díj, melyet a műszerek használásáért kellett fizetniök, és kilátásba helyeztetett bizonyos Makoviny Sámuelnek, mint mennyiség-tanárnak kineveztetése. A bánya-iskolák életbeléptetésére Magyarországon azonban csak 1774-ben került a sor s mindössze 3 ilyen lett felállítva, ugymint: egy az alsó-magyarországi bányakerületben, egy Szomolnokon és egy a temesi bányaságban. Egy felsőbb bányászati tanintézet alapításának eszméje először 1761-ben pendített meg.

Végre 1763-ban dicső Mária Thereszia királyunk uralkodása alatt kezdett oszolni azon homály, mely a bányászati tudományokat körülvette s fogamzott meg a terv egy önálló bányászati főtanintézetnek Selmecezen történő alapítására, melyen már a következő év 1-ső szeptemberével kezdetét is vette a nyilvános tani-

Az emlékkönyv hátsó borítója

tás a vegytannak előadásával, mi végből Jacquin Vilmos nevezetett ki cs. kir. bányatanácsosi ranggal ezen tantárgynak tanárául. Ezen híres férfi, ki később érdemei folytán bárói rangra emeltetett és 1818-ban elhunyt, volt tehát az akadémiának első tanára.

Az erdészeti tanintézetnek alapítása.

A selmeczi erdészeti tanintézetnek alapítása 1807-be esik. Az erdészeti tudományok számára alapított tanszék az udvari kamarának 1808-ik évi január 5-ikéről szóló intézménye szerint dr. Wilkens Henrik Dávidnak Braunschweig-Volfenbüttelből adományozott. Wilkens, ki cs. kir. bányatanácsossá és a selmeczi erdészeti tanintézet rendes tanárául történt kineveztetése előtt a waltershauseni „Forst-und Jagdsocietät” tagja volt, előadásait a főbánya-grófi hivatal összes tagjainak jelenlétében 1808-ik évi február 12-én egy ünnepélyes beszéddel nyitotta meg.

Az eredeti tanterv és a nevezett tanárnak kézbesített utasítás szerint az erdészet tanítására szánt idő a bányász-növendékek számára 2 évre lett megszabva.

Az első évben a hallgatók a mennyiség-tant, erő műtant, a természet tudományt, az erdészeti növény- és állat-tant, valamint az erdészeti vegytant hallgatták.

A második évfolyamban azon bányász-növendékek számára, kik a gyakorlati bányaművelést hallgatták, az er-

dészet gyakorlati részének tanítása volt megszabva. Ez magában foglalta az erdők nevelését és művelését, valamint az idegen fánemek meghonosítását, továbbá az erdőmértant, a térképezést, az erdőbecslést és rendezést, végre az usztatást és szénitést, nem különben a csuszornák, uszatakak és gereblyék építését.

Az erdészet tanítására hetenként egy délelőtt és egy délután volt megállapítva.

A legfelsőbb elhatározás értelmében az erdészeti intézet életbeléptetése által mindenkinek, ki arra hivatva és eléggé előkészültnek érezte magát, alkalom nyujtatott magát az erdészetben kiképezni, e szerint el lőn rendelve, hogy a magán-erdészeti növendékek nem csak azon a bányászati növendékek számára megszabott két napon, hanem a hétnek többi napjában is oktattassanak az erdészetben, úgy hogy ezen növendékek legfőlegb másfél év alatt hasznos erdőgazdákká váljanak.

Azon erdősz-növendékek is, kik számára később több magy. kir. udvari kamarai nagyobb részt 300 ftos ösztöndíj rendszeresített, kényszerítve voltak, mielőtt az erdészeti tanfolyamba léptek, az első bányász-akadémiai tanfolyamot, t. i. a mennyiség-tant és természettant végezni.

Később az erdészeti tudományok számára kiszabott tanidő rövidnek bizonyult be és az előadások ezen tudományokból 2 évre lettek kiterjesztve.

Az erdészeti tanár mellé később egy végzett bányász-növendék, névszerint Ráth Ignác, ki annak előtte az erdészetet hallgatta, mint ideiglenes segédtanár lett adva, és az erdő-mértant előadásával valamint az erdészeti térképek elkészítésének oktatásával lőn megbizva.

A segédtanár helye hosszabb időn át többször betöltetlen maradt, mely idő alatt annak teendőit a bányaműveléstan tanára végezte.

Az erdészeti gyakorlatok megtartására az erdészeti tanintézetek a szászkerői bányakincstári uradalomban fekvő szklenői erdők voltak kijelölve.

Az erdősz-növendékek szintugy mint a bányász-növendékek, mindaddig míg Selmecezen tartózkodtak, a főbánya-grófi hivatalnak voltak alárendelve s vizsgáikat is nem félevenként, hanem az előadások bezárása után ezen hivatal ülnökeinek jelenlétében tették le.

(Folytatjuk)

innoLignum SOPRON

Fáról, fából évről - évre

Az Országos Erdészeti Egyesület alapítója volt az egykori WOOD-TECH vásárnak és rendezvénysorozatnak, melyet az X-Meditor Kft. megvásárolt a Program Kft.-től a LIGNO-NOVUM faipari vásárral egyetemben.

Az Egyesület álláspontja mindvégig az volt, hogy szívesen vesz részt az ezután Budapesten két évente megrendezésre kerülő vásáron, amennyiben a feltételek megfelelnek számára.

Sopronban egy rendezvénycsarnok felépítését határozta el immár öt éve egy helyi szakmai csapat, melyben szintén helyet kapott Egyesületünk. A város mindenkori vezetésével együttműködve igyekeztek minél több rendezvényt megszervezni, hiszen csak ekkor van realitása egy csarnok megépítésének és fenntartásának.

Ennek érdekében kerül idén már harmadszor megrendezésre a Bútor De-

sign vásár, továbbá egy megújuló energiával foglalkozó kiállítás és nemzetközi konferencia, melynek gazdája Egyesületünk és ugyancsak idén kerül megrendezésre az innoLignum SOPRON Erdészeti, Faipari Szakvásár és Rendezvénysorozat.

Korábban INNOLIGNO néven szerepelt a vásár, melyet az X-Meditor Kft. a Szabadalmi Hivatalnál sikeresen megtámadott, így a hivatal felszólítását tudomásul véve a nevet nem használjuk a továbbiakban. Egyesületünk az együttműködés érdekében levélben kérte fel az X-Meditor Kft.-t, hogy szíveskedjen megküldeni az Egyesületünk által alapított WOOD-TECH vásár jogszerű megvásárlásának dokumentumait. Várjuk a választ, mely eddig nem érkezett meg, hogy mielőbb az együttműködést eredményesen rendezhessük.

Az Egyesület által kiadott Erdészeti Lapok februári számában a már korábban leadott és megjelent InnoLigno vásárt beharangozó cikket a márciusi számban módosítjuk azzal, hogy a nevet a továbbiakban nem használjuk a Szabadalmi Hivatal felszólításának megfelelően.

A Szervező Bizottság a soproni többcélú rendezvénycsarnok megvalósításához szükséges rendezvények szervezését folytatja, így az innoLignum SOPRON rendezvénysorozatot is melyet 2008. szeptember 11-13-án szervezünk meg, a NYME Erdőmérnöki Kar 200 éves erdőmérnöképzést ünneplő rendezvényeihez kapcsolódóan. Számunkra nem a névhasználat, hanem évekkal ezelőtt kitűzött céljaink megvalósítása a legfontosabb.

Látogatók száma: 132 177

Kiss Csaba alias Balhás Charley: VOCÉM PRECO HÁRMASKÖNYV című könyvnek esetleges újrakiadási lehetősége

A szerző 321 szakestélyének „vidám és komoly pohár” föl-szólalásait, a bányász-kohász-erdész firmatársakkal együtt megélt 1966-2007 közötti negyvenegy esztendő selmeci szellemű történéseit, „éczagyűjteményeit” összefoglaló 1160 oldalnyi, A4 formátumú, kemény fedlappos, fűzött-varrott tartós kötésű, 7 cm gerincvastagságú, 3,1 kg darabsúlyú életmű tavalay a 920 előrendelés + 37 még időben jelzett kérés = 957 szerinti példányszámban jelent meg és kézbeadásra is került.

Amennyiben 2008. július 31-ig – egyelőre előrendelési pénzek feladása nélkül – az önhordó konstrukciót minimális mértékben biztosító darabszámú jelentkezés érkezik írásban vagy előszóban a szerzőhöz (habeas.kft@chello.hu, 2837 Vértesszőlős, József Attila u. 24, telefon: 30/3518 748) és az ezt követő kiértékelések alapján megtörténik az eredeti meghirdetés elveit hű, „első megjelenés utáni” 9 eFt/db áfa-val együttes megrendelési összegek 2008. augusztus végéig való beérkezése, úgy az idén még mód nyílhat a változatlan formájú, kivitelű újranyomásra és e második kiadás tárgyév november végéig történő kézbeadására. Ha az első kiadást lehetővé tévő, teljesnek gondolt szponzoráláson túl mégis akadna új támogató, megfelelő számlaadás mellett ennek ára bruttó 15 eFt/db. Ez esetben a készség könyv végi méltó feltüntetése ugyanúgy természetes. Ha a szerző vélelme beigazolódnak, tehát alapvető létfelvető kérdéseink, szűkülő létszámunk miatt nincs már kellő számú igénylő köreinkben, akkor minden egyes, az úgy mellett addig hitet tett társunk kiértékelésére kerül.

Jó szerencsét! Üdv az erdésznek!

THERMO SZERVIZ KFT.
KÖRNYEZETANALITIKAI LABORATÓRIUM
Labor: 6728 Szeged, Fonógyári út 13.
Tel.: 30/985-4664; 30/206-5003
Fax: 62/552-635
e-mail: labor@thermoszerviz.hu
Reg. Szám: 01-T/2222/2007-03811

ERDŐTELEPÍTÉSHEZ
3.600 Ft, 8 nap*

SZŰKÍTETT TÁPELEM
4.680 Ft, 14 nap*

BŐVÍTETT TÁPELEM
5.760 Ft, 14 nap*

TALAJVIZSGÁLATOK

Legyen Ön is partnerünk!

Az árak az ÁFÁ-t tartalmazzák!
Az árak 1 db minta vizsgálatára vonatkoznak!

* vizsgálat határideje a minta beérkezésétől számítva!

ISO 9001 tanúsítással rendelkező laboratórium modern, hitelesített műszerparkkal, nagy kapacitással!

Erdőmérnöki múlt, jelen, jövő

Interjú Náhlik András dékánal

– Milyen érzés egy 200 éves alma mater dékánjának lenni?

– Bevallom, felemelő, de egyben – hogy közhellyel éljek – nagy felelősség is, hiszen éppen az intézmény múltja, hírneve kötelez. Ráadásul a 200 év alatt talán soha nem volt érezhető ilyen mozgás, strukturális változás, mint most. Elég, ha csak azt említem, hogy az oktatást a bolognai elveknek megfelelően kell kialakítanunk...

– Kérlek, hogy az olvasók kedvéért tekintsük át, hogy mit is jelent ez az oly sokat emlegetett – s olykor bírált – bolognai rendszer.

– Nos, akkor kezdjük azzal, hogy volt egy jól bevált ötéves képzésünk, melyben okleveles erdőmérnököket képeztünk egy egységes, megszakítatlan rendszerben.

– Mondhatni, a 200 év alatt bevált rendszerben.

– Igen, de azért a 200 év alatt is voltak a tantervekben és a képzés időtartamában kisebb-nagyobb változások. Az igaz, hogy nem ilyen gyors és olykor nehezen követhető követelményrendszerben. A '90-es évek elején bekövetkezett politikai változások után először szakirányokat vezettünk be, majd át kellett térnünk a kreditrendszerre. Ez azzal járt, hogy újabb és újabb tárgyakat kellett felkínálnunk a hallgatóknak, ami leggyakrabban úgy történt, hogy a már meglévő hagyományos tárgyak részterületeit fejlesztették az előadók önálló tárggyá. A bolognai ún. lineáris oktatási rendszernek az a lényege, hogy az ötéves képzést meg kellett bontanunk egy három és fél éves alapképzésre és egy erre épülő mesterképzésre. A hallgató, anélkül, hogy újra kezdené tanulmányait, szerezhet oklevelet (mesterdiplomát) egy kvázi régi főiskolai szintű képzés után is. Mert ugye régen más szakokon volt a főiskolai és az egyetemi képzés. Az egyikből a másikba nem volt átjárás, vagy csak korlátozott mértékben. Most, ha valaki abszolválja a főiskolai szintű alapképzést, és oklevelet akar szerezni, akkor nem kell újrakezdenie a tanulmányait, hanem további két évet „ráféjel”.

– És mi az az úgynevezett FSZ-képzés?

– Felsőfokú szakképzés, ami egyetemekhez kötött, de a középiskolák is részt vehetnek benne. Az itt szerzett kreditpontok egy részét tovább lehet vinni az előbb említett alapképzésbe. Majd, mint említettem, ez folytatódhat a mesterképzéssel és végül a doktorképzéssel lehet befejezni az egyetemi tanulmányokat.

– Ez idáig rendben is lenne, de a leendő szakember, illetve a szülő a praktikumot nézi. Mire jók az egyes szintek?

– Hát ez nehéz kérdés, amit innen, az egyetem falai közül nem könnyű megválaszolni, mert majd a gyakorlat mutatja meg, hogy mire lehet használni a különböző felkészültségű szakembereket. Ami az erdész FSZ-képzést illeti, a szakalapítási kérelem (amit az egyetem az összes érintett szakközépiskolával együtt adott be) elbírálásának folyamata jelenleg zajlik. Szintje hasonló a technikusképzéséhez. Ez a képzési forma is a fejlett országokból „gyűrűzött be”. Nálunk, bár sok szakterületen már több éve folyik, sok vitára ad okot. Úgy tűnik, a munkaerőpiac nemigen tud mit kezdeni vele. Szándékaink szerint jövőre indul be az egyetemhez tartozó Roth Gyula erdészeti szakközépiskolában egyetemi oktatók közreműködésével. Végzés után az alapszintű képzéshez felvételizni kell. Aki ide bekerült, annak nem feltétlenül kell mind a hét szemesztert végighallgatnia, akár hamarabb is befejezheti az alapképzést.

– A technikum, illetve szakiskola elvégzése után a végzett hallgató alkalmas kerületvezetői, műszaki vezetői állás betöltésére. Mennyivel több az FSZ-képzést is sikeresen abszolváló lehetőség?

– Vélhetőleg ugyanazt a szintű fel-

adatot kapják majd, de nekik nagyobb az esélyük az egyetemi alapképzésben folytatni tanulmányaikat.

– Azt nem értem, hogyha az érettségi után – legyen az technikai vagy gimnáziumi – jelentkezik a diák FSZ-képzésre, és az itt lehallgatott két év után is lényegében szaktechnikus lesz, akkor minek járt technikumba, hiszen az általános gimnáziumból jött is hasonló értékű bizonyítványt kap?

– Hát ez az! Éppen ezért valószínűleg nem is lesz érdemes technikai oklevéllel FSZ-képzésbe kezdeni. Másrészt féltő, hogy ez utóbbi kiszorítja a technikusképzést, bár ha az oktatási kormányzat továbbra is alacsony felvételi keretszámokat határoz meg erre a képzési formára, akkor ilyen veszély nem fenyeget. Kérdés, a

jövőben hogy fér meg egymás mellett a két oktatási forma? Ugyan az FSZ-képzés kétségtelen előnye, hogy elvégzése „belépő” lehet az egyetemre, ám könnyen lehet, hogy az alapképzésre felvételt nem nyert, gyengébb képességű hallgatók alternatív lehetősége lesz. Rátérve az alapképzésre: ez három és fél éves, ami hat félév elméleti oktatásból és fél év üzemi gyakorlatból áll. Ez utóbbi részleteit most dolgozzuk ki. Féltő volt, hogy a hetedik szemeszter költségére nem lesz forrás, de végül is úgy néz ki, hogy megkapjuk a hallgatói fejkvótát. Ha a gyakorlat lebonyolítása tényleg nem okoz majd anyagi veszteséget a Karnak, részünkről üdvözlendő lesz a végzős hallgatók felkészültségének ilyen módon történő közelítése az erdőgazdálkodás, a leendő munkahely elvárásaihoz. Természetesen a Kar az úgynevezett akkreditált üzemekkel szerződést köt, mint például az erdőgazdasági zrt.-ekkel, a szakigazgatási hivatalokkal stb.

– Bárki továbbmehet a mesterképzésre?

– Nem. Úgy néz ki, hogy csak korlátozott számban lehet továbbmenni, mert limitált lesz a létszám, hozzávetőleg 30%-a az alapképzetteknek. Ez, ha 50-60 alapképzésben végzett hallgatóval számolunk, meglehetősen kis létszám, ami valószínűleg nem elégíti ki a

munkaadói igényeket. Szakfőosztályunk segítségével most végzünk egy felmérést, ami előreláthatólag 45 fő körüli igényt fog jelezni. A jelenlegi álláspont szerint 30% felett nem fogunk fejkvótát kapni, és pillanatnyilag azt sem tehetjük meg, hogy költségtérítéssel vesszünk fel hallgatókat. A piaci igények ismeretében kérvényezni fogjuk, hogy felvehessünk többletlétszámot.

– *Minden bizonnyal az alapképzetek tehetőségesebbjei töltik majd ki az űrt. Úgy tűnik, hogy itt sem jobb a helyzet, mint másból, mivel az igényfelmérést megelőzte a felvehető létszám felülről jövő szabályozása. De gyanítom, hogy ott van az eb elbantolva, hogy egyszerűen nincs pénz, csak a 30%-ra.*

– Reménykedünk, hogy kedvezően alakulnak ez ügyben a tárgyalásaink. Ugyanakkor tudott, hogy az oktatási kormányzat elhatározta, drasztikusan csökkenti az agrár-felsőoktatás felvételi helyeinek számát. Amennyiben mégis plusz létszámot kapnánk, azzal pénz is járna, akár államilag finanszírozott, akár költségtérítéssel helyeket kapunk.

– *Evezünk viharosabb vizekre. A NYME-en a felduzzadt számtalan szak, kar között az erdőmérnökképzés – gondolom – átértékelődött, épp úgy, mint a 21. században betöltött szerepe. Mert egyrészt a környezetbarát megújítható energiaforrásról, másrészt az ökoszisztéma kíméletesebb használatáról kell oktatni. A hagyományos erdőmérnökképzés körül minden rendben van?*

– Itt különböző dolgokról beszélünk. Az erdőmérnöki kar, oktatógárdájának minőségét, az egyetemi vezetők számát, a hagyományokat tekintve, ma is meghatározó kara a Nyugat-magyarországi Egyetemen. A kar már 1993-ban indított más szakokat, ami egyáltalán nem volt negatív hatással az erdőmérnökképzésre. Sőt, ennek kapcsán a hallgatóknak nagyobb kitekintésre van lehetőségük, hiszen áthallgathatnak az egyik szakról a másikra, ismereteik szélesednek, látóterük bővül. Ezt úgy értékelem, hogy szakmánk bezárkózottsága oldódott, egyelőre legalábbis az oktatás szintjén. Elég, ha csak a természetvédelmi mérnöki vagy a vadgazda mérnöki szakra utalok. Másrészt fontosnak tartom azt is, hogy az említett két szak vagy más szakjaink hallgatói is megismerhetik, megismerik az erdészszakma alapjait, annak nehézségeit, kényszerpályáit. Ha egyáltalán valamiféle vesztélyről beszélhetünk, az sokkal inkább abban rejlik, hogy meg tudjuk-e ésszerűen bontani a hagyományos képzést

az előbb felvázolt alap- és mesterképzésre. Hogy milyen elvek szerint végezzük el ezt a számunkra előírt átszervezést, és kérdés az is, hogy a szakma mit tud kezdeni az alapképzést végzett szakemberekkel. Hogy nekik lesz-e lehetőségük a későbbiek folyamán tovább képezni magukat. A fő dilemma tehát az, hogy mit oktatunk az alapképzésben, és mit később. Egyszerűsítve: nyilvánvaló, hogy a szakmai alaptárgyakat, az erdőművelés, erdőhasználat, erdővédelem meghatározó részét vagy az erdőrendezés alapjait itt kell leadni, hiszen ezen ismeretek nélkül nem erdész az erdész. Így kerültek a mester szakba a műszaki tárgyak, mert ettől mérnök a mérnök. Az elv jónak tűnik, mégis úgy gondolom, hogy eddigi elképzeléseinken még lehet csiszolni. Összehívtunk egy tanácskozást, melyen a vezető oktatók és az MTA Erdészeti Bizottsága vett részt. Felmértük, hogy az EU-ban és Észak-Amerikában milyen a képzés és milyen elhelyezkedési lehetőségek vannak. Értékeljük a már elindult alapképzésünk tantervét, és beszéltünk a tervezett mesterképzés alapelveiről. A 200 éves évforduló egyik rendezvényén, a szakmát is bevonva vitafórumot szerveztünk az erdészeti felsőoktatásról.

– *Jó, jó, bár nem hiszem, hogy az ilyen nyilvános fórumokon el lehet dönteni ezeket a nagy borderejű kérdéseket, különösen akkor, amikor úgy bírlik, hogy Gyöngyösön és Debrecenben egy sajátos erdőmérnökképzés indulna be. Egyfelől korlátozott fejkvóta? Másfelől szabad a gazda?*

– A fórumoktól a követendő irány kijelölését vártuk, aminek maradéktalanul eleget is tettek. Oktatási és gyakorlati szakemberek egységesen állást foglaltak abban, hogy törekedni kell az egységes képzés visszaállítására, a szakma igényeinek megfelelő számú mesterképzési hely megszerzésére, a műszaki képzés súlyának megtartására. Korábban felmerült a kérdés, hogy nem túlsúlyos-e a műszaki képzés. Egy felmérés igazolja, hogy – némely vélekedésekkel ellentétben – Európában máshol is erős. Például a Németországban végzett erdőmérnökök ilyen irányú képzése lehetőséget ad arra, hogy Kanadában vállaljanak munkát.

– *Nem hiszem, hogy szerencsés azért képezni a bázai mérnököket, hogy tudásukat külhonban kamatoztassák, ami lényegében szellemi exportot jelent úgy, hogy hazánknak abból semmi haszna nincs.*

– Ezzel én is egyet értek, de ez csak egy példa volt. Ezzel együtt, abból nincs nagy baj, ha a magyar erdőmérnök néhány évet külföldön praktizál, majd tapasztalatokat szerezve, más szemléletet megismerve hazajön, és itt folytatja munkáját.

– *Ha bazajön...*

– A magyar munkaerő mobilitása meglehetősen alacsony, ami az agrárszférában vélhetően különösen jellemző. Összességében nem gondolom, hogy a műszaki képzésünket le kellene építenünk. Viszont az erdőmérnököknek meg kellene adni azokat a jogosítványokat, amik megilletik és ezt a gyakorlatban is érvényesíteni kell. Például, hogy erdei feltáró utakat csak erdőmérnök tervezhessen.

– *Gondolod, hogy ez a mai liberális szemléletű világban elérhető?*

– El kell érni, mert az erdőmérnök van azon erdőismereti, ökológiai tudás birtokában, ami egy erdészeti feltáró út nyomvonalának megtervezéséhez, kivitelezéséhez kell. Sajnos, ma ott tartunk, hogy geodéziai munkát sem tervezhet önállóan erdőmérnök, mert azt csak a geodéziai mérnök írhatja alá. Minden szakma védi a saját érdekeit, pont az erdész ne tenné?

– *Ezért kellene megakadályozni azt, hogy Gyöngyösön és Debrecenben felsőfokú erdészsképzés legyen.*

– Ennek érdekében mindent megteszünk, hiszen a jelenleginél akár kétszer több erdőmérnököt tudnánk kibocsátani megfelelő színvonallal és hagyományokkal az oktatásban és a nevelésben. De ugye felsőfokú erdészsképzést csak erdőmérnökök segítségével lehet megvalósítani... Ezért is volt fontos számunkra a szakma kiállása az említett fórumon az egyedül Sopronban folytatandó erdőmérnökképzés mellett.

– *És itt, a felduzzasztott karok, szakok mellett hogy állunk a hagyományápolással?*

– A kar minden szakjának hallgatói egyaránt ápolják a hagyományokat. A selmeci hagyományok nem kirekesztőek. Ahogy 200 évvel ezelőtt az erdészek, 50 évvel ezelőtt a faiparosok fogadtattak be, úgy most a kar többi szakja. A létszám bővülése nem olyan mértékű, hogy a hagyományok felhígulásával fenyegetne. Most az Erdőmérnöki Karról beszélek, amely a Faipari Mérnöki és a székesfehérvári Geoinformatikai Karokkal együtt a hagyományápolás letéteményese volt és maradt. A rendszerváltoztatás után kicsit visszaesett a hagyományápolás, de az a benyomásom, hogy az utóbbi 6-8 évben

ismét felerősödött és népszerű lett, annak ellenére, hogy a kreditrendszer bevezetésével gyakorlatilag megszűntek az évfolyamok, azok a közösségek, amelyekben elsősorban műhelyei voltak a régi szokások ápolásának. Elég, ha csak a balek-firma-kapcsolatra vagy a szakestélyekre gondolok, melyek végül is évfolyamrendezvények, évfolyamfüggők voltak.

– *Ez nagyon nagy baj.*

– Valóban, én is így látom, éppen ezért lehetőségeinkhez mérten felkarolunk minden olyan kezdeményezést, ami a hagyományápolással kapcsolatos. Ilyen például a Selmeci Társaság vagy a Fröccsöntő Sasok, ilyenek a selmeci utak. Ezeket a kezdeményezéseket anyagilag is támogatjuk.

– *Úgy bírlik, a balekoktatás az utóbbi években igencsak eldurvult. Erdőmérnök szülők panaszkodnak, hogy nemcsak etikátlan momentumok kerülnek a beavatási szertartásba, hanem olykor horrorisztikus elemek is.*

– A balekoktatás hallgatói rendezvény, a kar a helyet biztosítja és anyagilag támogatja. Közvetlenül nem felada-

ta, nem is akar beavatkozni. Annyit tehetünk és teszünk, hogy a rendező firma-évfolyamokkal leülünk és megbeszéljük a problémákat, elmondjuk miről is szólnak valójában a selmeci hagyományok. Valóban, mi is hallunk, érzékelünk túlkapaszkodásokat, másrészt, a másik oldalról túlérzékenység is tapasztalható, de végül is, összességében nem olyan tragikus a helyzet, ami közvetlen beavatkozást igényelne.

– *Szokatlan helyzet állott elő, hiszen a tanári karnak olykor egyszerre kell oktatni, kutatni és pénzt keresni. Az oktatók általában szellemileg kifinomult emberek, akiktől az üzleti szemlélet többnyire távol áll. Hogyan lehet ezt kezelni?*

– Jelenleg a kar számára biztosított támogatás nem elegendő a bérek kifizetésére. Nem tehetünk mást, mint a katedrán töltött időn kívül pénzért vállalkunk kutatási, szakértési, tervezői feladatokat. Ez önmagában nem lenne baj, mert az oktatói munka velejárója a kutatás. A probléma az, hogy a kutatási pénzek is egyre vékonyabban csordogálnak, másrészt, ha az alaptevékenység-

get ilyen bevételekből finanszírozzuk, a kutatási feladat ellátása kerülhet veszélybe. Ez mindenképpen kényszerhelyzet, de azt hiszem, mindent egybevetve még mindig jobb, mint a létszámleépítés. Az oktatók óraletterhelése elérte a törvényileg előírt és ésszerű maximumot. Több terhet nem rakhatunk az oktatókra, ezért ésszerűsíteniünk kell az oktatást. Mivel hiányfinanszírozást kell folytatnunk, intézetvezetőnek a menedzsment típus kívánatos. Nem vagyok benne biztos, hogy ez szerencsés megoldás, sokkal inkább kényszerhelyzet.

– *A dékáni irodába jövet volt időm alaposabban körbejárni a botanikus kertet, és őszintén meg kell mondanom, hogy elszomorító látvány fogadott. Nemcsak a lepusztult kert, hanem a bajdan tanárnak, diáknak örömet, felüdülést jelentő uszoda – finoman fogalmazva is – lesújtó látványa, úgy érzem, méltatlan a 200 éves évfordulóhoz.*

– A botanikus kert állapota az anyagi helyzetre vezethető vissza. Remélem, hogy rövidesen kedvező változás áll be a terén, az erre fordítható anyagi fedezet ebben az évben magasabb, mint eddig volt. De meg kell jegyeznem, túlzott és elfogult az észrevétel anélkül, hogy megemlítenéd az épületekben bekövetkezett változásokat. És nemcsak a külsőre vonatkozóan, hanem a belső átalakításokra, labor korszerűsítésekre is. Az uszoda helyén tervbe vettük egy korszerű bemutató épület kialakítását, de sorolhatom tovább. Kollégiumainkat teljes egészében megújítottuk, sok férőhellyel gyarapítottuk, szállodai minőségben. A hidegvíz-völgyi hidrológiai kutatóházat felújítottuk és korszerűsítettük, akárcsak a mosonszolnoki vadbiológiai kutatóházat. A Fertő tavon is újjászültetett az üdülőház, amit oktatási-kutatási célra használnunk mint madártani és vadbiológiai objektumot. Sümegi oktatóbázisunkat korszerűsítettük. Az Erzsébet kertben megépült a kar új, modern oktatási épülete, benne egy több mint 200 fős nagyelődóval. Mindennek persze olyan ára van, amit részben a jövőben törlesztünk, hiszen a felújítások, épületek többsége ún. PPP konstrukcióban készült, ami a magántőke bevonását jelenti bérleti díj fizetése ellenében. Mégis, ha nem akarunk lemaradni a hallgatókért folyó versenyben, előre kell menekülnünk, ennek pedig ez az ára.

– *Köszönöm a beszélgetést. Kívánom, hogy elképzeléseitek valóra váljanak, továbbá sok sikert az Erdőmérnöki Kar fennállásának 200 éves jubileumához.*

Pápai Gábor

Varga Csaba TAVASZ

A TO, TÁ szógyökök az ősnyelv gyökeinek egyike. Jelentése: egy vagy több irányba kiterjedő, szétféle tartó, végül is e gyök távolító érteményű. Ennek az ősgyöknek a távolító érteménye adja meg például a tol, túl, -tól, -tól, toj (kitolja magából), taliga (tol-og-a), talicska (tol-icska) stb., s mint szétterülő: talaj, telep, terep, tér, tanya, táj, tál, tálca, tát, tágul, tágas, taszít, tart (valamerre), tántorít, ténfereg stb. szavak jelentését. Tehát számunkra nem idegenből átvett ez a gyök.

TO, TÁ régi kiejtéssel: tou, táo. Ezekből az ősi, kettős magánhangzós gyökszavainkból a szóvégi magánhangzó vagy kiesett vagy v-vé vált idővel, mint: houhav-hó, szöü-szöv-szö. Így keletkezett a TO, TA ősgyök tov, tav kiejtési változata is. Pl. táv, tova, távol, távolság, távolít, távlat, távozik, tavaly, de innen a távla, v-b módosulattal: tábla (számos nyelvben a v-t b-nek ejtve: tabula, tablet) szó is, mert hogy ez is szétterülő. Maga a tav, tó, tócsa szó is egyszerűen csak kiterjedőt, szétterülőt jelent, semmi mást ne gondoljunk hozzá.

E TO, TÁ, régiesen: tou, táo gyökből az egykori táos, touos, u-v: tovos, tovosz, ma tavasz szó. Tavasz jelentése tehát annyi, mint ta-os: szétmenős, azaz olvadós, tócsás.

Erre több tökéletes igazolás is található.

- 1) Az ógörögben (mivel v hangot nem ejtettek, helyette leggyakrabban ph [φ] betűvel jelzett hang szerepelt: 'típhosz' [τῑφοϛ], azaz tífosz, mai kiejtéssel: tavasz, szótári jelentése pedig: tócsa, tocs. Egyébként megjegyzem, mert nem igazán közismert, hogy az ógörög kori -osz helyett ma gyakran -os szerepel (pl. ógörög édusz ma édes, megasz ma magas, pürrosz ma piros).
- 2) A latinban v-b cserével: a) 'tabeo' > taveo, azaz tavol: tóvá válik, 'tabes' > taves, azaz tavasz = olvadás, 'tabesco' > tavesko, azaz taviskol, tavacska = olvad.
- 3) A szlovákban 'tavít' [tavít] = olvaszt, 'tavics' [tavič] = olvasztár.
- 4) Angol 'thaw' = olvadás, kiolvad, megolvaszt. Lám, az angolban – s látjuk alább, hogy a németben is – még a szép, régi kettős magánhangzóval ejtjük a tó (tou) és a tócs (tauch) szót.
- 5) Német 'taucher' (tauch + er) = tócsér, ami alatt búvárt értenek.

A tapasztalat szerint is tocsogós, locs-pocs időszak a tavasz.

A 2008-as év madara a kanalasgém

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) közel harminc éve, először 1979-ben hirdette meg az év madara programot. Ebben az esztendőben a tagok szavazatai alapján a kanalasgémre kívánják felhívni a figyelmet.

A kanalasgém a fehér gólyánál valamivel kisebb termetű, fehér tollazatú madarunk. Költési időben a tarkóról sárgásfehér színű üstök nyúlik hátra. Jellegzetes, egyedi formájú, hosszú, fekete csőre kanálformában végződik. Röptében a nyakát és fejét előre, a lábát hátra nyújtja a gólyákhoz hasonlóan, míg a gémfélék, így a fehér tollazatú kócsagok is behúzott nyakkal repülnek.

A kanalasgém hatalmas területen él. Földrészünkön a nálunk honos törzsalak elsősorban a déli országokban fordul elő. Nyugat-Európa jelentős részéről kipusztult, csak Hollandiában és Spanyolországban él jelentősebb számban. Európai állománya mintegy 10 000 párra tehető, amelyből közel 3000 pár költ Oroszországban. Hazai állományát 1000-1300 párra becsülik a szakemberek. Hazánk sík vidékein, a nagyobb mocsarak, tavak és halastavak, terjedelmes, összefüggő nádasainak fészkelő madara. Legjelentősebb a hortobágyi, de jelentősnek mondható a Csaj-tavon és a Dinnyési Fertőn költő állománya is. Elvéve ártéri erdőkben, így Tisza-tó mentén is költethet.

Vonuló madarunk, amelynek első csapatai korán, olykor februárban megjelennek. Telepesen költ a kiterjedt

avas nádasokban. Kolóniái a megfigyelések szerint 10-350 pár közöttiek. A fészkek távolsága olyan kicsi, hogy gyakran egymásba érnek. Egyes telepein, ha kisebb számban költ, más fajokkal, elsősorban gémfélékkel együtt telepszik meg. Nagyobb telepein inkább csak fajtársaival fordul elő. Az avas nádasok mélyén, szinte megközelíthetetlen helyen található fészket a vízszint közelében letaposott, letördelt nádarakja. Általában nádszálakból építi fészket. Az egyes fészkek méteres átmérőjűek, és olykor fél méter magasak is lehetnek. Az érkezéstől függően április-május hónapokban rakják le rendszerint három-négy tojásból álló fészkeljüket. Mindkét szülő kotlik, a kotlási idő kb. 21 nap.

Táplálkozás közben kedveli a nyugodt, sekély, nyílt vízfelületeket. A zsákmányát a legfeljebb hasig érő vizetből tudja összeszedni. Többnyire zárt csapatokban, néha szabályos sorba rendeződve halásznak. Ide-oda járkálnak, miközben kanálszerű csőrüket a víz alá merítik, közben a fejüket egyik oldalról a másikra forgatva, kaszálószerű mozdulatokat végeznek. Fő tápláléka az ebihal, pióca, rákok, vízi rovarok és azok lárvái. Kisebb mértékben apró halat, békát, gőtét, és csigákat is fogyaszt.

A költések befejeződése után, a nyár végén még a fészkelőhely tágabb környezetében kóborolnak, elsősorban a Kárpát-medencében. A zömük a nyári kóborlások befejezése után, szeptemberben vonul el. A gyűrűzésekre adatai szerint a hazai állomány zöme Olaszországban és

Szicílián keresztül vonul Észak-Afrikába. Ugyanakkor az állomány egy része délkeleti irányban vonul el. Az eddigi adatok alapján feltételezhető, hogy a magyar állomány zöme Észak-Afrikában telel. A madaraink egy része a földrész belső, trópusi területeire, így a Niger folyó öntésterületeire is eljuthat.

A kanalasgém csak ott tud megtelepedni, ahol költési időben és az azt követő hónapokban folyamatosan talál megfelelő vízmélységű, táplálékban gazdag vizeket. Különösen aszályos években kell nagyobb figyelmet fordítani táplálkozó területeire, és ha szükséges, időben kell a természetvédelmi célú vízutánpótlásról gondoskodni. Az év madara mellett más madárfajoknak is kedvez a halastavak madárbarát kezelése. Ennek részét képezi, hogy a költőhelyein folyamatosan kell gondoskodni avas nádról. Az előregeedett nádasok négyévenkénti, szakaszos, frissítő vágását, vagy az avas nádashoz friss nádrész hozzácsatolását javasolja dr. Kovács Gábor.

Napjainkban a teljes európai állomány jelentős része, több mint 10 %-a költ hazánkban. Ez azt jelenti, hogy fokozott a felelősségünk a faj európai állományának a megőrzésében, amiért mindent meg kell tennünk. Szerencsére állománya lassú emelkedést mutat. Mindezek alapján feltételezhető, hogy még sokáig gyönyörködhetünk ebben a különös csőrformájú, dekoratív madárban. Ezt a cél szolgálják az MME által felkarolt kutatási és védelmi programok is.

Andrési Pál

200 éves jubileumi ünnepségsorozat nyitórendezvénye

Február 28-án a Soproni Erdészeti Múzeum udvarán gyülekeztek azok, akik kíváncsiak voltak a jubileumi ünnepségsorozat megnyitójára. Nem véletlen, hogy a múzeum frissen festett helyiségeiben az Alma Mater kiállítás bemutatásával indult az emlékezés. Kellemes meglepetés volt, hogy látogatásával megtisztelte az eseményt Pavol Balžanka, Selmechánya polgármestere. Az időutazásra invitáló kiállításon a figyelmes látogató végigkísérhette 200 éves intézményünk életét, születésétől napjainkig. Akinek van annyi ideje, hogy egy pár órát eltölt a kiállítási termekben, eredeti iratokat, fényképeket, korabeli tárgyakat tanulmányozhat. Külön terem foglalkozik a diákélettel, amit egy több száz darabból álló korszógyűjtemény nyomatékosít.

Varga Tamás múzeumigazgató kérdésére elmondta, hogy bizony komoly erőfeszítésbe telt, amíg a kiállítás megrendezéséhez szükséges anyagiakat előteremtették. (Szegény szakmám, hát már itt tartunk, hogy egy ily jelentős évforduló

megrendezéséhez sincs elegendő forrás!) A múzeum udvarán köszöntötte a jelenlévőket Faragó Sándor rektor, Náblik András dékán, Selmechánya polgármestere és Varga Tamás múzeumigazgató.

Az ünnepségsorozat az egyetem botanikus kertjében a miskolci testvéregyetem ajándékaként felállított kohász szobor leleplezésével folytatódott. A szobor az „A” épület háta mögött álló, hasonló méretű bányászalak mellé került, melyet a miskolci egyetem dékánja, Gácsi Zoltán adott át.

Iffy Sarkady Sándor igazgató meglepetést tartogatott, amikor az egyetemi könyvtár legféltettebb kincseit mutatta be a vendégeknek.

Gácsi Zoltán (balról) és Náblik András

A selmechányai polgármester beír az emlékkönyvbe

Erdészeti rendtartás a Reformkorból

Valdenek, korszok, relikviák

Erdészek, bányászok, soproni polgárok

Kora délután az Erzsébet-kerti oktatási épület nagy előadójában fél ház előtt került sor az erdészeti felsőoktatás témájában a vitafórumra. A megnyitót

Náblík András, az Erdőmérnöki Kar dékánja tartotta, ecsetelve a kialakult helyzetet (lásd: interjú), majd *Faragó Sándor* rektor mondott köszöntőt. Hangsúlyozta, hogy magyar igény szerint magyar modellt kell kialakítani, és ha a gyakorlat részéről felvevő szándékot talál az egyéb helyeken végzett erdőmérnökök (Debrecen?, Gyöngyös?), akkor a soproni erdészeti felsőoktatás el van veszve. Ezután a vitafórum felkért előadói kaptak szót.

Koloszár József egyetemi tanár rámutatott, hogy a politika kötelezővé tette az osztott erdőmérnök-képzést, és három év kevés a tapasztalatszerzésre. A változtatások következménye az lesz, hogy mindent előlről kell kezdeni. Feltette a kérdést, hogy érdemes-e, és hogy nem adtuk-e meg magunkat túl könnyen.

Heil Bálint egyetemi docens európai és észak-amerikai példákat hozott fel erdőmérnök MSc-képzésének összehasonlítására. Kiemelte, hogy az erdészeti szaktárgyak fontosságát kell hangsúlyozni, és hogy mindenhol fontosak az intézmények szakmai hagyományai, éppúgy, mint az angol nyelvű képzés.

Frank Norbert egyetemi docens a mindkét szinten végzettek elhelyezkedési lehetőségét ismertette. Példaként említette, hogy Ausztria nagyon vigyáz erre a szakmára. Hogy akkor kapna ő ott munkát, ha öt év gyakorlat után bizottság előtt német nyelven vizsgát tesz. 3600 hektárt meghaladó területen csak MSc-képzéssel lehetne esélye. Svédországban három évig képezik az erdőmérnököket, és végig műszaki tárgyakat hallgatnak. Viszont ők tervezhetik a gépeket, utakat. Kanadában is szigorú előírások vannak érvényben.

Kiss János, az FVM főosztályvezetője felkért hozzászólóként aggodalmát fejezte ki, hogy kevés okleveles erdőmérnök lesz. Jelenleg 1100 fő dolgozik a szakmában, ami annyit jelent, hogy évi 30–35 végzett erdőmérnökre volna szükség, de a különböző okok miatt máshol elhelyezkedőket figyelembe véve 40–50 főnek kellene végeznie. Vagyis, nem nagyon jól mennek a dolgok.

Wisnószky Károly, a Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatóságának főigazgatója kiemelte a soproni erdőmérnök-képzés sajátos voltát, ahol a műszaki ismeretek mellett egyenrangúnak kell len-

nie az „erdőképzésnek”. Egyformán kell mérnöki és ökológiai ismeretekkel bírni.

Pethő József, az OEE elnöke sajnálatlaltal állapította meg, hogy a politika méltatlan helyzetbe hozta a 200 évét ünneplő Erdőmérnöki Kart. Megjegyezte, hogy erre a találkozóra évekkal ezelőtt lett volna szükség. Az Országos Erdészeti Egyesület támogatja a hagyományos erdőmérnök-képzést, és ha lehetséges, vissza kell térni az osztatlan képzésre.

Barkóczy István, a SEFAG Zrt. vezérigazgatója kiemelte, hogy felelősséggel kezelik Magyarország erdeit, ami az öt éves képzésnek is köszönhető. A szakma meg fogja találni az alapképzésben végzettek alkalmazásának lehetőségét.

Luzsi József, a MEGOSZ elnöke a magánerdő-gazdálkodás különbözőségével kapcsolatban kifejtette, hogy az racionálisabb és nyereségorientált. A magánerdőben dolgozó szakembereknek bizonyos fokig rátermettebbeknek kell lenniük.

Motz András, magánerdészeti igazgató akadályoztatása miatt levélben küldte el hozzászólását, melyből idézünk:

„Én úgy gondolom, hogy az erdészszakma nem tudta megvédeni a 200 éves felsőfokú képzés tradícióit, tehát nemcsak a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara érezhet felelősséget ez ügyben. Általánosságban elmondható, hogy a szakmánk problémamegoldó képessége és ezen problémák megoldásának átvitele a döntéshozó szerveken keresztül nem kielégítő, amelynek hatásait az utóbbi évtized törvényeiben és rendeleteiben napról napra érzékeljük.

Közelítsük meg az erdészeti felsőoktatást onnét, hogy magánerdészettként milyen erdőmérnököket alkalmaznánk. Jelenlegi gazdasági körülményeink között luxusnak tartanám, ha a jól felkészített, hat éves képzésben részesült erdész-

technikus és a hagyományos ötéves, osztatlan erdőmérnök-képzés ismeretanyagát elsajátító erdőmérnök között feladatot tudnék adni egy erdészeti üzem mérnöknek, aki egy évvel tovább tartó képzésben részesül, mint a technikus. Fenti logikámat követve a BSc diplomával rendelkező erdőmérnök nem sokkal több, mint egy erdésztechnikus, és nyilván nem közelíti meg az MSc diplomával rendelkező erdőmérnököt.

Ha az elhelyezkedési oldalról közelítjük meg az erdésztechnikust és az erdőmérnököt, megállapítható, hogy napjainkban lényegesen kevesebb kezdő fiatal tud elhelyezkedni a végzés évében, mint tíz évvel ezelőtt. Amennyiben az általam definiált erdészeti üzem mérnök-képzés megmarad, úgy a foglalkoztatás még nagyobb problémát vet fel. Magyarországon mind a termelői szféra, mind az oktatási és hatósági oldal megköveteli, hogy a teljes körű szakmai ismereteken felül magas szintű jogi, közgazdasági, vezetésméleti tudásra van szükség, amelyhez nem elegendő szinte még az ötéves képzés sem, ezért javaslom és támogatom az osztatlan ötéves erdőmérnök-képzés visszaállítását.

Természetesen fenti véleményemre hatással van, hogy középiskolámat a Roth Gyula Erdészeti Szakközépiskolában végeztem, erdőmérnöki diplomát pedig az Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőmérnöki Karán szereztem.”

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy valamennyi hozzászóló az osztatlan képzés mellett tört lándzsát. Végül azonban *Faragó Sándor* hűtötte le a kedélyeket, mondván, hogy a kérdés lényegében eldőlt, és az eredeti állapothoz való visszatérésre nincs lehetőség. A gondokat házon belül kell megoldani.

Kép és szöveg: **Pápai Gábor**

Vadászok Gödöllőn, Isaszegen

A Pilisi Parkerdő Zrt. vendégeként, festői környezetben, a Valkói Erdészet isaszegi vadászházában találkoztak a Vadgazdálkodási Szakosztály tagjai.

Az Erdőművelési Szakosztályt a hagyományosan ápoltság keretében *Urbán Pál* elnök képviselte. Jelenlétükkel tisztelték meg a rendezvényt a szakma „nagy öregjei” közül *Rácz Antal* és *Tollner György*.

Haraszti Gyula titkár röviden beszámolt a választások óta végzett munkáról – kiemelve a HM Kaszó Zrt., az Egererdő Zrt. és a Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt. házigazda szerepével szervezett rendezvényeket. Szólt a társ-szakosztályokkal való együttműködésről, a közönségkapcsolatok fontosságáról. Emlékeztetett a Szakosztály 1995 telén, ugyanitt tartott kiváló programjára – a tagság felállva adózott akkori titkára, néhai *Csontos István* erdőmérnök emlékének.

Ezután *Zambó Péter*, a házigazda cég vezérigazgatója mutatta be dióhéjban a Pilisi Parkerdő Zrt.-t. Előadásába belefért a cég története, az erdő- és a vadgazdálkodás főbb mutatói és a kiemelt fontosságú közjóléti szerepkör.

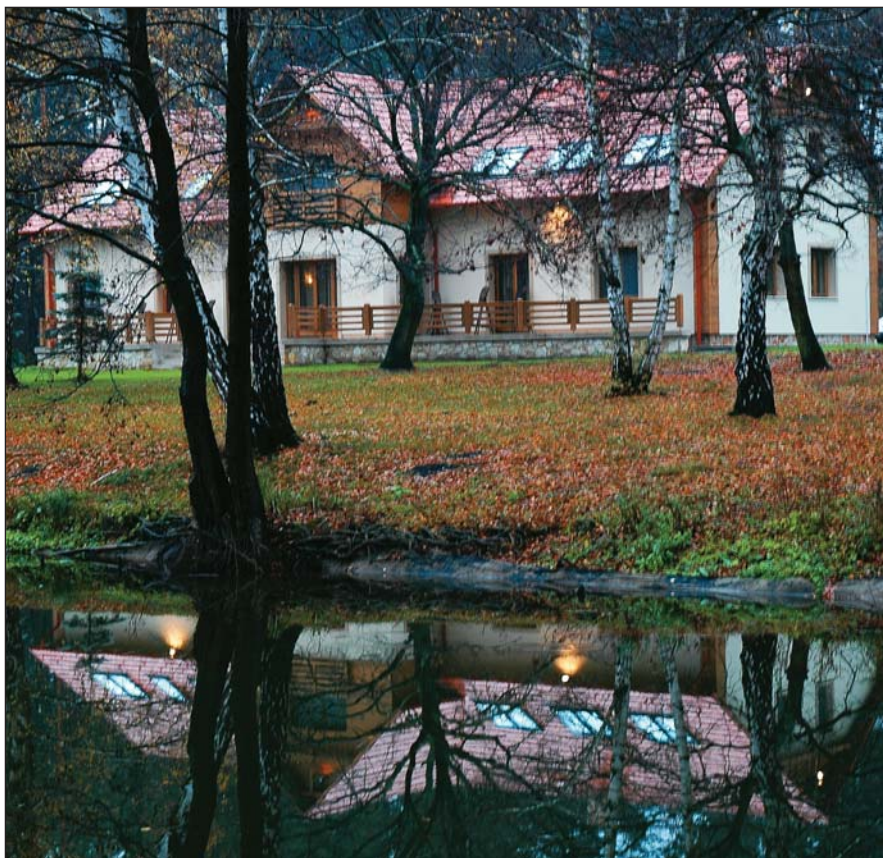
A vadgazdálkodásról kifejtette: 87 ezer hektáryi területen gyakorolják a kapcsolódó jogot, ebből 5900 hektár vadaskert. Legalább egy kert minden erdészetnél van.

– A vadkilövéseket értékesíteni tudtuk, csoportjaink visszajárnak – hangsúlyozta. – Volt olyan évünk is, amelyikben 8000 nagyvad került terítékre, de ez folyamatosan csökkent az elmúlt időszakban.

Elsősorban a vadaskertek felé igyekeznek bővíteni a kínálatot, ám a takarmánypiac jelenlegi helyzetében – a kukorica 60 000 forintos tonnánkénti ára mellett – gondok lehetnek. Tizenkét vadászházuk működik, amelyek a vendégkör legmagasabb igényeit is ki tudják elégíteni – tízet felújítottak közülük az elmúlt években.

A témához kapcsolódva megtekintettük az igényesen felújított és bővített isaszegi vadászházat, valamint egy, a térség trófeáiból összeállított bemutatót – *Péntek Gyula*, a Zrt. fővadásza avatott szakvezetésével.

A Szakosztály határozatot hozott arról, hogy tagságra vonatkozó további jelentkezést az illetékes Helyi Csoport írásos ajánlásával, a szakmai kompetenciák erős mérlegelésével és a taglét-

Az isaszegi vadászház esti fényben

szám korlátozása mellett fog elfogadni, majd három új tagtárs – *Bajnai Csaba*, *Faragó Zoltán* és *Horváth Kálmán Ferenc* – felvételéről döntött.

Csonka Tibor, a Gemenc Zrt. vezérigazgatója, szakosztályelnök a nagyvadgazdálkodás piaci tapasztalatairól és az értékesítési tendenciákról tartott előadást. Úgy fogalmazott, hogy igen nehéz megtalálni azt az egyensúlyt, ami alapján a bérvadászat bevétele fedezi a vadgazdálkodás költségeit, s ebben országgrészenként igen nagy eltérések lehetnek.

Előadása következő részében felhívta a vadgazdák figyelmét a vadhús-értékesítésben rejlő lehetőségekre. A hazai erdőgazdaságok közül egyedül a Gemenc Zrt. oldotta meg a szükséges feltételek biztosításával és regisztrációval, hogy az Európai Unión belül bárhová indíthat vadhúst szállító kamiont. Ehhez – uniós támogatással – egy 20 milliós hűtőházat is építettek.

Csépányi Péter, a Pilisi Parkerdő Zrt. termelési főmérnöke a közcélú erdőkezelés és az ebbe illesztett vadgazdálkodás témakörét foglalta össze. Amint mondta, a közjóléti célokat szem előtt tartva a szálaló erdőgazdálkodást a –

Pro Silva-program előfutáraként – a cég jogelődjénél már 1954-ben megkezdtek. Napjainkra már több régióban, erdészeti léptékben gazdálkodnak a leginkább természetközeli módszerekkel.

– A szálalás a vad élőhelyét alapvetően megváltoztatja, mivel az a tömegesen felövő újulatban táplálkozik – mondta. – A vadállományt módszeresen, puskával kell kordában tartani, hogy a felújulás lehetőségeit érdemben ne akadályozza. Mivel a szálalt erdőkben mindenütt van újulat, megrágott csemetét ritkán látni – a szálaló gazdálkodásnak mérhető élőhelyjavító hatása van. A területen maradó holt faanyag is fontos az erdő ökoszisztémájának fenntartásában, akár csak az, hogy a már egy–öt méter magas újulatban két–három méter széles ápoló ösvényeket vágjunk. Ezek vadászatra is alkalmasak, hiszen a hajtósor kiigazodhat rajtuk, cserkelni is könnyebb az ilyeneken.

A következő előadó *Pintér István*, az FVM Természeti Erőforrások Főosztályának helyettes vezetője volt, aki a vadászterületek újjáalakulásának hatósági munkájáról adott tájékoztatást.

– Magyarországon 1370 vadászterület alakult az évtől – mondta. – Több

mint 1900 ilyen kérelem érkezett, ezek közül 480-at fellebbeztek meg másodfokon, 68 bírósági ítélet született eddig. (November végéig. A szerző.) Négy esetben új eljárást kell lefolytatni. A tapasztalatok alapján elmondható, hogy gond okozott a földtulajdonosi közgyűlések túl korai megtartása, benyújtottak tényleges támogatottság nélküli igényeket, sok volt a bizonytalanság és a visszaélés is... Jelentős számú rendőrségi nyomozás is indult ezekben az ügyekben.

Pintér István elmondta, hogy míg 1997-ben 140–150, addig 2007-re 220–230 ezer darab nagyvad került terítékre Magyarországon. Az apróvad, főleg a fácán helyzete azonban rosszabbra fordult, pedig a minőségi vadászat eladható lenne. Ma a vad 35 százalékát külföldi, 15 százalékát magyar bérvadászok ejtik el, a hazaiak arányának további emelése növelné a vadgazdálkodás bevételeit.

Dr. Szemethy László egyetemi docens, a Szent István Egyetem munkatársa a gímszarvas-populációk mozgásáról végzett kutatásairól tájékoztatta a jelenlőket.

Ezen vadfaj területhasználatáról elmondta: a telemetriás mérések bebizonyították, hogy annak átlagos mérete – a sokak által feltételezett vándorlással ellentétben – 500–1000 hektár között mozog, a 13 éven keresztül végzett mérések egészen egyedülálló pontosságot eredményeztek.

– Minél jobb a terület, annál kisebb a vad mozgáskörzete – mondta dr. Szemethy László. – A szarvas, bár kizso-

rulhat a mezőgazdasági területekre, a kutatások szerint szívesebben táplálkozik fás szárú növényekkel. Az erdei táplálék sajátossága, hogy évente akár kétfoldnyi felvehető biomassza is keletkezik hektáronként, kiváló lehetőségeket teremtve a vad számára.

Ezután *dr. Heltai Miklós* egyetemi docens, a Szent István Egyetem munkatársa az aranszakál visszatelepüléséről tartott érdeklésítő előadást.

– Óshonos ragadozónkról van szó – mondta –, ami 1997 óta szerepel a terítékadatok között, egyre nagyobb számban.

A hallgatóság megtudta, hogy az „akusztikus” állománybecslés nagyban segíti a faj egyedszámának meghatározását: a magnóról lejátszott hangra egy kilométeres sugarú körön – 314 hektáron – belülről emberi fül számára jól érzékelhető a sakálók válasza. Ha egy egész család jelez vissza a vonításra, családonként négy példánnyal számolnak a kutatók.

Az előadások elemzéseit *Törzsök Gyula*, *Gál Imre*, *dr. Balázs István* és *Varga Béla* hozzászólásai, témafelvetései egészítették ki.

A szakmai konferencia másnap a gödöllői Szent István Egyetemen folytatódott, a VadVilág Megőrzési Intézet épületében. A vendégeket *prof. dr. Csányi Sándor* intézetigazgató, dékán fogadta. Előadásában bemutatta a patinás intézmény, benne a VadVilág Megőrzési Intézet történetét is. Szólt az oktatás feltételeiről, az egyre korszerűbb technikai felszereltségről, a laboratóriumokról és az oktatás főbb vonásairól. Röviden ismertette az ún. bolognai folyamat lényegét, a hazai felsőoktatásban emiatt bekövetkező változásokat. Elmondta, hogy 2008-tól angol nyelvű képzés is indul, mert a vadgazdálkodás oktatása Európában „hiánycikk”.

A következő előadást *Leboczki Róbert* tanársegéd tartotta az Országos Vadgazdálkodási Adatbázis (OVA) működéséről, a benne rejlő lehetőségekről, a felhasználás módjairól és feltételeiről.

Bíró Zsolt tanársegéd a mezeinyúl-gazdálkodási modelleket hason-

lította össze és értékelte a hallgatóság előtt. A hazai nyúlállomány az 1960-as évek óta csökken, mert a faj rossz élőhelyi viszonyok közé került, a tervszerű ragadozó-gazdálkodás hiánya is sokféle okoz gondot. A populációsűrűség azonban változik, egyes évek között jelentős eltérések lehetnek. Emiatt szükség van a létszámbecslés mellett kor meghatározásra is, hogy a kilőhető vagy befogható mennyiséget meg lehessen határozni. Az éjszakai reflektoros állománybecslés mellett a korán megrendezett nagy terítékű nyúl vadászatok is segítik ezt a munkát, mert csak így nyílik lehetőség a viszonylag pontos korosztály-összetétel megállapítására. A további elejtéseket és befogásokat a korosztályok ismeretében kell meghatározni, hiszen kevés vizsgált minta alapján lehetséges, hogy a szaporulat kisebb, mint amilyennek látszik, az állomány pedig kíméletre szorulna.

Bleier Norbert tanársegéd a mezőgazdasági területeken élő őz terület-használatáról tartott előadást. A jeladó nyakörvvel a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Hofi Géza Vadásztársaság területén szerelték fel az őzeket.

– A vizsgálatnak köszönhetően tér- és időbeli információkat kapunk arról, hogy mekkora mozgáskörzetben tartózkodik a vad – mondta. – Tavasz kezdetétől ősz elejéig az őz bak territóriumot tart. Kiválasztásában a táplálék mennyisége, a rejtekhely, a lehetséges szexpartner közelsége igen fontos.

Előadásából a jelenlők megtudhatták, hogy az őz nyári otthonterülete 30–35 hektár, egész évre kivetítve is csak 300 hektár körül alakul – bár néhány egyed esetében előfordulhatnak kiugró eltérések.

A Vadgazdálkodási Szakosztály két napos programja a VadVilág Megőrzési Intézet és az Adatbázis imponánsan korszerűsített infrastruktúrájának megtekintésével ért véget.

Kép és szöveg: **Faragó Zoltán**
újságíró

Albínó őz

*** ERDÉSZTECHNIKUST
KERESÜNK ***
alkalmazottként budapesti székhelyű
erdészeti vállalkozásba.
Sokrétű szakmai munkára agilis,
önálló munkatársat várunk.
Jogosítvány szükséges.
Jelentkezés önéletrajzzal:
forest7@forest7.hu
tel.: 20/9 850-848,
tel./fax: 1/ 258-7784

Az ország legnagyobb akácgőzölője

Véget ért a NYÍRERDŐ Zrt. nyírbátori akácgőzölőjének tesztüzeme: az elmúlt hónapokban a leghatékonyabb, legtakarékosabb, de a piaci igényekhez leginkább alkalmazkodó technológia kidolgozása zajlott – tájékoztatott *Forgács László*, a Nyírbátori Fafeldolgozó Üzem igazgatója. Az évi 2000 köbméter akác kezelésére alkalmas berendezést tavaly októberben adták át. A konstrukció nemcsak idehaza számít egyedülállóknak, hiszen hasonló kapacitású gőzölőt Európában is csak bükk kezelésére használnak.

A túlnyomásos gőzölő a fa színének és megmunkálási tulajdonságainak átalakítására alkalmas. Használatával nemcsak a fa felülete, hanem mélysége is ugyanolyan szintet kap. Emellett a kezelés felpuhítja a kemény akácot, így az jól megmunkálhatóvá válik. A piaci érdeklődés megfelel az előzetes elképzeléseknek, elsősorban a skandináv országokból van kereslet az itt megmunkált faanyagra, de a hazai igény is jelentős – mondta *Forgács László*.

Kép és szöveg: **Vereb István**

AZ ERDŐMÉRNÖKI KAR

ERDŐMŰVELÉSI ÉS ERDŐVÉDELMI INTÉZETE

ERDÉSZETI NÖVÉNYVÉDELMI SZAKMÉRNÖK TOVÁBBKÉPZÉSI

tanfolyamot rendez

2008. május 13-16. között

Témakörök:

- újabb erdővédelmi problémák
- környezetkímélő erdővédelem
- az EU-csatlakozással járó változások

A tanfolyam önköltséges, a részvételi díj a jelentkezők számától függően előreláthatólag **60 000 Ft**, amely a gazdasági társaságok szakképzési alapjának terhére elszámolható.

Jelentkezni írásban (postai úton, e-mailen, faxon) lehet

2008. április 15-ig

az alábbi elérhetőségeken:

Nyugat-Magyarországi Egyetem, Erdőművelési és Erdővédelmi Intézet

9400 Sopron, Ady Endre u. 5.

Némethné Pogány Csilla

Tel.: 06-99/518-230 • Fax: 06-99-518-676

e-mail: ncsilla@emk.nyme.hu

Bővebben: a <http://emevi.emk.nyme.hu/> weboldalon

Erdők Hete Debrecenben

Az Erdők Hete debreceni rendezvény-sorozata egyikén az elmúlt évben bemutatták a Diószegi Sámuel Erdei Művelődés a Kaán Károly tiszteletére rendezett emlékkiállítását.

Kaán Károly 1867-ben született Nagykánizsán. Most, születésének 140 évfordulóján a gazdag és tiszteletre méltó életműből az Országos Erdészeti Egyesület megbízásából *Farkas Lajos*, a Kaán Károly hagyaték gondozója állított össze igen gazdag, 15 tablón látható, dokumentációs anyagot. A tárlat tablói bemutatják a tudós erdész hosszú életútját, munkásságát, küzdelmekkel teli pályáját és tudományos tevékenységét.

Követői közül az erdészek az ő személyében tisztelik az Alföld fásításának hazai úttörőjét.

De Kaán Károly nemcsak kidolgozott egy 15 éves munkatervet, amely az Alföld fásíthatóságát volt hivatott bizonyítani, hanem a gyakorlatban is igazolta elképzeléseinek helyességét. Megszervezte és teremtette megénkben, Püspökladányban a máig is működő Szikkisérleti Állomást. A hazai természetvédők pedig szintén nagy tisztelettel adóznak emlékének, hiszen őt tekintik a magyarországi ter-

mészetvédelem megteremtőjének, atyjának.

A természetvédelmi feladatok ellátásához szükséges megállapításai ma is helytállóak.

A kiállítás olyan összképet mutat be az akadémikus tudósról, a közhivatalt is vállalt erdészről, az Országos Természetvédelmi Tanács elnökéről, számos önálló, az erdészet szinte minden szakterületére kiterjedő tanulmány szerzőjéről, az „erdők szerelmeséről”, ahogy kortársai országszerte nevezték, akit méltán állíthatunk követendő példaképnek a mai fiatalság elé.

A kiállítást – nagy létszámú érdeklődő közönség előtt – *Csiba Imre* erdőmérnök, a Püspökladányi Erdészeti Kutató Intézet igazgatója nyitotta meg.

Koszorúzás a védetté nyilvánítás emlékéül állított kopjafájánál

A debreceniek büszkék arra, hogy hazánk első számmal bejegyzett védett területe a Debreceni Nagyerdő volt. Az elmúlt tizenkét évben – a Diószegi Sámuel Erdei Művelődési Ház megalakulása óta – minden évben megható ünnepségen emlékeznek meg erről az eseményről, ahol jelen vannak Debrecen városának vezetői, az erdészszak-

ma Szabolcs-Szatmár- és Hajdú-Bihar megyei képviselői, az OEE helyi csoportja, a természet- és környezetvédelmi szakhatóságok képviselői, a Nagyerdő és az Erdőpuszták fejlesztéséért dolgozó civil szervezetek, és a természetkedvelő tanuló ifjúság.

Az idén *Sípos Géza* erdőmérnök, címzetes egyetemi docens emlékezett a jeles eseményre. A mintegy százfős – felnőtt és diák – közönség előtt a nagy elődre, Kaán Károlyra hivatkozott:

„Az ország természeti alkotásainak védelme, természeti értékeinek csorbíthatatlan fenntartása és közkinccsé tétele, a hazai föld díszének és ereklyéinek megbecsüléséhez, szeretetéhez és gondozásához fűződő olyan egyetemes nemzeti érdek, mely mint minden kultúrnépnl, úgy nálunk is föltétlenül törvényes szabályozást követel. A nemes emberi munka nem a természet romjain, hanem a természet keretében és a természet kultuszával karöltve tudja legszebben érvényesíteni alkotásait.”

Ezután elhelyezték a tisztelet és megemlékezés koszorúit.

Dr. Csapóné Tábori Hajnalka

a Diószegi Sámuel Erdei Művelődési Ház vezetője

Fotó: **Nyírerdő Zrt.**

Magánerdős találkozó Litvániában

A magánerdő-gazdálkodás Kelet-Közép-Európában a legtöbb esetben az elmúlt 15 év folyamán került helyreállításra a politikai-gazdasági változások során.

E folyamat eredményeként erdőtulajdonosok milliói képződtek és sok esetben teljesen átalakult egyes országok erdőgazdálkodási szerkezete. 2004/2007-ben 12 új taggal bővült az Európai Unió és ez az erdőgazdálkodás számára is új keretfeltételeket teremtett a csatlakozott országokban.

Megállapítható, hogy ezen változások közepette a magánerdő-gazdálkodás legtöbbször csak mint problémaforrás került tárgyalásra az erdészeti politika legtöbb szereplője által. Az elmúlt 4-5 évben azonban számos országban születtek megoldások is, amelyek esetenként model karakter jellegűek lehetnek másutt.

E gondolatkör határozta meg azt a munkatalálkozót, amit

2007. november 27-29. között rendeztek Kernavában/Litvániában 12 ország 28 képviselőjének részvételével. Ez a rövid összefoglaló ennek megfelelően a pozitív példákra koncentrál és nem a problémákra hívja fel a figyelmet.

A FAO UN (Food and Agriculture Organisation of the United Nations), az IUCN (The World Conservation Union) és a CEPF (Confederation of European Forest Owners) keret-megállapodása alapján 2001 óta e szervezetek közösen rendezik azokat az erdészeti politikai rendezvényeket, amelyek Kelet-Közép-Európában (KKE) az erdőgazdálkodás általános fejlődését, illetve számos esetben speciálisan a magánerdő-gazdálkodás fejlődését voltak hivatva segíteni. A sorozat hét rendezvényre tekint eddig vissza: Róma/2000, Bled/Slovenia/2001, Zidlochovice/Csehország/2002, Riga/2003, Zamárdi/Magyarország/2004, Durdevac/Horvátország/2005, Kernava/Litvánia/2007.

A résztvevők egy csoportja a trakai-i vár előtt

A legutóbbi 2007-es munkatalálkozót a litván Környezetvédelmi Minisztérium és a litván Magánerdő-tulajdonosi Szövetség a nemzetközi szervezetek társrendezőjeként látta vendégül. A rendezvény célja kettős volt: 1. pozitív fejlődési példák bemutatása KKE magánerdő-gazdálkodásából, illetve 2. a sorozat folytatása által a kialakított együttműködés fenntartása/megerősítése.

Négy szekcióban esettanulmányok bemutatása és megvitatása által folyt a munka, amit rövid tanulmányút zárt le az utolsó napon. A szekciók a következők voltak:

- A magánerdő-gazdálkodás általános fejlődése
- Információs rendszerek a magánerdő-gazdálkodásban
- Változó támogatási rendszerek
- Ökoszisztéma szolgáltatások magánerdőben.

Az 1. szekcióban Litvánia, Csehország és Magyarország magánerdő-gazdálkodásának fejlődési tapasztalatai kerültek bemutatásra, kiemelve a fejlődést meg-

indító folyamatot, vagy intézkedést. Litvániában a fejlődés megindulásának kulcsa a magánerdő-tulajdonosi szövetség fapiaci és marketing tevékenységének beindulása, Csehországban egyrészt a földtulajdon teljes restitúciójának lehetősége – amelynek eredményként nagybirtok is keletkezett –, másrészt az erdőtulajdonosi szövetség szerveztségének növekedése hozta meg. Ez utóbbiban a tulajdonviszonyoknak megfelelően a köztestületi/városi erdők jelentős szerepet játszanak (kb. 400 000 ha, vagy 15,6% a köztestületi erdők aránya/JAN-SKY 2007). Az állam és az állami adminisztráció részéről a hagyományosnak mondható közvetlen pénzügyi/gazdasági szabályozás dominanciája érvényesül mindkét országban.

A magyar fejlődési folyamat egyértelműen az integratori-szakirányítói rendszer bevezetéséhez kötődik. Ebben kiemelendő az állam közvetett erdészeti politikai/szabályozói szerepvállalása a közvetlen pénzügyi szabályozás helyett/mellett, amely lehetővé tette

a valódi magánkezdeményezés megjelenését (integrátori/szakirányítói hektáronkénti állami támogatás). Jelentős különbségek vannak tehát e fejlődési pályák keretfeltételeiben.

A magyar fejlődés számottevő érdeklődést váltott ki, egyrészt az állami szerepvállalás módja, másrészt a nagyobb gazdálkodási egységek létrejötte miatt. A magyarországi magánerdő-gazdálkodóknál leginkább a nemzeti szövetségek aktív fapiaci/marketing tevékenysége tarthat jelenleg érdeklődésre számot a köztestületi erdők, vagy a korlátlan földvásárlás lehetőségeinek eddigi hiánya miatt.

A 2. szekcióban a magánerdő-gazdálkodásról rendelkezésre álló adatok és azok feldolgozása került vizsgálatra alapvetően a teszttüzhálózatok rendszerek bemutatása által. Itt két baden-württembergi és a magyar példa került tárgyalásra. Mindhárom jelentős érdeklődés kísérte, hiszen adataik és elemzéseik által információtöbblet kerül az ágazatba, illetve erdészeti politikai döntésmegalapozó szerepük egyértelmű. Baden-Württembergben két rendszer működik a kisbirtok (0-200 ha) és a 200 hektárnál nagyobb gazdálkodók esetén. Elemzéseiket mind a minisztérium, mind az érintett erdészeti üzemek hasznosítják (lásd <http://www.fva-bw.de/monitoring/index9.html>).

A magyar példa ismét csak a sajátos fejlődést tükrözte, de bevezetése a volt szocialista országokban eddig példa nélküli. Sajnálatos, hogy további megerősödését az állandó finanszírozási forrás hiánya megkérdőjelezheti, hiszen tapasztalatai a volt keleti blokkban egyediek és a tudatosabb magánerdő-gazdálkodási politika kialakítása és gyakorlata felé segítik szereplőit.

Az itt tárgyalt litván példa az állami adminisztráción belül, az erdészeti információs/erdőleltározási rendszer mellék-hajtásaként nagyon magas technikai szintre fejlődött adatgyűjtést és feldolgozást mutatott be. Irányultsága ennek megfelelően a naturáliákban mérhető jellemzők dominanciáját mutatja saját számítástechnikai háttérből kiindulva az erdőrendezés igényeinek megfelelően. Adataik magas szintű kiadványokban hozzáférhetőek litvánul és angolul is.

A 3. szekcióban a magánerdő-gazdálkodásra vonatkozó pénzügyi támogatási rendszerek változása került megvitatásra észt, horvát és magyar példák alapján.

Észtországban egy a szövetségen keresztül megvalósuló, állami finanszírozású szakirányítói rendszer működik, amikor is állami forrásból a szakértők/szakirányítók közvetlen tanácsadó-

ként kerülnek finanszírozásra (100%). Az EU vidékfejlesztési támogatási körében gyakorlatilag minden jogcímet működtetnek majd, pl. az "erdők gazdasági értékének növelése" jogcím alatt a bevett erdőművelési műveleteket is finanszírozva (nyesés, ápolások, tisztítások, gyéritések...stb).

Horvátországban az erdőgazdálkodás támogatási rendszerének forrása az un. Zöld-adó, ami a profitorientált gazdasági vállalkozások éves forgalmának 0,07%-t teszi ki utófinanszírozásként működtetve. Ebből a forrásból az állam-erdő és magánerdő területi alapon részesedik 2006 óta (magánerdő 22%). Jelentősége a gazdaság/társadalom szereplőinek az erdők fenntartásában játszott közvetlen felelőssége megfogalmazásában és a politikai/társadalmi támogatottság megszerzésében foglalható össze (lásd még www.suma-ss.hr).

A magyar példa a civil kezdeményezésre elfogadott Szja 1%-os „erdők köz-célú feladatainak finanszírozása” adó-elkülönítési/felhasználási jogcímről szólt. E finanszírozási forma megjelenése a magyar erdőgazdálkodásban a civil és szakmai szereplők összefogásának eredménye. A 2005-ös adóévben mintegy 210 millió Ft, míg a 2006-os adóévben kb. 275 millió Ft többletfinanszírozási forrás került mobilizálásra magán-személyek által Magyarországon. Mindez más szempontok mellett pl. a Nemzeti Erdőprogram pénzügyi, szakmai és politikai támogatásának hiánya mellett válik igen érdekes erdészeti politikai tényé. Fenntartása 2008-tól újfent csak kérdéses és további közös társadalmi/szakmai erőfeszítést igényel.

A 4. szekció a címtől némileg eltérően az állam, vagy az erdőtulajdonosok aktív természetvédelmi szerepvállalására kor-

látozódott és nem KKE, hanem finn és osztrák példákat tárgyalt. Finnországban a METSO projekt keretein belül az állam magán-erdőben a természetvédelmi célú gazdálkodás határozott idejű (10-20 év) finanszírozását vállalja a magán-erdő-tulajdonossal szerződve (50-280 EUR/ha/év). Ennek szélsőséges esete a természetvédelmi célú magántulajdonú erdő megváltása a tulajdonostól (lásd részletesen <http://wwwb.mmm.fi/metso/international/index.html>).

A BIOSA projekt Ausztriában szponzori finanszírozási forrás mobilizálása által végzi magán-erdőben a természetvédelmi feladatok ellátását (lásd www.biosa.at).

Ezen projektek a magán-erdő-tulajdonosok önkéntes természetvédelmi feladatvállalását példázzák a finanszírozási források biztosítása esetén és az állam pozitív és nem korlátozó szabályozását hangsúlyozzák természetvédelmi feladatok esetén érvényt szerezve a magántulajdon jogintézményének.

A tanulmányút egy kb. 1000 hektáros magán-erdőbirtokon az erdőgazdálkodás erdőművelési és fafeldolgozási helyzetével ismertette meg a résztvevőket és betekintést engedett az erdő-privatizáció litvániai folyamatába.

A találkozó munkaanyaga 2008. áprilisban készül el és lesz hozzáférhető a CEPF honlapján illetve nyomtatott formában (www.cepf-eu.org). A sorozat folytatását a résztvevők egyértelműen támogatták és hasznosnak tartották, így a következő találkozó megrendezésére 2009-ben Bulgáriában kerül sor.

Az előadások elérhetőek a <http://www.am.lt/VI/en/VI/index.php#a/113> honlapon.

Dr. Lengyel Atila
programkoordinátor

Könyvismertetés

**Illyés E.-Bölöni J. (szerk.):
Lejtősztyepék, löszgyepek és
erdősztyeprétek Magyarországon
(Budapest 2007. 1-236. o.)**

Tanulságos és erdészek részére is hasznosítható ismereteket tartalmazó, színes fényképekkel jól szemléltetett könyvet vehetünk kézbe, ha a címben jelölt művet tanulmányozzuk. A növénytanulástani munkákban megszokott, faji felsorolásokat tartalmazó táblázatok és ezek statisztikai értékelése helyett új szemlélettel találkozunk itt. Az egyes növényfa-

jok előfordulásának miertjét vizsgálják a szerzők termőhelyi és szaporodásbiológiai adottságokkal összefüggésben. Azokat a folyamatokat tárják fel oknyomozó buzgalommal, mi vonzza egymáshoz a közösen megjelenő fajokat, milyen hatások indítják őket arra, hogy az „üres” területeket birtokba vegyék. A vizsgált növénytársulások jelentős természeti értéket hordoznak, ezek fenntartása, megőrzése kötelességünk. Az erdészeké is, mivel az erdőtelepítések gyakran éppen az ilyen gyepeket érintik.

Ismertette: **Dr. Szodfridt István**

MEGOSZ aktualitások

Az alábbiakban röviden szeretnénk tájékoztatni a MEGOSZ tagságát azokról a folyamatban lévő ügyekről, amelyekkel kapcsolatban szövetségünk jelenleg is tárgyalásban, egyeztetésben van az illetékesekkel.

Rendkívül érzékeny kérdés és a tagság részéről számos megkeresést, panaszt kaptunk ez ügyben, hogy késik a „Mezőgazdasági területek első erdősítése” jogcím tavalay októberben benyújtott pályázatának elbírálása, illetve a határozatok megküldése az MVH részéről. Ugyanakkor a közel 10 ezer hektár erdőtelepítési igényt benyújtók szeretnék megkezdeni az erdőtelepítést, de a határozatok meghozatalával kapcsolatos bizonytalanság megköti a kezüket. A probléma azonban nem csak erre korlátozódik, hiszen többen is vannak, akik a tavalyi ellenőrzések körébe esve még a mai napig sem kapták meg – több, mint fél év elteltével – a neki járó támogatást. Mindkét ügyben levéllel fordultunk ezért az MVH, az MgSzH Erdészeti Igazgatósága és az FVM illetékeseihez.

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program Monitoring Bizottságának legutóbbi (február 28.) ülésén meghirdették, hogy az „Erdészeti potenciál helyreállítása” jogcím kiírására rövidesen sor kerül. Ezek szerint a 2007. évben abiotikus károkat elszennvedő és azokat bejelentő tulajdonosok és gazdálkodók

2008. március 15-április 15. között nyújthatják be a károk enyhítésére vonatkozó igényüket. Szövetségünk képviselőjének kérdésére sajnos az is kiderült, hogy a tervek szerint – az évi egyszeri, május 15-i kifizetések elvét alkalmazva – a kárenyhítések ellentételezését csak 2009 első felében tervezik. A MEGOSZ tiltakozott ez ellen, kérte a kifizetések ez évi realizálását, illetve a határozatok soron kívüli meghozatalát és az érintettekhez való eljuttatását.

Az erdőtvörvény módosításával kapcsolatos egyeztetések folyamatosan zajlanak. A MEGOSZ – az OEE-vel és a FAGOSZ-szal közösen – ragaszkodva a miniszteri szinten elfogadott törvénymódosítási koncepció szelleméhez, a három erdészetszervezet által korábban megfogalmazott erdőtvörvény módosítási javaslatok jogszabályban való rögzítését szorgalmazza.

Szintén kialakítás alatt van az egységes nemzeti támogatási rendelet is. Ennek megfogalmazása során különös figyelemmel kell lenni az uniós társfinanszírozott jogcímekkel való párhuzamoságok kizárására és a támogatandó feladatok indoklásának precíz megfogalmazására. A magánerdő-gazdálkodás több témakörben is érintett a rendelet kidolgozása során, így különös figyelmet fordítunk a javaslatok kimunkálására és a tagsággal való folyamatos konzultációra.

A NATURA 2000 magánerdőket érintő intézkedései (pl. kezelési tervek, uniós terület alapú támogatás), illetve a természetvédelmi célokból elrendelt korlátozások ellentételezése szintén aktuális kérdés. Sajnos el kell mondanunk azt is, hogy rendkívül csekély a fogadókészség a konstruktív tárgyalásokra mind a civil, mind a hivatásos természetvédelem oldaláról.

A Területi Szaktanácsadási Központok által benyújtott szaktanácsadási szerződések támogatási kérelmeire a határozatok meghozatala nagyon elhúzódt, ezért jelentős a bizalomvesztés a gazdálkodók körében. Ugyancsak a Monitoring Bizottság ülésén hangzott el, hogy Brüsszel felé Magyarország kezdeményezi azon korlátozás feloldását, hogy a 2007-2013. közötti időszakban egy igénylő csak egyszer juthasson szaktanácsadási támogatáshoz, hanem – a javaslat szellemében – legalább évente egyszer igénybe vehesse azt.

A vidékfejlesztés I. és II. tengelyébe tartozó jogcímtervezetek véleményezése szintén folyamatos. Az „Erdészeti potenciál helyreállítása” után valószínűleg a rendkívül szerteágazó, több, mint 10 alintézkedésre kiterjedő „Erdő környezetvédelmi kifizetések” jogcím kerül sorra.

A rövid ismertetés végén ezúton is szeretnénk megköszönni tagságunknak, hogy a felvázolt témakörökben javaslataikkal, tanácsaikkal folyamatosan segítették a MEGOSZ vezetőségének munkáját.

Dr. Sárvári János
főtitkár

A vízgazdálkodási társulatokról

Egyre több erdőtulajdonos keresi fel a MEGOSZ-t a vízgazdálkodási társulatokkal kapcsolatban felmerülő kérdéseikkel. Az ország érdekeltségi területek alapján felosztva különböző vízgazdálkodási társulatok alá tartozik. Helyi vízrendezési és vízkár-elhárítási feladatokat látnak el, és ennek ellentételezéseként vízgazdálkodási hozzájárulást szednek be. Így minden erdőgazdálkodót érint az évente hektáronként befizetendő tagdíj, annak ellenére, hogy az erdő maga is fontos pozitív szerepet tölt be a vízgazdálkodás terén. Ennek a problémának a jogi hátterét összegezném röviden.

A legfontosabb jogforrások:

– 1995. évi LVII. törvény A vízgazdálkodásról (a továbbiakban Vgt.);

– 160/1995.(XII. 26.) Kormányrendelet a vízgazdálkodási társulatokról

– 26/2001. (VI. 29.)-es Alkotmánybírósági határozat

Hogyan is lehetséges, hogy a tagok nagy része nem tud arról mikor és miért is lett tag?

Tagok mindazok, akik az érdekeltségi területen ingatlantulajdonnal rendelkeznek vagy az ingatlant egyéb jogcímen használó természetes és jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok. (Vgt. 34. § (4) bekezdése)

Milyen jogok és kötelezettségek járnak ezzel a tagsággal?

A tagok kötelezettségeit minden ér-

deklét ismeri, hiszen ezekre gyakran figyelmeztetnek a társulatok.

160/1995. (XII. 26.) Kormányrendelet 12. § (1) bekezdés szerint a tag joga különösen, hogy

a) személyesen, képviselője vagy küldöttje útján részt vegyen a társulati feladatok meghatározásában;

b) a társulatban személyesen – ha záró ok, illetőleg összeférhetetlenség nem áll fenn - tisztséget viseljen;

c) a tisztségviselőktől, a küldöttjétől a társulatot vagy a saját érdekeltségét, egyéb jogait vagy kötelezettségeit érintő ügyben felvilágosítást kérjen.

Az Alkotmánybíróság 26/2001. (VI. 29.)-es Alkotmánybírósági határozatában arra az álláspontra jutott, hogy az érdekeltségi hozzájárulás fizetése polgári jogi

kötelezettség, a társulat és az érdekelt között polgári jogi jogviszony áll fenn.

Megalakulása és működése:

Vgt. 36. § (2) bekezdése szerint a társulat megalakításához az alakuló közgyűlésen a tagok érdekeltségi egység szerint számított legalább kétharmados többségének döntése szükséges.

A taggyűlésről

A társulat legfőbb szerve a taggyűlés, amely évente legalább egyszer ülést tart. A taggyűlést maguk a tagok alkotják, tehát minden tagnak joga van azon résztvenni.

A napirendet tartalmazó írásbeli meghívót a taggyűlés tervezett időpontja előtt legalább 15 nappal ki kell küldeni, és a helyben szokásos módon is közzé kell tenni (pl.: polgármesteri hivatal hirdetőtábláján vagy helyi újságban).

Ezért azt javaslom, hogy az érdekeltek vegyék fel a kapcsolatot a területükön illetékes társulással és kérjék a meghívó postázását, vagy legalább elektronikus úton való elküldését.

A taggyűlés akkor határozatképes, ha a tagok érdekeltségi egység arányában szá-

mított több mint kétharmada jelen van, akik egyben az érdekeltségi területnek legalább 51%-át képviselik. Minden tag szavazati joggal rendelkezik! Amennyiben a taggyűlés nem határozatképes, a 8 napon belüli időpontra összehívott második taggyűlés az eredeti napirenden szereplő ügyekben a megjelentek számára és az érdekeltségi arányra tekintet nélkül határozatképes. (Vgt. 38. § (5)b, és (8) bekezdése)

Miért is van jelentősége a taggyűlésnek?

A Vgt. 41. § (2) bekezdése kimondja, hogy a hozzájárulások mértékét a taggyűlés állapítja meg. A taggyűlés az alapszabályban meghatározott feltételek szerint a hozzájárulás mértékét méréselkelheti, illetve megfizetését meghatározott időre felfüggesztheti.

Tehát a taggyűlésen feltehetjük a társulat tevékenységével kapcsolatos kérdéseinket, illetve a tagdíj esetleges mérséklésével kapcsolatos felvetéseinket is!

A tagdíj adók módjára behajtható köztartozásnak minősül, aminek behajtásáról – nem teljesítés esetén – a jegyző intézkedik. A tag azonban kérheti a

hozzájárulás felülvizsgálatát a taggyűlési határozat közlésétől számított 30 napon belül a helyi bíróságtól.

A legtöbb panasz a vízgazdálkodási társulatok felé arról szól, hogy a tagok nem tudják miért fizetnek tagdíjat, ez a pénz mire szolgál, a pénz felhasználásáról tájékoztatást nem kapnak, és információért is hiába fordulnak a társulatokhoz. A taggyűlésekre csak a legnagyobb területtel rendelkező tagokat hívják meg (így oldva meg a tagdíjról való szavazás problémáját), pedig az azon való jelenléthez minden tagnak joga van.

Mint írtam, a tagság kötelező, de a tagdíj nagyságát csakis a tagok összefogása változtathatja meg, ehhez persze az kell, hogy a taggyűlésről értesítést kapjanak az emberek. Remélhetőleg ez a fajta hozzáállás a társulatok részéről hamarosan változást mutat majd, és a tagdíjak megállapításánál az erdők vízgazdálkodásban betöltött szerepét is figyelembe fogják venni. Ezek a változások azonban csak az adott térség erdő- és földtulajdonosai, gazdálkodói összefogásával kényszeríthetők ki

Dr. Cseresznye-Farkas Melinda
MEGOSZ

Erdőtelepítési gond a fehér és a szürke nyárral

Az eredeti állapot megváltozása

A Duna-Tisza közti Homokhátság egyik természetes erdőtársulása a puhafás erdő (*Populetum albae*). A másik jelentős erdőtársulás a keményfás erdő volt (*Querceto Fraxineto Ulmetum*). Ez utóbbi már csak hiányos, csonkolt formájában található meg. Ennek oka nagyon összetett! Mára csak tanúfák maradtak.

Tompától a Dunáig terjedő területet, az Észak-Bácskát, valamikor zömében tölgyerdőtársulás uralta. Ezt termőhely-feltárással tudjuk bizonyítani. A tanúfák helyenként még ma is megtalálhatók. A honfoglaló magyarság idejében még jelentős tölgyállomány borította a térséget. A Tompán élő 88 éves *Teleki Imre* elmondta, hogy az ő gyermekkorában a Tompa-Kisszállás-Jánoshalma közötti területet Tölösnek nevezték. Ma már csak egy kis erdőfolt a Tölös. A honfoglaló magyarság szókincsében a tölös tölgyest jelentett. Régi, de még ma is használatos térképen a Zsindelyes területi elnevezés megtalálható Kisszállás község határában, az ikerföldvár területével egybeesően. Ez is a tölgy korábbi jelenlétére utal. Tehát a tölgy-erdőállomány volt az uralkodó ezen a vidéken.

Térségünkben a tölgy visszatelepítése igen nagy gondot okoz.

A lecsapolással megváltozott a talajvíz mélységi elhelyezkedése, több tórt süllyedt, a felszíni vizek eltűntek.

A tölgyet, mint értékesebb fajtát az emberi kapzsiság a kitermeléssel jobban károsította.

A túlzott vadlétszám kártétele helyenként az erdősítést akadályozó tényező.

A tölgy lassú növekedése gazdaságilag előnytelen az erdőgazdálkodóra.

Az utóbbi években a *Ceratostomella quercina* kártétele is megjelent.

A mezei szil pedig szinte teljesen kipusztult a *Ceratostomella almi* károsítása miatt. Mára csak tanúfák maradtak.

A gyökérgolyva (*Agrobacterium tumefaciens*) megjelenése

Térségünkben az erdőtelepítésnél a felüveleti hatóság a fehér és a szürke nyárt szorgalmazza, amivel szakmailag bizonyos mértékig nem értek egyet!

A csemetekert a Tompát elkerülő nemzetközi út 82-es és 83-as kilométertábla közötti szakaszon található közvetlenül az út mellett, annak déli oldalán.

A csemetekert keleti vége homokbánya volt, majd eligazították és lett szántóvá.

A nyugati vége löszös, meszes, vályogos homok.

A homokbányai rész területére visszaikolázott szürkenyár-csemetéből egészséges szép szaporítóanyag fejlődött. A 36,9 Arany-féle kötöttségű, a 11,5% CaCO₃, a 0,02% szóda, 0,02% összes só, a „hy” érték 1,62%, a humusz 1,82% tartalmú és az 5 órás kapillaris vízemelő-képesség 350 mm adottságú talajra visszaikolázott ugyanazon származású szürkenyár-csemete gyökérzetén kb. minden tizediken tumor, golyva fejlődött, az *Agrobacterium tumefaciens* kártétele jelentkezett. A fenti laboratóriumi vizsgálat eredményei 0-70 cm mélységig terjedő rétegre vonatkozik. Kérdés, hogy mi váltotta ki a tumort?

Elképzelhető, hogy valamilyen élet-tani anyag hiánya.

Előidézhette a tumort valamilyen gyökérfertőzés.

Amit tényként ismerünk, az *Agrobacterium tumefaciens* a talajban él levegőtlen (anaerob) körülmények között. A tipikusan sebpaparizta a sérült

gyökérfelületen keresztül támad, ha az élettani tényezők kedvezőtlenül hatnak a csemetére.

Valószínű a kiváltó ok a kellő mennyiségű oxigénhiány a talajban a fehér és szürke nyár számára, amihez még számos más élettani folyamat is kapcsolódhat.

Ezt igazolja a csemetekerti szürke nyár iskolázása!

Az oxigénhiány a növény ellenálló képességét gyöngíti.

Az *Agrobacterium tumefaciens* szunnyadó állapotban ott van a talajban, fejlődéséhez az optimális hőmérséklet 25-30 °C. Később a tumor, amely rosszindulatú, okozza a növény csökevényesedését, majd pusztulását.

A homoki tölgyesek uralkodóvá válása

Évtizedekig foglalkoztatott az a probléma, hogy a homoki tölgyes erdőállomány és a hazai nyáras találkozásánál hogyan tudott a tölgy uralkodóvá válni a nyárral szemben? A nyár sokkal gyorsabban nő és elnyomja a tölgyűjulatot. A vélt magyarázatot a saját káromon tapasztalva kaptam meg! Néhány évtizeddel korábban még sokkal több tölgyerdőfolt volt térségünkben, mint napjainkban. Századokkal korábban a tölgy-erdőtársulás volt az uralkodó.

Kezdetben az oxigén elegendő a talajban mindkét fafaj, illetve erdőtársulás számára. A tölgynek mélyreható gyökérzete van, ezért kevesebb oxigén is elegendő az egészséges életműködéséhez a talaj felső rétegéből. Amíg a sekély gyökérzetű szürke nyár föld feletti szára kicsi, elegendő a talajban lévő oxigén, a magasabb eliszapolható alkatrészt tartalmazó homok, homokos vályog, vályog termőközegben is a növény számára. A szürke nyár felszín közelében futó gyökérzete, a szükséges oxigén mennyiséget fel tudja venni, ha a talaj eléggé szellős. Amikor a szürke nyár lombja elért egy bizonyos méretet, a szükséges mennyiségű oxigén nem elegendő a gyökérzet számára a már említett talajokban. Ekkor beindul a golyvásodás, az *Agrobacterium tumefaciens* támad, a növény elpusztul. Átadja helyét a tölgynek. Ma is gyakran találkozunk olyan esettel, hogy a szürke nyár a szépen ápolt fiatal erdőszéleken, látszatra minden indok nélkül elpusztul, a közelében lévő akác, nemes nyár pedig egészségesen fejlődik.

A fentiekkel szemben ellentmondani látszik a hullámtér szép fejlődésű hazai nyáras állománya. Viszont itt az elő-

téssel oxigénben gazdag víz kerül a növényzet gyökérzetéhez. A későbbiekben is a talaj belső rétegében mozgó víz oxigéntartalma az ott lévő erdőállomány szükségletét kielégíti. Ekkor még mindig kérdéses a homokon lévő fehér- és szürkenyár-állományok szép fejlődésének háttere. Feltételezhető, hogy ebben az esetben a talaj homokszemcse szerkezeti összetétele olyan, hogy tud a növény számára elegendő oxigént tárolni a szükséges tápanyag mellett.

A kelebiai térség felszínének kialakulása

El kell mondanom, hogy itt délen ezen homoktalajok eredete és összetétele más, mint a Bács-Kiskun megye északi és középső részén található homokvidéké. Ez a Cholnoky-féle elmélettel megegyező, azt megerősítő. A nagy hasonlóság megtévesztő.

Soltvadkerttől délre a boróka (*Juniperus communis*) természetes növénytársulása hiányzik! A Balotaszállás, Kisszállás homokbuckái között az *Adonis vernalis* (tavaszi hérics) megtalálható kisebb csoportokban. A Kunbaracs, Kerekegyháza homokbuckái között nincs, viszont a boróka tömegesen előfordul.

Soltvadkerttől délre a térség homoktalaját közvetlenül az Ős-Duna építette fel, s ezért ebben zömmel magasabb az eliszapolható alkatrészt, amit „hy” érték is mutat, összehasonlítva a megye középső és északi területéről származó talajmintákkal. A termőtalaj itt is nagyon változó. A homok közé beágyazódó lösz jelenléte gyakoribb, mint Kunbaracson és Bugacon. Ezért itt Kelebia térségében az a mennyiségű oxigén gyakran nincs jelen, a termőközeg felső rétegében, ami a boróka, a fehér és a szürke nyár fejlődéséhez maradéktalanul szükséges. Ezt befolyásolja a növények egyedi tulajdonságán túlmenően több más tényező is, mint például a gyomosodás, tömörödöttség, taposás, legeltetés stb. A fehér és szürke nyárnak nagy az alkalmazkodó képessége, ezért térségünkben is tud zárt erdőállományt alkotni. A borókának a felső rétegben mindenhol kevés az oxigén, s ezért még elszigetelt foltokban sem tud megtelepedni, de egyéb más élettani tényezők is feltehetően hatnak.

A homokbuckák között előforduló *Adonis vernalis* jelenléte pedig egyértelműen bizonyítja a lösz-beágyazódást. Bugacon, Kerekegyházán a homokbuckák között azért nem találunk tavaszi héricset, mert hiányzik a lösz- vagy iszapbeágyazódás. A boróka jelenlétének hiá-

nya Kelebia térségéből a talaj felső rétegének az oxigén kellő mennyiségének hiányából adódik. A boróka (*Juniperus communis*) elszaporításával többször kísérleteztem, de sikertelenül. Kunbaracsról hoztam földlabdás 20-25 cm nagyságú borókacsemetét Tompára, amit a lakásomnál ültettem el. Megeredése kb. 50%-os volt, néhány évig sínylődött, majd kipusztult.

Ahol a fehér és a szürke nyár elegendőként kerül ültetésre 35 Arany-féle kötöttséget meghaladó erősen meszes talajon, akác-, nemesnyár-állományba, ott gyakorta néhány év múlva megfoghatkozik, esetenként csak elvélve marad belőle. Az ilyen területen célszerű volna gyökérfeltárást végezni, részletes talajszövet-tani és bakteriológiai vizsgálattal együtt.

Megérdemelné-e térség az Erdészeti Tudományos Intézet nagyobb figyelmét!

A megnövekedett minőségi követelményeknek megfelelően a tudomány-nak nagyobb figyelmet kellene fordítania valamennyi őshonos fafajunkra.

Keresni kell térségünkben a megoldást a megváltozott termőhelyi viszonyokhoz igazodva, az ipar igényének kielégítésére törekedve, az őshonos és nem őshonos fafajok termelésbe vonásával megfelelő célállományok kialakítására. A térségben őshonos a hazai nyár, de sokkal kisebb területi százalékos arányban, mint ahogy azt ma gondoljuk. Éppen ezért a túlzott szorgalmazása előnytelen, káros. Azokon a területeken, ahol tölgy volt valamikor, de a leírt okok miatt már nem telepíthető vissza, helyettesítő célállományként más fafajt kell keresni, a hazai nyár nem lehet az egyoldalú megoldás. Az akác és a nemes nyár jelenléte bizonyos mértékig bizonyíték lehet a megoldásra. Ennek ellenére nem tekinthetjük elfogadottnak, mert túlszaporítása esetén olyan növénykórtani problémák jelentkeznek, mint amivel már számos esetben találkoztunk. Legyen intő példa a fenyő itt a Duna-Tisza közötti homokhátságon.

Az illetékes országos szintű felelős vezetők nem tehetik meg azt az elhibázott könnyelmű intézkedést, hogy az erdészeti kutatásokat – alap- és célkutatásokat – megfelelő anyagi támasz nélkül hagyják! A döntéshozatalt bízzák a megfelelő, hozzáértő szakemberekre!

„Kulturális felemelkedés nélkül nincs gazdasági felemelkedés!”

Beliczay István
erdőmérnök

Kiskunsági erdész klubnapok

Már kilencedik éve folyamatos térségünkben a havi klubnapok megtartása. Tehát remélhetőleg jubilálhatunk. Az elmúlt évi beszámoló nem az Erdészeti Lapokban, hanem az interneten jelent meg. A 2007.évi összejöveteleket röviden az alábbiakban ismertetem megjegyezve, hogy egy-egy alkalommal 30-60 fő között volt a résztvevők száma.

Év elején Kecskeméten *Kiss Béla* vezérigazgató nagy vonalakban tájékoztatta a hallgatóságot a KEFAG helyzetéről. Korábban az évi mintegy 200 ezer m³ fát ezer hektár területéről (és előhasználatból), jelenleg pedig már 1400 hektárról termeli az erdőgazdaság; ez mutatja az erdőállományok állapotát. Sajnos nem nagyon lehet távlatokban gondolkodni, mert sok a bizonytalanság. Ugyanekkor *Koczka Zoltán* csoporttitkár közölte, hogy a június 22-23-i OEE vándorgyűlés külső programja több választható helyszínen lesz, a baráti találkozót valószínűleg Ballószög-Köncsőpusztán (utóbbi még nem végleges), a közgyűlés pedig Kecskeméten.

Februárban szintén a KEFAG központban *dr. Tóth József* vetített képes előadást tartott a behurcolt kártékony rovarokról és megállapította, hogy világvizonylatban ez jelenleg is tart és sokszor kölcsönös az egyes országok között. Ezután a KEFAG-ról készült tájékoztató filmet mutatta be *Koczka Zoltán* kollégánk, majd az OEE tagdíjak rendezésére került sor.

Áprilisban Lakitelek-Tőserdőn *Sódar Pál* volt vezérigazgató látta vendégül a csoportot. Egyébként ő kezdeményezte 1998-ban az erdész klubnapokat és a KEFAG-támogatást azóta is élvezzük. Megemlékeztünk az újabb elhunytakról (*Horváth Zoltán, id.Nagy Lajos, Szabó Elemér* erdőszaktikusok), majd bejártuk a Kiskunsági Nemzeti Park folyamatban lévő új tőserdei létesítményeit. Ezután *Kiss Viktor* a KNP alkalmazottja bemutatja a volt pártüdülőt, melyet a KNP megvásárolt és erdei iskolává alakítása most van folyamatban. Megemlítem, hogy *Kiss* kolléga több éven át dolgozott Németországban és Spanyolországban, ahol kerecsensőlímokat tenyésztettek mesterséges megtermékenyítéssel arab nyelvterületen való értékesítésre.

Szintén tavasszal tiszteletbeli erdész kezekegyházi tanyáján voltunk vendégek, de előbb *Gyarmati Zoltán* üllői vállalkozó faipari üzemét látogattuk meg *Alföldi* kolléga kalauzolásával. Évente mintegy 30 ezer

m³ faanyagot dolgoznak fel (főleg nyárt és fenyőt) rakodólap és raklapem választékká. Felvásárolt faanyaggal dolgoznak, modern faipari gépekkel, 70 dolgozóval. A hulladékot aprítéknak dolgozzák fel és erőműbe viszik. Exportra is szállítanak.

A nyár folyamán Izsákon *Góber Zoltán* erdőszaktikus, erdőgazdálkodási vállalkozó vendégei voltunk, aki 1000 hektár erdőterületen megbízott gazdálkodó, integrátorként pedig mintegy 1200 ha erdőt szakirányít, 10 főt foglalkoztat. Jól felszerelt gépparkkal rendelkezik, évi 100-200 hektár erdőtelepítést végez. Bejártuk az izsáki pusztai tölgyes parkerdőt, majd szekerekkel a KNP-hez tartozó Kolontót (ahol már csak kevés helyen van víz). Közben egy 4 éves őzragott kocsányostölgy-telepítést is láttunk, amit ezért be fognak keríteni. *Koczka Zoltán* kollégánk tájékoztatása: a vándorgyűlésen 8 külső választható program lesz, a baráti találkozót Kecskeméten a Vízműdombnál nagy sátorban, a közgyűlés pedig másnap a színházban.

Októberben a Kunadacs-Csókás horgászói pihenőnél *dr. Barányi László* legújabb Bedő-díjas kollégánk vendégül látta az erdész klubot.

Előtte Kerekegyháza volt homokfásítási kísérleti központban felavattuk és megkoszorúztuk *dr. Babos Imre* emléktábláját. Ennek az intézménynek ő volt az első vezetője. Itt *Tóth József Babos Imre* munkájáról, *Barányi László* pedig *Babos Imréről*, mint emberről beszélt. *Sipos Sándor* emlékeztetett rá, hogy mintegy 35 évvel ezelőtt mellszobrot kívántak emelni *Babos Imrének* a kecskeméti ERTI székház előtt, de akkor ez politikai okból nem sikerült (csak emléktábla lett). A szobrot jó lenne újra kezdeményezni, hiszen *Babos Imre* egyik legnagyobb kortárs erdőszünk volt, tanítónk és nevelőnk. Bárán állíthatnánk pl. *Kaán Károly* mellé.

Novemberben *Bognár Gábor* volt csoporttitkárunk vendégei voltunk Bugacon, *Kaán Károly* díja alkalmából. Itt megkoszorúztuk *dr. Horváth László* emléktábláját, róla *Beliczay István* kollégánk beszélt. Megnéztük az átrendezett Alföldfásítási múzeumot, az alföldfásítók fából faragott emlékművét, majd a kb. 250 millió forint beruházással átalakított fűrészüzemet. Évi 28 ezer m³ alapanyagot (főleg nyárt és fenyőt) dolgoznak fel, ebből 4000 m³ felvásárolt. Rakodólapot gyártanak 51 % kihozattal, a többi 49 % a mohácsi farostlemez gyárba megy és

saját üzem fűtésére (szárítás is). Korszerű gépek vannak az üzemben. Az erdőszet területe 16 ezer hektár, de ebből előreláthatólag kb. 2500 hektárt átadnak a természetvédelemnek.

Decemberben *Kiss Béla* vezérigazgató 2007-ről adott rövid tájékoztatót Kecskeméten. Rajkai fűrészüzemet eladták, de e nélkül is nagyjából elérték a tervezett fűrészipari eredményt: 90 ezer m³ faanyagot dolgoznak fel, mintegy 2,5 milliárd forint termelési értékben. Az erdőfelújítás értékének csak 57 %-át kapták meg. 300 hektár tűzkrá volt, ezért részbeni térítést kaptak, de ennek felújítási költsége a következő években fog jelentkezni. Az eredmény folyó évben teljesíthető lesz. Sok bizonytalanság van, ezért nehéz előre, főként távlatokban tervezni. KEFAG-küldöttség volt 15 fővel Kínában, Pekingen kívül szintén repülővel Sanghájban és Tibetben is. Az útról vetített képekkel számoltak be *Koczka Zoltán, Almási János* és *Kiss Béla* tagtársaink.

Köszönet a szervezőknek és a KEFAG-nak a sikeres klubnapokért és a további évekre ígért támogatásért.

Sipos Sándor
ny. erdőmérnök

Hasalok a fűben 2007

A bírálóbizottság értékelt a 2007-ben beérkezett pályamunkákat.

A pályázók névsora: *Fázsi László, Katona Csaba, Koncsek János, Ksuz Szilvia, Lacza Júlia, Németh Gábor, Szilágyi József, Szujkó Imréné dr., Terebesi József, Török István, Varga Dóra, Varga Lajos.*

A pályázók könyvjutalmat nyertek, melyet postán küldünk el.

Szarvasgombász vizsla eladó!

Tobler Tibor
Tel.: 20/206-7494
E-mail: tobler@freemail.hu

Csóka Pétert bízták meg az ENSZ Erdőforum Titkársága vezetésével

Az UNFF Titkársága munkatársai nem rég vettek búcsút *Pekka Patosaaritól*, aki 2007. december 31-vel, hosszú jeles pályafutást követően, vonult vissza az ENSZ-ben a nemzetközi erdészeti ügyek terén végzett munkától.

Pekka Patosaari visszavonulását követően Sha Zukang, az ENSZ gazdasági és Szociális ügyekért felelős főtitkár-helyettese 2008. január 1-jei hatállyal *Csóka Pétert* bízta meg az UNFF Titkársága vezetésével.

Mint ismert, Csóka Péter korábban az Állami Erdészeti Szolgálat főigazgatója, majd az FVM Természeti Erőforrások Főosztály vezetője volt.

A megüresedett UNFF titkárságvezetői poszt betöltésére pályázatot írtak ki 2008. március 18-ai határidővel.

* * *

Beépíthetők a budapesti erdők?

Nem titokban, csak csendben fogadta el a Fővárosi Közgyűlés a karácsonyi ünnepek előtti szavazásán az új vagyonrendeletét – erről számolt be a Levegő Munkacsoport. Ezzel gyakorlatilag szabaddá vált az út az éhes befektetők és építetők előtt a még megmaradt fővárosi erdők kiirtására. A főváros élhetőségét, természeti környezetét súlyosan érintő új jogszabályról sem a kormánypárti, sem az ellenzéki képviselők nem tartották érdemesnek tájékoztatni a közvéleményt és a civil szervezeteket. Ezen nem is kell meglepődni, hiszen például az ellenzéki vezetőség XII. kerületi önkormányzat - a helyi civil szervezetek tiltakozása ellenére - is az erdőterületek kiirtásával igyekszik kielégíteni egyes ingatlanbefektetők csilapíthatatlan étvágját. (*greenfo*)

* * *

Pénzvonás az USDA Erdészeti Szolgálatánál is

Az USA-ban a demokraták támadják az Erdészeti Szolgálatot érintő költségvetési megszorításokat. A Bush-kormány költségvetési terve pénzvonást jelent az Erdészeti Szolgálat számára, ami a 78 165 millió hektár nemzeti erdővagyon kezelésével megbízott szolgálatnál tömeges elbocsátásokhoz vezethet, köztük demokrata párti törvényhozók. Jövőre a Bush elnök által előterjesztett költségvetési tervezetben közel 8 százalékkal (4,1 milliárd dollárra) csökkentik az USDA Erdészeti Szolgálat kiadásait.

A terv több mint 2700 munkahely megszűnését jelentheti, ami a szolgálat állományának csaknem 10 százaléka. Elvonásokra lehet számítani egy tucat, nem az erdőtüzekkel kapcsolatos program megvalósításra szánt pénzeiből is.

* * *

Súlyos konfliktus a norvég magánerdők körül

A norvég kormány 147 km² (14 700 hektár) összefüggő fenyőerdő védelméről hozott döntést a dél-norvégiai Buskerud megyében. Az érintett önkormányzatok és erdőtulajdonosok együttesen 99 km² területet ajánlottak fel védelemre, a természetvédő szervezetek 200 km² terület védelmét követelték. *Helge Euvju*, a Norvég Erdőtulajdonosok Szövetsége Igazgató Tanácsának elnöke csalódott, mert a kormány nem fogadta el a közösség feléje nyújtott kezét: ez az erdőtulajdonosok és az önkormányzatok arcu ütése, akik a kormány és a természetvédelmi szervezetek kérésének teljesítéséhez ajánlottak együttműködést és dialógust.

A kormány, hogy az erdőtulajdonosokkal a konfliktusokat elkerülje, korábban a fenyőerdők önkéntes védelmének politikáját hirdette meg.

* * *

Tiltakozás a természetvédelmi területek ellen Svédországban

Egyre hangosabban hallatják hangjukat a svéd erdőbirtokosok az ellen, hogy természetvédelmi területeket létesítsenek a svéd erdőkben. Több mint ezer aláírást tartalmazó jegyzéket nyújtottak át *Andreas Carlgen* svéd környezetvédelmi miniszternek. A jegyzék bizonyítja az erdőtulajdonosok elégedetlenségét a svéd kormány természetvédelemre szánt területek kijelölésében alkalmazott módszerével szemben. Egész Svédországból érkeztek aláírások, de szerepel a petíció Németségéből és az Egyesült Államokból származó aláírás is. A sajtóközlemény hangsúlyozta, hogy a természetvédelmi területek létesítése Svédországban a magánszemélyeket sújtja majd.

* * *

Értékesítik az állami erdészeti társaságokat?

Áruba bocsátják és a tőzsdére viszik az Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-hez került erdészeti részvénytársaságokat – tudta meg a ForestPress.

Erre a hírre számítani lehetett, ugyanis

a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. december óta olvasható Szervezeti és Működési Szabályzatában az áll, hogy az agrárportfolióért felelős vezérigazgató-helyettes feladata többek között „a mező- és erdőgazdasági tevékenységet folytató társaságok vagyonkezelése, az értékesítési igazgatóval együttműködésben a társaságok értékesítésének előkészítése és lebonyolítása.

Ugyanakkor ennek ellentmond a vagyonörvény, amely az erdészeti társaságokat tartós állami tulajdonba utalja.

A parlamenti beszédében a kormányfő konkrétan nem említette az erdőgazdasági társaságokat, hanem így fogalmazott:

„A most induló Új Tulajdonosi Programmal azt tesszük lehetővé, hogy pár ezer forint induló befizetéssel állami cégekben akár százezer forint értékű tulajdont vásárolhassanak az emberek. Azt javasoljuk, hogy a következő hetekben határozzuk meg az állam tulajdonában lévő azon vállalatok körét, amelyeknek jelentős tulajdonhányadát nyílt vitában meghatározott és mindenki számára egyaránt érvényes ösztönzőkkel és kedvezményekkel felajánljuk valamennyi magyar, illetve huzamosabb ideje Magyarországon élő európai uniós polgárnak. Adjunk részletfizi és adókedvezményeket, sőt valamennyi árfolyamkedvezményt is azoknak, akik azt mondják, teszek én is azért, hogy tulajdonos polgár legyek. Vitassuk meg, hogy milyen vállalatok jöhetnek szóba, és milyen kedvezmények adhatók! Erre alkalmas intézkedéseket, alkalmas szabályokat kell kidolgozni. Az e programban szóba jöhető vállalatok – különösen a stratégiai fontosságú vállalatok – tulajdoni többségét persze továbbra is érdemes megtartani az államnak.”

A lapot Magyarország legnagyobb médiafigyelője, az

» **OBSERVER** «

OBSERVER BUDAPEST
MÉDIAFIGYELŐ KFT.

1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738

rendszeresen szemlézi

40 éves jubileumi emlékülés

2007. december 12-én, az FVM színháztermében vette kezdetét az az emlékülés, amelyen az 1967. november 9-én, Kőrmendén alakult Közjóléti szakosztály négy évtizedes munkájáról adott számot.

Az egykori Fásítási szakosztályból kinőtt Közjóléti szakosztály alapító elnökének, *Mészöly Győző* erdőmérnöknek a hitvallása szerint: „Egyesületünknek mindig az volt a szerepe, hogy magára vállaljon olyan úttörő kezdeményezéseket, melyek bár feltétlenül előreviszik az erdészet ügyét, de a cél vitathatatlan elfogadásán túl, annak elérését szolgáló módszerek és feladatok nem alakultak még ki. Ez a szerep hárult pontosan a Közjóléti szakosztályra is...”

A tanácskozást *Pethő József*, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke nyitotta meg, aki elmondta, hogy az OEE története a szakosztályok története.

Benedek Fülöp szakállamtitkár előadásában emlékeztetett, hogy már a XX. század elején fölismerték a szakemberek, hogy az erdőnek nem csupán a gazdasági haszonvételeire, hanem a közjóléti szerepére is érdemes építeni.

Az államtitkár tájékoztatta a hallgatókat egy nemzetközi vonatkozású kezdeményezésről, amelyben egyházi és világi szervezetek kérték a segítséget egy Csíksomlyó és Mariazell közötti, több országon átvezető erdészeti zárandókat kialakításához.

Dobó István szakosztályelnök felhívta a figyelmet, hogy az évforduló alkalmat ad a szakma helyzetének elemzésére. Az elmúlt évtized felétől kezdve fokozatosan csökkent a finanszírozás, és napjainkra gyakorlatilag megszűnt. Az előadó kiemelte, hogy az erdészek helyzete nem irigylésre méltó az utóbbi időben, ezért vissza kell állítani az „ERDÉSZ ÚR” tekintélyét!

Az ÁPV Zrt. képviselőjében *Gémesi József* ügyvezető igazgató-helyettes emlékeztetett a Pilisi Parkerdőgazdaság 1969-es megalapítására. Az előadó hangsúlyozta, hogy a közjólét szempontjából a legfontosabb erdők az üzemtervezett állami parkerdők, amelyek összes területe mintegy 20 ezer hektár. A másod- vagy

harmadlagos közjóléti funkciót betöltő erdőkkel együtt a parkerdők területe meghaladja a 100 ezer hektárt.

Az állami erdészeti társaságok által üzemeltetett közjóléti infrastruktúra – amely sok esetben meghaladja az évszázados kort – értéke meghaladja 6 milliárd forintot. Ezek között van az ország 56 kilátója, 27 erdei múzeum és kiállítás, és kiemelt fontosságúak az erdei kisvasutak.

Luzsi József, a MEGOSZ elnöke leszögezte, hogy a magánerdő-gazdálkodók esetében a közcélú beruházások teljes támogatású finanszírozására van szükség. A magánerdő csak így tudja ezt a szerepet vállalni. A közjóléti szolgáltatás önként vállalt lehet, vagy teljes kompenzáció járjon érte. Az előadó megjegyezte, hogy állami erdők milliárdos támogatásával szemben a magánerdők csak néhány tízmilliót kaptak.

Szedlák Tamás, az Európai Bizottság; Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság; Biomassza, bioenergia, erdészet és klímaváltozás osztály munkatársa felhívta a figyelmet arra, hogy Európában nagy hagyománya van a közjóléti erdők támogatásának, mivel az urbanizáció során egyre jobban megnőtt az igény az erdők nem anyagi jellegű, illetve elsősorban a rekreációs/jóléti szolgáltatásai iránt.

Az Egyesült Királyságban a '70-es, '80-as években több területen volt privatizáció és többek között az erdők magánosítása is felmerült. Tiltakoztak a terv ellen, mivel többek között féltették a közjóléti funkciókat, és végül az erdők kikerültek a privatizációs csomagból.

Szedlák Tamás felhívta a figyelmet arra, hogy az erdők többcélú használata, az erdők hármaskörű funkciója nem egyértelmű a nagyközönség számára. Ezért is van nagy szerepe a tájékoztatásnak, az erdészeti kommunikációnak. Az Európai Unió Tanácsa 2006. június 15-én elfogadta az Európai Unió Erdészeti Cselekvési Tervét (http://ec.europa.eu/agriculture/fore/action_plan/index_en.htm). A Cselekvési Terv 10. kulcstevékenysége: a környezetvédelmi oktatás és tájékoztatás javításával, a 12. kulcstevékenység: a városi és a városkörnyéki erdőkben rejlő lehetőségek kiaknázásával, valamint a 18. kulcste-

vékenység: az információcsere és a kommunikáció javításával foglalkozik.

Lomniczi Gergely, a Pilisi Parkerdő Zrt. szövegírója a budapesti parkerdők közjóléti szerepéről elmondta, hogy Budapest erdőterülete az ország parkerdeinek leglátogatottabb területe. A több mint egy évszázada főleg rekreációs céllal használt erdők nagy része 1954 óta parkerdő rendeltetésű, 1978 óta országos jelentőségű természetvédelmi terület.

A leküzdendő nehézségek között külön nagy csoportot jelentenek az erdőre nehezedő különféle humán terhelések. Egy immár tízéves felmérés szerint a parkerdőkben évi 10 millió látogatói napot regisztráltak. A legnagyobb problémát az illegális hulladéklerakás jelenti, ami a fővárosi személtérakási díj bevezetése óta folyamatosan nő. A Budapesti Erdészet évente mintegy 6000 m³ hulladékot gyűjt össze a főváros környéki erdőterületről.

Felkért hozzászólóként *Peták István*, a Magyar Turista Egyesület elnöke és *Kiszel Vilmos*, a Göncöl Alapítvány elnöke kapott szót.

A turisták elnöke áttekintve a természetjárás történetét, megállapította, hogy a turistautak mindenkor az erdő tulajdonosa és a turistaszervezet közötti alku eredményeként jöttek létre. A turista infrastruktúra ápolását megoldatlannak tartja.

Az erdészek és természetjárók viszonyát is felelemásnak, ellentmondásosnak tartja, jó és rossz példákat sorolt.

Kiszel Vilmos, a Göncöl Alapítvány elnöke emlékeztetett az „Élj úgy, mint az erdő és az erdő is élni fog” mozgalomra. Ennek lényege, hogy az erdő csak annyi természeti erőforrást használ fel, amennyire szüksége van, s az általa termelt hulladékot újra hasznosítja. A takarékosagra és a mértékletesség érényére hívta fel a figyelmet.

A szünetet követően a magyarországi közjóléti tevékenység történetéről *Halász Tibor*, a szakosztály alapító tagja tartott előadást, majd *Baranyi Katalin* szakosztálytitkár az Erdők a közjóléti szakosztály szerepe a közjóléti erdőgazdálkodásban címmel mondta el beszámolóját.

A hozzászólásokat követően *Dobó István* elnök bezárta a rendezvényt.

Zétényi Zoltán

Tisztújítás a Szolnoki helyi csoportnál

Az OEE Szolnoki helyi csoportja 2008. március 11-én 15 órakor tartotta tisztújító közgyűlését.

A rendezvény apropójául az szolgált, hogy két meghatározó tisztségviselő nem tudta tovább vállalni tisztségét.

Egyikjük, *Bagaméri Gáspár* titkár kolégánk, tagtársunk, barátunk, akinek életében az elmúlt évben olyan változások történtek, amelyek miatt nem tudja vállalni, hogy, mind a tagság, mind a saját elvárásainak megfelelően lássa el feladatát.

Másikjük, *Horgosi Zsolt* elnök munkahelyváltás miatt nem tudja ellátni az elnöki feladatokat, mivel 2008. január 01. napjától a Magyar Nemzeti Vagyon-

kezelő Zrt. Erdőgazdasági Ügyvezető igazgatói pozícióját látja el.

A közgyűlés levezető elnökének felkért *Borzási Béla* tagtársunk vezetésével megkezdődött a közgyűlés. A jelölt-állító bizottság elnöke *Ficzere András* tagtársunk ismertette az elmúlt időszakban végzett munkájukat és jelentette, hogy mindkét posztra 1-1 jelölés érkezett. Titkárnak: Horváth Attilát, a NEFAG Zrt. Szolnoki Erdészetiének erdőművelési ágazatvezetőjét,

elnöknek: *Tóth Zsoltot*, a NEFAG Zrt. főmérnökét jelölték.

A jelenlévők mindkét jelölt személyét elfogadták, majd a szavazás során egy-

hangúlag 2 tartózkodás mellett megszávták a jelölteket a Szolnoki Helyi Csoport titkárnak, illetve elnökének.

Tóth Zsolt, a frissen megválasztott elnök kért szót, hogy megtarthassa „szűz-beszédét”.

Megköszönte az előző elnök és titkár eddigi áldozatos munkáját, majd ígérete tett, hogy az elődök nyomdokain haladva, az ő tapasztalataikra alapozva teszi dolgát. Kérte, hogy a tagság a szervezett programokon, minél aktívabban vegyen részt, ezzel is segítse az elnökség dolgát, a közös ügy érdekében.

Tóth Zsolt
elnök

Dr. Kollwentz Ödön (1912 – 2008)

A szomorú hír futótűzként terjedt Pécssett, hogy dr. Kollwentz Ödön Bedő Albert díjas, rubindiplomás erdőmérnök, az erdészeti tudományok kandidátusa, vasdiplomás jogász áldásos életének 96. évében,

Isten akaratában megnyugodva, a betegek szentségével megerősítve 2008. január 24-én hazatért Teremtőjéhez. Életét a töretlen hit és szeretet, a példamutató jóság, az erdő szeretete és tisztelete kísérte végig. Pécssett a központi temetőben helyezték örök nyugalomra felesége hamvai mellé. A Szent Mihály kápolnában tartott engesztelő szentmisén József pálos atya vigasztaló szavaival felidézte életútját, különösen kiemelve példás családi életét. Erős hitét mindvégig megőrizte és gyermekeit is ebben a szellemben nevelte, függetlenül a különböző időszakok torz elvárásaitól. Sok beosztásban dolgozott az üzemi életben és az oktatásban is. A napi munka mellett tudományos munkára, kutatásra, cikkek, tanulmányok írására is maradt ideje. Kedvesen emlékezett meg a hű társáról, a feleségéről, aki a háttérben állt és biztosította a feltételeket férje és a család boldogulásához. A hű társ – aki erdőmérnök leánya volt – mindig tudta, hogy mikor mit kell tenni. József atya sajnálta, hogy csak az egyházi otthonban ismerhette meg Dönci bácsit, aki a huszadik századból kilenc, a huszonegyedikből pedig csaknem egy évtizednyi időt kapott a Mindenhatótól és kivételes tehetsége mellé kedves természetet, nagy teherbírást, jó egészséget dolgozó, szorgalmas életéhez.

A sírnál dr. Pethő József, az OEE elnöke búcsúztatta. Halálával szakmánk egyik nagy tudású polihisztorát – ha nem az utolsót – veszítettük el, aki a két világháború közti időket is jól ismerte, noha szolgálata nagyobbik része 1945 utánra esett. Szerény ember volt,

akiről példát vehet az utókor. Műszaki beosztásokban kezdte pályáját, üzemtervezett, földmérő és alföldfásító volt. Munka mellett beiratkozott a debreceni gróf Tisza István Tudományegyetemre, ahol jogi diplomát szerzett 1943-ban. Mint erdész-jogász a jogszabályok kiváló ismerője, magyarázója lett, aki a változásokat is naprakészen tudta. Üzemekben tevékenykedett Kárpátalján és a Mecsekben. Kiváló tanár volt, az ifjúság nevelését és oktatását lelkiismereti kérdésnek tekintette. Tanítványai hálával emlékeznek meg róla. Nem volt könnyű élete, a megpróbáltatásokat keresztényi alázattal tűrte. Nyugdíjazása után az ERTI kutatásaiba kapcsolódott be. Az erdeifenyő magvetéses felújítási kísérletek adatait feldolgozva, 1982-ben a sikeres védelem után kandidátusi fokozatot szerzett.

Nagyon örült, hogy 1995-ben egyesületi munkájáért Bedő Albert díjat kapott, különösen azért, mert nem a régi rendszerben érte ez a kitüntetés. Az OEE tiszteletbeli tagja.

Sírjánál a vadászkiirtósok a pécsi Egle Zoltán vadász és a szegedi Kiss Ferenc Erdészeti Szakközépiskola diákjai voltak. Köszönet nekik és Halápi Nándor igazgató úrnak.

Temetésén a tiszteelői közül sokan megjelentek.

Beosztásait, munkásságát pontosan felsorolni nehéz lenne, oly sokoldalúan tevékenykedett. Legjobb, ha saját összeállítását, amelyet a Révai Nagy Lexikon számára készített, szó szerint idézzük:

„Kollwentz Ödön (1912. okt. 31. Debrecen): erdőmérnök. A József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem soproni Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karán erdőmérnöki oklevelet (1935), a debreceni Tisza István Tudományegyetem Jogi Karán államtudományi doktori oklevelet szerzett (1943), a soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen doktorált (1973), a mezőgazdasági tudományok kandidátusa (1982).

– A Főhercegi Uradalom izabellaföldi erdőgondnokságának mérnöke (1935), a Debreceni Erdőgazdaság alföldfásító erdőmérnöke (1935-1939), a debreceni 12. sz. Földmérési Felügyelőség gyakornoka (1939-1940), a Bustyaházai Erdőgazg. Erdőrendezője (1940-

1942), a csontosói erdőhivatal vezetője (1942-1944), a perencesnyi erdészeti vasútüzem és farktár vezetője (1944), a Szombathelyi Erdőgazgatóság Keszthelyi Erdőfelügyelőségének munkatársa (1944), a II. vh.-ban frontszolgálatot teljesített, majd amerikai hadifogságban volt (1944-1946). A Pécsi Állami Erdőgazgatóság Birtokpolitikai Osztályának munkatársa (1946), az árpádtetői erdőgondnokság vezetője (1946-1949), az esztergomi erdészeti szak- és középiskola, az ásothalmi szakiskola, majd a debreceni erdészeti technikum igazgatója, tanára, illetve igazgató-helyettese (1949-1955), a Mecseki Állami Erdőgazdaság gépesítési előadója (1955-1957), termelési felügyelője (1957-1959), erdőművelési csoportvezetője (1959-1973), az Erdészeti Tud. Int. (ERTI) nyugdíjas tudományos tanácsadója (1973-tól).

– Erdészeti, gazdasági kérdésekkel, erdőműveléssel, erdészeti joggal foglalkozott. Kidolgozta az iparifa becsülésének méretcsoportos eljárását, a csemetekerti gépi iskolázást, az erdősítések helikopteres vegyszerező gyomlálását, a maggal történő fenyőerdősítést, az erők immateriális értékelését. Erdészettörténeti tevékenysége is jelentős.

– Az Országos Erdészeti Egyesület tagja (1935-től), az Erdőművelési és Erdészettörténeti Szakosztály tagja (1965-től). Az MTA Erdészeti Biz. tagja (1982-től).

– Bedő Albert-emlékérem (1993).

F.m.: Erdészeti műszaki ismeretek. Imrik Lászlóval, Teszársz Gézával (Bp., 1952; 2. kiad. 1953); Erdőhasználat. Tuskó Lászlóval, Farkas Imrével. (Bp., 1952; 2. kiad. 1953); Csemetekerti munkák, gépek. (Bp., 1969); Az erdősítés munkái, eszközei. (Bp., 1970); Fenyőerdősítés magvetéssel. (Kand. értekezés, Bp., 1982); Pécs szabadkirályi város erdeinek és az ott folytatott erdőgazdálkodásnak a története. (Bp., 1998); Ezer év erdészeti jogalkotásainak kritikai vizsgálata. (Erdészeti Lapok melléklet, 2000.)

E csodálatra méltó szakmai önéletrajz példaként szolgáljon nekünk és utódainknak.

Olvasva szinte kedves hangját is halljuk. Mi csak egy szomorú adattal egészíthetjük ki, amit előre nem tudhatott, hogy 2008. január 24-én fogja magához szólítani az Úr.

Kedves Döci Bácsi!

Búcsúzunk Tőled, a nagy erdésztől, a jó tollú szakírótól, a remek előadótól, az erdészettörténészről, de mindenek előtt a kiváló gyakorlati szakembertől, a megbízható munkatárstól, a kedves kollegától, a jó baráttól. Hiába vigasztaljuk magunkat, hogy szép, gazdag, teljes életed volt, nekünk nagyon hiányzol. Ezentúl nem tudunk bajban, gondban Hozzád fordulni. Nélküled szakmai árvának érezzük magunkat. Erdészek nemzedékeit tanítottad és voltál igazi társ az üzemben, majd nyugdíjazásod után több, mint három és fél évtizeden át a tanácsadónk és segítők.

Életműved méltatásához – őszintén szölvá – kicsik vagyunk. Az emberi és lelki nagyságot, ami szilárd erkölcsi alapokon állt és amit minden körülmények között megvallottál, csak csodálni tudjuk és példának tekintjük.

Nem volt könnyű életed. Debrecenben születél, Sopronban végeztél, Kárpátalján szolgáltál. A második világháború égéséből nem maradtál ki. Harcoltál a hazánként, amerikai fogságba estél, de szerencsésen visszakerültél és a Hegyesd lábánál találad meg kis családodat. Nevetve mesélted, leányod egy darabig csak „bácsinak” szólított, hiszen úgy tanult meg beszélni, hogy nem is látott, mert katona voltál.

Tanítottál Esztergomban, Királyhalmán, Debrecenben, sőt itt Pécsért, a Nagy Lajos Gimnáziumban is. Gondnok voltál Árpádtetőn. A sok átszervezés után a Mecseki Erdőgazdaság erdőművelését vezetted hosszú éveken át. A sok üzemi teendőid mellett remek cikkek sorát írtad nagy örömünkre. Különösen a jogszabályok kiváló ismerője voltál. Hosszú, áldásos életed alatt a változásokat figyelemmel kísérted, az eltéréseket azonnal észrevetted. A várható szakmai és pénzügyi hatásait pedig előre láttad és ezekre fel is hívtad a figyelmünket.

Nekem nagy szerencsém volt, mert fiatalon barátságodba fogadtál. A diplomatervem üzemi konzulense voltál és a bemutatkozásunk pillanatától tanácsadóm lettél és maradtál egész életedre. Bármilyen kérdés volt, Hozzád fordulhattam telefonon, szóban, levélben. Mindig szívesen és türelmesen szakítottál időt ránk, példát adva, milyen fontos, hogy az idősebbek átadják tudásukat, tapasztalataikat a fiataloknak és támogassák őket.

Hatalmas szellem voltál a tudásban és egyszerű ember a hétköznapokban. A szeretet és a tisztelet sugárzott belőled. Ezt mindenki érezte, aki Veled beszélt. A kényes témákat ügyesen és eredményesen tudtad kezelni. Sok példát lehetne említeni. Egy a sok közül: a hatvanas-hetvenes években szükségesnek éreztél újból használni a régen már jól bevált, de a háború után feledésre ítélt erdőérték számítást és ezt diplomatikusan így fejezted ki: „le kellene fektetni a szocialista erdőérték számítási alapjait”.

Te, kedves Dönci Bácsi, tudtál örülni a mások sikereinek, kitüntetéseknek és az önálló gondolkodásra, önképzésre buzdítottál mindenkit. Hányszor mondtad: ezt és ezt le kell írni, meg kell írni, ne sajnáljátok a fáradságot, és most lesütött szemmel valljuk be, hányszor nem fogadtuk meg jóindulatú

tanácsaidat. Ha pedig nem sikerült valami, vagy nem úgy sikerült, ahogy elgondoltuk, vigasztaltál és bátorítottál bennünket: szép nyugodtan gondoljuk végig az egészet, hol hibáztunk és tanuljunk belőle, mert a saját bőrünkön szerzett tapasztalat az igazi... És hányszor vigasztaltál bennünket, ha a főnökeink nem úgy beszéltek velünk, ahogy illett volna. Te mindig szépen beszéltél az emberekkel, függetlenül a beosztásuktól.

Jó mesélő voltál. A hosszú utazások alatt öröm volt hallgatni Téged. A saját történetedbe mindig beleszólted hazánk és a szabadság szeretetét. Fiatalon, gondolkodás nélkül jelentkeztél a finn téli háborúba. Szüleid előtt titkoltad, hogy ne okozzál felesleges fájdalmakat nekik. Szerencsére nem kerültél bevetésre.

Búcsúzunk Tőled, kedves Dönci Bácsi! Vigasztal bennünket szakmai árváságunkban, hogy tudjuk, Te fentről is segíteni fogsz az itt lent, a tő mellett küszködő erdészeknek. Te igazán tudod mennyi-mennyi csapda, veszély leselkedik szép szakmánk művelőire az üzemi életben. Kérjük, kérd a Mindenható kegyelmét reánk, amire a mai forogtagban oly nagy szükségünk van. Köszönjük azt a sok-sok szeretetet, amit Tőled itt a földön kaptunk.

A pécsi városi erdő mindig kedves volt előtéd, noha a második világháború után már nem az erdőgazdaság kezelte. Nemrég írtad meg a történetét és kedves emléket állítottál neves elődeidnek.

Engedd meg, hogy ebből az erdőből hozott kis csokrot helyezzük el a szemfedőhöz tiszteletünk jeléül. Ezekből láthatod, virágzik már a mogoró, a som és néhány zöld tölgylevél is átvészelte a telet a Mecseki-oldalban.

Nyugodjál békében! Hisszük, hogy a jövőben is figyelemmel kíséred a magyar erdők és erdészek sorsát.

Dr. Tóth Aladár

Dr. Dobos Tibor (1931–2008)

Dr. Dobos Tibor erdőmérnök, (akadémiai doktor) kollégától 2008. február 15-én végső búcsúra kényszerültek az erdész-társadalom résztvevő tagjai, egyetemi munkatársai és az évfolyamtársak, akit Sopronban helyeztek végső nyughelyére. A gyászolók és az évfolyamtársak nevében e sorok írója, illetve Juhász István a környezetvédők nevében búcsúzott az elhunyt kollégától, munkatárstól, baráttól.

Dobos Tibor a következőképpen emlékezett a „Hagyásfák” „Kék valéta szalagosok vallomása” című – közös – kiadványunkban iskolájára, a csurgói Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium szellemiségére, nevelési színvonalára: „Ebben az intézményben szerelem első ízben az összefogás, egymás megbecsülése, tisztelete, a becsületesség jellemformáló élményét”. Hivatkozott példaértékű tanáira, az egyetemi évek professzoraira,

mint jellemformáló személyiségekre. Az akkori köztisztelétű erdésznapgyaink – képletesen „hagyásfáink” – lettek a mi példaképeink, írta. Tőlük tapasztalhattuk meg a „becsület, kötelesség, a tisztesség” erényeit.

Dobos Tibor erdőmérnöki pályáját a Karádi Erdésznél – az Ő mondása szerint – Somogyországban kezdte. Somogyvár erdészeti vezetőjeként tömlelti jártasságot szerzett. A magyar nemzet történelme kiemelkedő településén, „bástyáján” a szakmában elkötelezett erdészei gazdagították emberségét, felkészültségét, világlátását. Ebben az időszakban szerzett tapasztalatait – ahogyan maga is vallotta – meghatározónak minősültek Sopronban az egyetemi oktatói, közéleti tevékenységében, ahova munkássága végül is kötődött.

Akik Dobos Tibort mélyebben megismerték, alapvetően erényes, emberséges embertől, kollégától búcsúzhattak/nak, hiszen a szakunkon kívüli látásmódok is erre utalnak. Az egyetemre kerülve, kezdeményező volt a szakma új, nagy kérdéseinek megoldásában. Korszerű eljárásokat, módszereket keresett az Erdőtelepítési tanszéken az erdő korszerű hasznosításában, a vadászati etikusabbá tételében stb... Az egyetemi közélet kritikus helyzeteiben is mert kockázatot és felelősséget vállalni szakunk fejlődése, gyarapodása érdekében. Az erdőmérnöki egyetemen az elsők között ismerte fel a felgyorsult fejlődésű világ kockázatos hatásaiban, kihívásaiban az erdő tágabb szerepét, a környezetvédelem fontosságát, a táji adottságok ésszerű hasznosítását. Az egyetemen Ő indította el azt a posztgraduális környezetvédő és tájrendező szakmérnök-képzést, ahol új tanszéket szervezett és az elsők között esett szó a holisztikus szemléletről, a környezetgazdálkodásról. Ez a kezdeményezés iskolateremtő tettek is minősíthető, amihez képes volt előteremteni azokat a jelentős anyagi és eszközfeltételeket is, amelyek végül megalapozták a mai intézmény kialakulását. Az egyetem ifjúságából megszervezte a Somogyiak Klubját. Az Országos Erdészeti Egyesület Táj- és környezetfejlesztési szakosztályának létesítését Ő indítványozta, amelynek tevékenységét közösen irányítottuk. A közösség összefogásáért, a szakmáért való küzdelmének számos állomása jelzi kezdeményező, tenni akarását.

Juhász István ny. osztályvezető – mint egy ifjabb generáció – és a környezetvédők képviselőjeként búcsúbeszédében kiemelte: „...„hogyan kell EMBERNEK lenni. Csupa nagybetűvel.” Ő a szakmán kívülről látó szemmel és érzékletességgel adta közzé tapasztalatait. „...„Könyvében, jegyzeteiben ezt a példamutatást igyekezett summázni mindannyiunk számára, s a fiatal olvasóknak is. ...Az egyetemen megszervezett tanszék, amely a maga nemében és szellemében új volt a hazai egyetemi oktatásban. ... Vajon megérte-e, vajon jó volt-e az egyetem vezetésével szemben, más, egészen újszerű kitörési lehetőségeket is meglépni. Igen, jó irány volt, bármennyire fájdalmas volt egyesek számára, hiszen... a környezet-, természetvédelem felsőfokú képzési lehetősége valójában itt nyílt meg hazánkban. Köszönet érte!...”

Az OKTH vezetése bármely időszakot is nézzük, felismerte a tanszék értéketemtő le-

hetőségeit. Épített rá, s ennek az együttműködésnek köszönhető többek között; ... a természetvédelmi információs, a monitoring rendszer megalapozása, a térinformatikai vagy távérzékelési módszer újszerűsége a Kiskunsági Nemzeti Park védettségét feltáró munkákban. Ezeket segítette a seibersdorfi együttműködés, a Göttingeni Egyetemen, illetve az Európai Tájtervezési Intézetrel kiépített kapcsolat stb. ... a szakmai meg nem alkuvás sok konfliktus forrása volt, amelyeket nehezen viselt el. Akik nevében mondom e búcsúszavakat, igazi barátsággal igyekeztünk segíteni azt az ütőró munkát, amelyet a szakmáért – közvetve az erdőért – tett. Eredményei most is példamutatóak, s irányt adnak azoknak is, akik sokkal harcosabban, nagyobb szakmai, politikai háttérrel vívják harcukat, a környezetért és a természetért... számunkra igaz az a régi mondás, amely szerint: „Nem az a gazdag, akinek sok van, hanem az aki sokat ad!”

Az előbb idézett gondolatok, amelyet búcsúbeszédében mondott Juhász István, jelzik Dobos Tibor kapcsolatépítő alkatát.

Az egyetemi oktatás, képzés új irányainak kezdeményezői és megvalósítói mellett maradt ereje kidolgozni, majd megvédeni „A környezetgazdálkodás ökológiai és ökonómiai vonatkozásai” című akadémiai doktori disszertációját, amelynek témája kezdeményező jellegű, és újszerű volt. A szükségszerűsége, továbbfejlesztése ma még aktuálisabb, mint akkor volt. Nyugdíjasként a Kaposvári Pannon Egyetem doktori iskolájában vendégprofesszorként a „Környezetgazdaságtan” című tantárgyat oktatta és a doktorandusokat képezte.

Évfolyamunk szintén tapasztalhatta azt, amire iskolája szellemiségét idézve hivatkozott, azaz felmutatta az összefogás és egymás megbecsülésének erőit. Ő volt az, aki az évfolyam találkozóit rendszeresen szervezte. A hivatkozott becsületességgel, szeretettel tudott az évfolyam szolgálója lenni. Olyan ember, aki nem ismert jogot kötelesség nélkül. Kezdeményező, újat és hasznosat kereső kollégaként dacolt a kihívásokkal. De neki köszönhetőek azok az alma materhez kötődő rendezvények is, amelyek a kollégialis szellemiséget, a barátságot éltették, táplálták bennünk.

Ennek a korosztálynak tagjai az elmúlt század második felében a szakma törzsében irányították az ország erdőgondozását, a természetvédelem gyakorlatba ültetését. A szakág fejlődését tekintve egy kiemelt eredményű korszak szellemi szolgálói lehettünk. Ebben dr. Dobos Tibor is meghatározó volt.

Reményik S. Végrendelet c. versének sorával búcsúzom, búcsúzunk:

Fáradtságom adom az esti árnyak,
Színeimet vissza a szívárványak.
Megnyugvásom a tiszta csöndes éjnek,
Mosolygásom az őszi verőfénynek.
Sok sötét titkom rábízom a szélre,
Semmit se várva és semmit se kérve.
Kik üldöztek át tuskén, vad bozóton:
Kétségeim az örvénybe szórom.
A holtam után ne keressetek,
Leszek sehol – és mindenütt leszek.

Kedves Tibor Barátunk Isten veled, Nyugodj Békében!

Dr. S. Nagy László
évfolyamtárs

Nagy József (1926–2008)

Nagy József 1926. szeptember 25-én született a Heves megyei Dormánd községben.

Elemi iskoláit Dormádon, a polgárit már Székesfehérváron munka mellett végezte el.

Ezután iratkozhatott be az Egri Érseki Kereskedelmi Középiskola nappali tagozatára.

18 éves volt, amikor a történelem komolyan beleszólt az életébe: besorozták levéltárnak. A katonai előképzésben részesített fiatalokat az egyik erdélyi hadtest személyi állományának pótlására szánták. 7 hónapi felvidéki és ausztriai szolgálat és sok viszonytagság után – többnyire gyalogszerrel – érkezett vissza szülőfalujába. Tanulmányait tovább folytatva 1948-ban leérettségizett.

A növény- és állatvilág iránti érdeklődése vonzotta az erdőmérnöki pályára, ezért még ugyanebben az évben jelentkezett a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Karára.

Sopron szellemisége, lakosainak elkötelezett magyarsága elmélyítette hazafiúi érzéseit, az egyetemen életre szóló barátságokat kötött.

Diplomáját 1952 nyarán szerezte meg.

Első munkahelyére, a Nyíregyházi Erdőtelepítő Állomásra kinevezés útján került. Átszervezés miatt 2 év múlva a Nyírségi Állami Erdőgazdaság Fásítási Csoportjában kezdett dolgozni.

Nyíregyházán találkozott élete nagy szerelmével, akivel 1956. január 14-én kötött házasságot.

Közös életüket Tiborszálláson kezdték. 1962-ben előbb Tiszafüred, majd 1966-ban Kisújszállás erdészvezetőjének nevezték ki.

1976-tól a Szolnoki Erdőgazdaság központjába helyezték.

Nyugdíjazását követően több éven át egy erdőbirtokossági társulat szaktanácsadójaként dolgozott Törökszentmiklóson. Munkáját mindig magas szakmai színvonalon, őszinte lelkesedéssel és nagy odaadással végezte.

Munkahelyi vezetőként és családapaként is számos kirándulást szervezett a jelen és a történelmi Magyarország nevezetes vidékeire. Több mint 2 évtizedig épített szakmai, sport és baráti kapcsolatokat munkahelye és a Besztercebányai Erdőgazdaság között.

Szenvedélyesen gyűjtött térképeket, földrajzi és történelmi, szakmai munkákat.

Aktív tagja volt az Országos Erdészeti Egyesületnek is.

Házasságából 3 gyermeke született, akik 6 unokával és egy eljövendő dédunokával ajándékozták meg.

2003-ban elszenvedett szívinfarktusa lassúbb élettempóra kényszerítette, de szellemi frissességét, aktivitását élete végéig megőrizte.

Élete folytatódik gyermekeiben, unokáiban, életműve pedig elültetett erdeiben.

Kiss Sándor (1948–2008)

A mosonmagyaróvári temetőben családtagjai, barátai és ismerősei kísérték utolsó útjára. Húga rímbe szedett sorokkal búcsúzik az erdőhöz örökké hű és az év elején tragikus hirtelenséggel elhunyt kollégánktól.

Lelkembe védtetek, szívemben őrzitek,
mindig szerettelek, soha nem feledlek.
Míg fájón nyög az avar lépteim alatt,
Sírphantodon megpihen az enyhe tavasz,
egy halk sóhaj a lombkoronák alatt...
Beszélni nem lehet, de sírni tán szabad...
Lerogyva fájón, zokogva utánad,
Kinek vére enyémmel testvér,
Halálad bánat, oly hirtelen mentél.
Ringasson álomba víg madársereg,
Ölelj magadhoz, ha utánad megyek...

Tarr Erika

Új belépők

Baranya megyei HC: dr. Nagy Gyula e.felsőfok, **Miskolci HC:** Komenda Éva em., Balogh Árpád et., Miklós Tamás em., Demetrovits Tibor et., Kiss Gábor et., **Kaszó HC:** Szabó Gábor et., Góth István e.középfok, **Visegrádi HC:** Gyenes István em., Szabó Péter em., Bilig Zsolt et., Nagygyörgy Péter et., Szemán Péter et., Dvorszki István et., Nagy Árpád et., Kanalas Antal et., Niczinger János et., Pálmkás Tibor et., Beregszászi Olivér et., **Nagykanizsai HC:** Szentes György em., Nagy Balázs András em., **Zalaegerszegi HC:** Purgner Zoltán em., Bp. ÁESZ HC: Szabó Szabolcs em., **Kaposvári HC:** Fauszt Mária e.középfok, **Szolnoki HC:** Becker Mária e.középfok, Takács Lajos Szabolcs em., **Csongrád megyei HC:** Csösz József em., Petrófi József 8.ált., Dr. Pálmkó Mibálya e.felsőfok, Meszner Zoltán tanuló, Rapcsák Nándor tanuló, Gyarmati Gábor tanuló, Zátrok Péter tanuló, Gál Tamás tanuló, **Pápai HC:** Orbán József e.felsőfok, Varga Jánosné e.felsőfok, Hípság István em., Szórádi Zoltán em., Straub Norbert et., Hercz Attila et., Bali Istvánné e.középfok, **Kecskeméti HC:** Korbely Gábor et., Trepák József e.felsőfok, **Sopron Hallgatói Alcsoport:** Kollár Tamás, Győr **Magánerdő HC:** Szendi József em., Csapó Tamás faip.mérnök, Tamási HC: Farkas Ibolya e.felsőfok, **Debreceni HC:** Seres Zoltán et., Hostisóczi Ákos et., Fábian Balázs et., Magyar Bálint e.felsőfok.

**Hirdessen az
Erdészeti Lapokban!**

Erdészbál 2008, Visegrád

Február 2-án a visegrádi Sirály étterem összes termeiben újból találkozót adtak egymásnak azok az erdészek, akik haladó hagyományt szeretnének teremteni a farsangi időszakban az Erdészbálnak.

Az Országos Erdészeti Egyesület báljára este 7 körül érkező vendégeket szépen megterített és földíszített asztalok várták. Mindenhol gyertya és a hölgyeknek egy-egy cserép tavaszihívó primula díszelgett.

A vendégeket Kertész József régióelnök köszöntötte, majd elhangzott Fodor Imre szaktársunk immár hagyományos tárogatómuzsikája. A szívbemarádolóan szép hangok után Ormos Balázs az OEE főtitkára nyitotta meg az Országos Erdészbált. A főtitkár az est hangulatához illő szavakon túl hangot adott a szakmával kapcsolatos félelmeinek is, melyet a Titanic képével „illusztrált”. Reméljük, nem a borúlátó forgatókönyv valósul meg.

A vigalmat Fábrián Éva (ének, ütőgordon) és Juhász Zoltán (duda és pásztorsí-

pok) előadásában fákról, madarokról, erdőről, vizekről gyűjtött székely-magyar népdalok alapozták meg.

A hangulat fokozásában főszerepet

vállalt a Bogdányi Fiúk tánczenekar. A szervezők pedig meglepetésként a visegrádi Primavera leányegyüttes táncával kedveskedtek a vendégseregnek. A Mátyás-év hangulatához kitűnően illő produkció igazán telitalálat volt. A férfinep bátrabb tagjai pedig leckét vehettek a reneszánszkor társastáncaiból is.

A fácánleves előétel után következett a szarvassült, s aki még bírta, az éjjel után vaddisznópörkölttel küzdhetett.

Az éjjelkor rendezett hagyományos tombola sztárnyereménye az Északerdő Zrt. felajánlásából származó két vadászati meghívás és a Stihl vásárlási utalványa volt. A közel ötven nyeremény mind egy szálig gazdára talált.

Jövőre veletek ugyanitt – remélve a nagyobb túlekedést a táncparketten.

A 2009. évi Országos Erdészbált február 7-én, ismét Visegrádon, a Sirály étteremben rendezik.

Kép és szöveg:
Zétényi Zoltán,
Greguss László

Emlékfal Szulyovszky Lászlónak a Nyíri

Ismét, mint minden évben, a Szabadságharc Alapítvány meghívójára igyekeztem a Nyíri Erdészház felé. Most is, mint tizennyolc évvel ezelőtt, Méntelek felől az alkalomra szépen előkészített homokos utat választottam. Tanyák, erdők az út mindkét oldalán, igazi kiskunsági táj, éppúgy, mint annak idején, és verőfényes napsütés. Közeledve a március 15-i ünnepség színhelyéhez, erdészszemmel nézve feltűnt az út jobb oldalán a közel-múltban letermelt tölgyes-fehérvyás erdőrészlet. A vágásérett korú állományból csak a csúcscsáradt kocsányos tölgyek maradtak meg, nyilván a természetvédelem végső próbálkozásaként. Hát majd meglátjuk.

Udvarias eligazítás után fordultunk be a hajdani erdészház udvarába, ahol *Matócsi Sándor* erdészvezető fogadott. Korán érkezünk, épp úgy, mint az a sok-sok, kokárdával „ékesített” apró gyermek, akiknek szülei fontosnak tartották, hogy itt ünnepeljenek együtt. A nagy sürgés-forgás ellenére mégis valami nyugodt, méltóságteljes hangulat érzékeltette, hogy itt többről van szó, mint nemzeti ünnepünk szokásos évi megemlékezéséről: *Szulyovszky László* erdész méltatlanul rövid életének felidézéséről, melyet betetőzött az ez alkalomra elkészített, a múzeum épületében felállított emlékfal, ahol *Szabó Tibor* vezérigazgató-helyettes és *Nyitrai András* országgyűlési képviselő

lő méltatta a hajdani kolléga példamutató munkásságát.

A több, mint négyezer összegyűlt érdeklődő előtt *Kiss Béla*, a KEFAG Zrt. vezérigazgatója nyitotta meg az ünnepséget, majd *Bányai Gábor*, a megyei közgyűlés elnöke mondott ünnepi beszédet. Ezután rendhagyó módon *Sasvári Sándor* énekes színművész lóhátról intonálta a Nemzeti dalt.

Az ünnepség végén *Szulyovszky László özvegye* sugárzó arccal köszönte meg mindenkinek a részvételt. Jelen sorok írója további sikeres munkát kívánva ezúton hívja fel az Erdészeti Lapok olvasóinak figyelmét a Szabadságharc Alapítvány támogatására.

Erdészház 1848-49-es gyűjteményében

Az emlékfalon olvasható:
„Csak akkor születtek nagy dolgok,
Ha bátrak voltak, akik mertek.”

Ady Endre

**Szulyovszky László
erdésztechnikus
(1944–1999)**

Lajosmizsén született, és itt végezte általános iskolai tanulmányait is. Természetszeretét a szegedi Kiss Ferenc erdészeti technikumban szerzett tudásával élethivatásának választotta. Itt, a Nyíri erdőben jegyezte el magát az ősi tölgyekkel, nyárrakkal és haláláig hűséges feleségével Baranyi Ágotával. Az erdő szabadsága és a hitvesi biztatás segítette – „szabadság szerelem, e kettő kell nekem” – az 1905-ben épült erdészházban való maradást, még akkor is, amikor 1980-ban egy pusztító viharban ki-

dőlt óriási fehérynárfá roppantotta meg a ház tetőszerkezetét.

A dédapától – aki 1848-as honvéd főhadnagy volt – örökölt elszántsággal és kitartással, az erdőgazdaság segítségével újjáépítette az elbontásra ítélt épületet.

Kezdeti néprajzi gyűjteményében egyre szaporodtak a '48-as szabadságharcot idéző relikviák. Könyvek, festmények, címerek, fegyverek, eredetiek és másolatok, mígnem a jelenlegi gyűjtemény összeállt. Fanatikus gyűjtő volt, olykor a „családi ezüstöt” sem kímélte, ha meg akart szerezni valamit. Eközben munkahelyén is helytállt, amit a közel kétezer hektár erdő bizonyít, melyet irányítása mellett ültettek a térségben.

Eroőfeszítéseit siker koronázta, mert a hajdani erdészházból – mondhatni – világhírű emlékhely lett. Hivatalosan

1989 óta minden év március 15-én és október 6-án több ezres részvétellel emlékeznek a szabadságharc kezdetére, szomorú végére és Szulyovszky László erdészre.

Emlékhelyén emelt kopjafája azzal a Szent Hubertus kápolnával szemben lévő dombon áll, amelyet vázlatai alapján építettek, hogy az erre látogató ne csak hazafiasságból merítsen példát, hanem a kápolna csendjében eltűnődhessen gyarló emberi mivoltán és azon, hogy vajon hagyunk-e hátra valamit az utókorak.

Szulyovszky László erdész életművéért a Magyar Köztársaság tisztikeresztjének ezüst fokozatát vehette át 1999-ben.

„Tiszteljétek a közkatonákat, nagyobbak ők, mint a hadvezérek.”

Kép és szöveg: **Pápai Gábor**